

วารสาร

มหาวิทยาลัยชีวิต

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม-มีนาคม พ.ศ.2552

“แก้หนี้ แก้จน”

นพ.ประเวศ วะสี กับเศรษฐกิจพอเพียง

Editor's Talk

ก

อนอื่นต้องขอกล่าวคำว่ส่วสดี ฉบับนี้เป็นฉบับปฐมฤกษ์ ของวารสารน้องใหม่ ซึ่งถือกำเนิดเกิดขึ้นในท่ามกลางบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ของผู้คนในชุมชนและสังคม ดังคำกล่าวที่ว่า การศึกษา การเรียนรู้เป็นการติดอาวุธทางปัญญา ที่ได้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ที่นั่นย่อมเกิดการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างยั่งยืน

สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สสวช.) จัดตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 14 สิงหาคม 2545 โดย 4 องค์กรภาคี ประกอบด้วย บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (ปตท.), ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และมูลนิธิหมู่บ้าน ได้ร่วมกันจัดตั้งเป็นมูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ในปี พ.ศ.2549

มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สสวช.) ได้ดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตเน้นแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้ง เรียนรู้จากประสบการณ์ เรียนรู้จากชีวิตจริง โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถบูรณาการความรู้ในรายวิชาต่างๆ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกันและสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของท้องถิ่น รวมทั้งปัจจัยต่างๆ อย่างมีพลัง เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่น และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงโดยเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ณ ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตในชุมชนท้องถิ่น เป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้คนในชุมชน โดยเฉพาะ ผู้ใหญ่ ผู้นำชุมชน และบุคคลหลากหลายอาชีพ ได้เปิดดำเนินการมาตั้งแต่ ปี 2549 ขณะนี้มีนักศึกษา ระดับปริญญาตรีประมาณ 7,500 คน ระดับปริญญาโทประมาณ 290 คน อายุเฉลี่ยของนักศึกษา 42 ปี

สาระในฉบับนี้ ขอนำเสนอแนวคิด และแนว

ปฏิบัติที่สำคัญยิ่ง อันเป็นการจุดประกายสู่การปฏิรูปการศึกษาที่แท้จริงของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์ประเวศ วะสี ประธานกรรมการที่ปรึกษามูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ติดตามด้วยแนวคิด ข้อคิด ข้อเขียนของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารระดับชาติ และนานาชาติ อาทิ นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์, รศ.ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน, นายเอ็นนู ชื่อสุวรรณ และ รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ รวมทั้งได้รู้จัก และเรียนรู้จากชุมชนเข้มแข็ง ชุมชนเรียนรู้ ชุมชนพึ่งตนเองได้ ศูนย์เรียนมหาวิทยาลัยชีวิต จำนวน 117 ศูนย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตที่ประสบความสำเร็จในชีวิต และมีการเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้นระหว่างเรียน ถือได้ว่าเขาได้รับปริญญาชีวิตแล้ว ก่อนที่เขาจะได้รับปริญญาบัตรในเวลาอันใกล้

ชีวิตคือการศึกษ การศึกษาคือชีวิต การศึกษาและชีวิตไม่สามารถแยกออกจากกันเป็นคนละส่วน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นคู่ซึ่งกันและกัน เป็นการเติมเต็มให้แก่กันและกัน และการมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นเป็นเครือข่ายแห่งการเรียนรู้เรียนรู้ ผักผ่อน อบรม ขัดเกลาจิตใจ พัฒนาสติปัญญาให้เจริญยิ่งๆ ขึ้น อันเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้ “โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต” และ “วารสารมหาวิทยาลัยชีวิต” จึงได้เกิดขึ้นมา แม้จะช้าไปหน่อย แต่ยังไม่สายสำหรับชีวิต เพราะการศึกษา คือการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้เกี่ยวข้องโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตทุกท่าน ภาศิความร่วมมือทุกภาค และผู้มีความอุปการะคุณทุกท่าน ทำให้การดำเนินงาน สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

บุญมาก ปุราสะเก

C {สารบัญ} Contents

เรื่องจากปก

- 3 “มหาวิทยาลัยชีวิต”
ทางรอดของสังคมไทย

คมความคิด

- 18 มหาวิทยาลัยชีวิต
เรียนเพื่ออยู่อย่างมีศักดิ์ศรี และมั่นคงในท้องถิ่นของตนเอง

ศูนย์เรียนรู้

- 21 ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต... องค์การแห่งความหวัง
26 “จัดเลี้ยงน้ำชา ระดมทุนสร้างศูนย์เรียนรู้”

หลากหลายความคิด

- 28 ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน
ผู้อำนวยความสะดวกงานพัฒนาวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีแห่งชาติ
31 นายเอ็นนู ซื่อสุวรรณ
รักษาการผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร
33 นายธานี เทือกสุบรรณ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
34 ศร.ดร.โกวิทย์ พวงงาม
หัวหน้าภาควิชาการพัฒนามนุษย์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- 36 ศร.ดร.ประเทือง ภูมิภัทราคม
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

สรุป

- 38 โครงการแก้หนี้แก้จน
เริ่มต้นชีวิตใหม่ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เรื่องรองปก

- 44 สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

หมายเหตุ

- 52 มหาวิทยาลัยชีวิต เชื่อมโยงทั่วโลก
กระบวนการเรียนรู้

- 66 การจัดการกระบวนการเรียนรู้
ในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต

ปริญญาชีวิต

- 73 “จรัญ เทพพิทักษ์”
จะหอบใบปริญญากลับไปทำนา

เปิดบ้านวิสาหกิจชุมชน

- 81 ชีวิตที่พอเพียง
ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านหนองบัวแปะ

ข้อมูลศูนย์การเรียนรู้

- 90 รายชื่อและสถานที่ติดต่อผู้ประสานงานจังหวัด
และผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้

คนผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

- คุณประเสริฐ บุญสัมพันธ์
- คุณเอ็นนู ซื่อสุวรรณ
- ดร.ศักรินทร์ ภูมิรัตน
- ดร.เสรี พงศ์พิศ
- ดร.ทวิช บุญธิรมี
- คุณศักดิ์ดา นพเกตุ

บรรณาธิการ

- อ.บุญมาก นราสะเก
บรรณาธิการบริหาร
อ.สุเชษฐ เวชชพิทักษ์
กองบรรณาธิการ
คุณสุภาส จันทร์หงษ์
อ.สุนัย จันทร์สุริย์

คุณสุภลักษณ์ ศิลปวิทย์

- คุณอัญมณี ชุมณี
คุณประเสริฐ โต๊ะเหม
คุณอรวิต เสนะวัต
คุณอาลี มุฮัมมัด
คุณสมพงศ์ ตันติวงศ์ไพศาล
คุณอภิชาติ มหาราชเสนา

งานโฆษณา และประชาสัมพันธ์

- คุณอรวิต เสนะวัต

ออกแบบ-จัดพิมพ์ : บริษัท ประชาคมมัลติมีเดีย จำกัด เลขที่ 180 ซอยเจริญสุขนิทวงศ์ 44 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 107

โทร 0-2883-5813, 0-28835398 โทรสาร 0-2883-5814 E-mail : phrachacom@yahoo.com

สำนักงาน มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เลขที่ 469 ถนนนครสวรรค์ แขวงจิดตรลดา เขตดุสิต กทม. 10300 โทรศัพท์ 0-2280-0180 ต่อ 331

โทรสาร 0-2281-8810 เว็บไซต์ http://www.lifethailand.net E-mail : cei_thai@yahoo.com

นายแพทย์ประเวศ วะสี

“มหาวิทยาลัยชีวิต”

ธรรมชาติของมนุษย์
ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมใดๆ ต้องดิ้นรน
ต่อสู้เรียนรู้ เพื่อให้มีชีวิตรอดให้ได้
แล้วไม่ใช่รอดอย่างเดียว
ต้องสามารถ อยู่ได้ดี
เพราะฉะนั้นจึงต้องมีวิถีชีวิตที่ต่างกัน
ทำให้เกิดความหลากหลาย
ทางวัฒนธรรม

ทางรอดของสังคมไทย

๒ เพราะระบบการศึกษาของประเทศไทย เติบโตใหญ่ในยุค
อุตสาหกรรม ส่งผลให้ การจัดการศึกษาเป็นแบบอุตสาหกรรม
ผลิตคนเพื่อ ออกไปเป็นลูกจ้างในโรงงาน หน่วยงาน องค์กร
ผลิตคนออกมาแบบสำเร็จรูป รูปแบบเดียว ระบบการศึกษาจึงมีโรงงาน
ที่ผลิตคนออกมารับใช้สังคมที่เรียกกันว่า “โรงเรียน” แต่พฤติกรรม เป็น
“โรงสอน” มากกว่า

สถาบันการศึกษาแบบอุตสาหกรรม
สอนมาก เรียนน้อย สอนให้ท่องจำมากกว่า
สอนให้คิดเป็นคนที่เรียนเก่งๆ จึงมักเป็นคน
ท่องจำเก่งกว่าคนอื่น การศึกษาแบบนี้สอนให้
คนต้องถิ่นฐานบ้านเกิด เพราะเรียนจบมาying
สูงเท่าไรก็ต้องหนีไปให้ไกลๆ เพราะกลับบ้าน
ก็ไม่มืงานทำ ไม่มีใครจ้าง และที่สำคัญการ
ศึกษาในสายตาของคนจำนวนมากยังเป็นเพียง
การเลื่อนชั้นทางสังคม

นอกจากนี้สถาบันการศึกษายังทำหน้าที่
จัดการศึกษาอย่างเดียว ครูอาจารย์มีหน้าที่
สอนอย่างเดียว นักเรียนก็เรียนอย่างเดียว การ
แยกส่วนเช่นนี้มีปัญหา เพราะได้สร้างข้อจำกัด
ให้กับตัวเอง ทำให้แต่ท่องจำหนังสือ ไม่ได้
สร้างความรู้ใหม่ ไม่ได้ตอบสนองความต้องการ
ของสังคม

ต่อเรื่องดังกล่าว นายแพทย์ประเวศ

วะสี ราษฎรอาวุโส ได้แสดงความคิดไว้อย่างน่า
สนใจว่า ที่ผ่านมามีวิชาการได้ทอดทิ้งชุมชน การ
ศึกษาที่ผ่านมามีได้ร่วมทุกขั้วร่วมสุขกับสังคม
ดังนี้วิชาการจึงอ่อนแอทางปัญญา เพราะไม่รู้
จริงกับปัญหา ระบบการเรียนการสอนใน
ประเทศเราเป็นระบบการศึกษาแบบตะวันตกที่
เข้ามาใช้ในประเทศไทยเมื่อประมาณ 100 ปีที่
ผ่านมา ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่ทำให้คนไทย
ขาดจากรากเหง้าของตนเอง เพราะเป็นรูป
แบบการศึกษาที่แยกส่วนระหว่างชีวิตกับการ
ศึกษาออกจากกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาหลาย
อย่างตามมา

“การศึกษาสมัยใหม่ที่เป็นการศึกษา
กระแสหลักเช่นในปัจจุบันที่แยกส่วน ระหว่าง
ชีวิตกับการศึกษา ชีวิตก็อย่างหนึ่ง การศึกษาก็
อย่างหนึ่ง แยกกันไปไม่เกี่ยวข้องกัน เพราะการ
ศึกษาสมัยใหม่ไปเน้นวิชาเป็นตัวตั้ง แล้วเป็น
วิชาจากตำราต่างๆ ที่ทำกันมา เป็นการศึกษาที่
ใช้การวิจารณ์เป็นตัวตั้ง เราก็ไปวิจารณ์นั้น
วิจารณ์นี้ วิจารณ์ภาษาไทย วิจารณ์ประวัติ
ศาสตร์ วิจารณ์วิทยาศาสตร์ แบ่งวิจารณ์ กัน
ไปหมดวิชาอะไรก็แล้วแต่เป็นวิจารณ์กันไปหมด
เมื่อการศึกษาแบบนี้ออกมาได้ 8 ปี พระมหา

สมณเจ้ากรมวชิรญาณวโรรส ทรงเตือน
ว่าการศึกษานี้จะทำให้คนไทย

การศึกษาในยุคปัจจุบันที่แยกส่วนออกจากวิถีชีวิตจริงของผู้คน

ขาดจากรากเหง้าของตนเอง ซึ่งรากเหง้าแปลว่า วัฒนธรรม”

นายแพทย์ประเวศ กล่าวต่ออีกว่า วัฒนธรรมคือ วิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มชนที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหนึ่ง ซึ่งสิ่งแวดล้อมในแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันไป ชุมชนในภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคใต้ ริมเขา ริมทะเล มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ไม่เหมือนกัน

“ธรรมชาติของมนุษย์ที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมใดๆ ต้องดิ้นรนต่อสู้เรียนรู้ เพื่อให้มีชีวิตรอดให้ได้ แล้วไม่ใช่รอดอย่างเดียวต้องสามารถอยู่ได้ดี เพราะฉะนั้นจึงต้องมีวิถีชีวิตที่ต่างกัน ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในแต่ละท้องถิ่นจึงมีวัฒนธรรมไม่เหมือนกัน เพราะถ้าเหมือนกันอยู่ไม่ได้ เพราะฉะนั้นพัฒนาการในแต่ละสังคมจึงหลากหลายไปตามสิ่งแวดล้อมต่างๆ”

จากความหลากหลายของวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นที่มาจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

รูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมกับมนุษย์อย่างแท้จริงนั้น ชีวิตกับการศึกษาต้องอยู่ที่เดียวกัน ชีวิตคือการศึกษา การศึกษาคือชีวิต และการศึกษาดึงกับวัฒนธรรมของสังคมหรือวิถีชีวิตร่วมของกลุ่มชน

“สิ่งที่เรียกกันว่าวิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มชน ความหมายกว้างมาก หมายถึงมีความเชื่ออะไรร่วมกัน สิ่งนั้นก็เป็วัฒนธรรม จะเชื่อผีเชื่อเจ้าเชื่อศาสนาอะไรก็แล้วแต่ ความเชื่อร่วมกันเป็นวัฒนธรรม สิ่งที่เป็นคุณค่าร่วมกันเป็น

วัฒนธรรม เช่น คนไทยมีคุณค่าในสถาบันพระมหากษัตริย์ก็เป็นวัฒนธรรมไทย แต่ไม่ใช่วัฒนธรรมอเมริกัน แล้วร่วมการทำมาหากินที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมนั้นๆ เช่นคนไทยมีความสามารถในการผลิตอาหาร ผลิตข้าวผักปลาต่างๆ อันนี้เป็นวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมรวมถึงการทำมาหากิน เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียมประเพณี การรักษาสุขภาพ เช่น การแพทย์แผนไทยเป็นวัฒนธรรมไทย การแพทย์แผนจีนเป็นวัฒนธรรมจีน เพราะสอดคล้องกับความเชื่อกับชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ในวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกันต้องมีการดูแลจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมให้เป็นประโยชน์ร่วมกัน เพราะอาจเกิดความขัดแย้งเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องน้ำ เรื่องที่ดินอะไรก็แล้วแต่ ในวัฒนธรรมจึงมีเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมเสมอ เพื่อให้อยู่ร่วมกันได้ จากนั้นจะมีการไกล่เกลี่ยความขัดแย้งให้อยู่ร่วมกันได้ เช่นใช้ผู้เฒ่าผู้แก่ ใช้ครู ใช้พระ แล้วศาสนาีสองสถานะ สถานะเป็นกลางๆ อันหนึ่ง กับสถานะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เช่น พุทธศาสนาก็เป็นวัฒนธรรมไทย คริสต์ศาสนาเป็นวัฒนธรรมของยุโรป”

นายแพทย์ประเวศ กล่าวอีกว่า ใน

มหาวิทยาลัยต่างๆ ที่หลายส่วนเห็นว่าถึงจุดวิกฤตในการเรียนการสอนแล้ว

อดีตชุมชนมนุษย์ในทุกหนทุกแห่งทั่วโลก ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลและสันติจากการยึดหลักความแตกต่างด้านวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมมาเป็นเวลานานนับพันปี แต่ประเทศไทยในปัจจุบันสภาพดังกล่าวสูญหายไป เพราะวัฒนธรรมท้องถิ่นถูกทำลายด้วยวิธีการบริหารแบบรวมศูนย์จาก 3 อำนาจหลัก

วิกฤตระบบการศึกษารวมศูนย์

นายแพทย์ประเวศ กล่าวต่ออีกว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นถูกตีแตกด้วยอำนาจ 3 อย่างใหญ่ อย่างแรกคือ “อำนาจรัฐ” ซึ่ง อำนาจรัฐจะไม่คำนึงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่นจะใช้วิธีการบริหารจัดการแบบรวมศูนย์ ทำให้เกิดการขัด

ทำเนียบรัฐบาลสัญลักษณ์ของอำนาจรัฐที่ถูกมองว่าเป็นสาเหตุสำคัญในการทำลายวัฒนธรรมและวิถีชีวิตผู้คนท้องถิ่น

แย้งกับวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายในท้องถิ่นต่างๆ กรณีปัญหาความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นความขัดแย้งระหว่างอำนาจรัฐรวมศูนย์และวัฒนธรรมท้องถิ่นชัดเจน เพราะอำนาจรัฐไปทำให้เกิดความขัดแย้งในเรื่องวัฒนธรรม อำนาจทุกชนิดไปทำให้เกิดความขัดแย้งในเรื่องวัฒนธรรม

อำนาจอีกชนิดที่ทำให้เกิดความขัดแย้งคือ “เงิน” เพราะเงินไม่มีสัญชาติ ไม่มีดินแดน เป็นมายาคติที่มีอำนาจจากรุนแรงแล้ว แล้วจะหาทางดูดเงินเข้าตัวมันไม่คำนึงถึงวิถีชีวิตอะไรๆ ทั้งสิ้น ทำให้วัฒนธรรมท้องถิ่นแตก สมมุติชาวบ้านเคยอยู่ด้วยกันมาทำมาค้าขายรายได้กรายน้อยอะไรต่างๆ ต่อมาจมีร้านค้าขนาดใหญ่มีทุนเยอะเข้ามาตั้งในเมืองก็ไปทำลายร้านค้ารายเล็กรายน้อย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมวิถีชีวิตของ

ชุมชนนั้น เงินทุนขนาดใหญ่พวกนี้ไม่คำนึงถึงวิถีชีวิตเหล่านี้ อย่างที่อาจารย์ระพี สาคริก ทำเรื่องกล้วยไม้กับชาวสวนไทยมาหลายสิบปี เพาะพันธุ์กล้วยไม้มานานชนิดมีความงามคนทำร่วมกันมีความสุขมีชาวสวนเป็นหมื่นๆ คนร่วมในขบวนการเป็นวัฒนธรรม วันดีคืนดีมีเงินจากได้วันเข้ามาสามหมื่นล้านบาทมาซื้อสวนทั้งหมดไปเลยทุกคนกลายเป็นลูกจ้างของบริษัทหมดเป็นตัวอย่างของเงินทุนที่เข้ามาทำลายวัฒนธรรม

ต่อมาคือ “อำนาจของระบบการศึกษา” เป็นอำนาจชนิดที่ใช้ในการทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น เพราะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตท้องถิ่น ระบบการศึกษาที่รัฐคิดขึ้นมาแล้วกำหนดว่าต้องเรียนแบบนี้เหมือนกันหมด เป็นการศึกษาที่อยู่นอก

วัฒนธรรม ใช้ตำราเป็นตัวตั้ง ตำราอาจแปลมาจากต่างประเทศ คนที่เรียนแบบนี้จะไม่เข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น เกิดความแปลกแยกจากวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น ยกตัวอย่างเรื่องแพทย์ นักศึกษาเรียนแพทย์จบแล้วไปจะอยู่ในชนบทไม่ได้ เพราะการเรียนแพทย์อยู่นอกวัฒนธรรมเลย เกิดปัญหาแพทย์ไม่ไปทำงานในชนบท หรือไปอยู่แล้วไม่มีความสุข

นอกจากบางคนซึ่งมีส่วนน้อยที่สามารถเชื่อมโยงตนเองเข้าไปกับวัฒนธรรมของชาวบ้านก็จะมีมีความสุขความสนุกได้เรียนรู้ร่วมกับชาวบ้านสามารถทำงานได้อย่างมีความสุขอยู่ได้นานเพราะว่านำตนเองเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรม แต่ส่วนใหญ่จะทำได้ไม่ได้ เพราะการเรียนแพทย์

เรียนนอกวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาของไทยทั้งระบบเลยเป็นการศึกษาที่อยู่นอกวัฒนธรรม เพราะโรงเรียนที่สร้างขึ้นมามีทั้งมหาลัยใช้วิธีท่องหนังสือเป็นตัวตั้ง อย่างนักเรียนจะไม่อยากคุยกับพ่อแม่ปู่ย่าตายายเพราะคุยแล้วไม่ได้คะแนนคะแนนอยู่ที่การท่องหนังสือ

นายแพทย์ประเวศ กล่าวต่อไปอีกว่าการไม่ให้ความสำคัญความรู้จากการปฏิบัติเป็นอีกปัญหาหลักของระบบการศึกษาสมัยใหม่ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน การศึกษาปัจจุบันเป็นการแยกคนออกจากครอบครัวไปผูกไว้กับตำรา แล้วการเรียนแบบนี้ทำให้เด็กทำอะไรไม่เป็น เพราะเป็นการเรียนที่จัดขึ้นโดยการถูกความรู้ที่มาจาก การปฏิบัติ ถูกผู้ปฏิบัติซึ่งสืบเนื่องมาจากคตินิยมที่ผิดๆ ตั้งแต่โบราณที่มองว่าคนทำงานชั้นต่ำเป็นคนไม่ดี คนดีต้องทำงานเบาไม่ต้องใช้แรงมาก คนทำงานหนักเป็นคนชั้นต่ำ รักดีหามจั่ว รักชั่วหามเส้า ซึ่งเป็นคติที่ผิด เพราะหามเส้าไม่ได้ชั่วหรือเลว แต่ช่วยให้คนได้มีบ้านอยู่ เป็นการศึกษาในลักษณะถูกความรู้ที่มาจากการปฏิบัติ

แต่การเรียนรู้ต้องใช้ความรู้สองชนิด ความรู้ในตำรากับความรู้ในตัวคน ถ้าหาก

มหาวิทยาลัยชีวิตเปิดรับผู้คนที่ทุกอาชีพเข้าศึกษาโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยการเน้นไปที่ตัวคนเป็นหลักไม่ใช่แค่การท่องแต่ทฤษฎี

เข้าใจตรงนี้จะเข้าใจอะไรๆ ชัดขึ้น ความรู้ในตัวคนกับความรู้ในตำรามีที่มาและความหมายต่างกัน ความรู้ในตำรามาจากการวิจัย มาจากฐานทางวิทยาศาสตร์มีการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้แล้วนำมาเขียนเป็นตำรา ส่วนความรู้ในตัวคนมาจากการประสบการณ์ชีวิต ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมามีทำให้เกิดเป็นความรู้สะสมในตัวแต่ละคน เช่น คนขายกล้วยเตี๋ยจะมีความรู้มากมายในตัวเกี่ยวกับการทำกล้วยเตี๋ย แล้วทำไมความรู้ในการทำกล้วยเตี๋ยจะไม่สำคัญ ความรู้ของช่างผสมปูนในการผสมปูนนำไปสร้างบ้านได้อย่างแข็งแรง จะไม่สำคัญ

ความรู้ในตัวคน คุณค่ามหาศาล

“ความรู้ในตัวเป็นความรู้ที่มีประโยชน์ และเป็นความรู้ที่แน่นมาก ลองปลูกคนขายกล้วยเตี๋ยแล้วบอกให้ช่วยสอนวิธีทำกล้วยเตี๋ยให้หน่อย เขาสามารถสอนได้ในทันที เพราะมีความรู้ในตัวจากการทำกับมือทุกวัน แต่ถ้าไปปลูกครูสอนเที่ยงคืนแล้วบอกให้สอนวิชานี้ไม่ได้ต้องเตรียมการสอนก่อน เพราะความรู้ไม่แน่น ต่างกันตรงนี้ แต่เราไปดูถูกความรู้ในตัวคน แล้วความรู้ในตำราคนส่วนน้อยเท่านั้นที่รู้ คนส่วนใหญ่ไม่มี ถ้าเรายกย่องแต่ความรู้ในตำรา คนส่วนน้อยเท่านั้นที่มีเกียรติ คนส่วนใหญ่ไม่มีเกียรติ แต่ถ้าเราเคารพความรู้ในตัวคน คนทุกคนมีเกียรติ ตรงนี้เป็นประเด็นศีลธรรม เป็นประเด็นประชาธิปไตย เพราะถ้าเราเคารพ

คนทุกคนเคารพศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นคน
 ของคนทุกคน เป็นศีลธรรมพื้นฐาน เป็นที่มา
 ของประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน ความ
 เป็นธรรมในสังคม เพราะถ้าคนส่วนน้อยเท่า
 นั้นที่มีเกียรติ คนส่วนใหญ่ไม่มีเกียรติ บ้าน
 เมืองจะลำบากมาก เพราะคนส่วนใหญ่ถูกทำ
 ให้ไม่มีความมั่นใจในตัวเอง ไม่มีความมั่นใจว่า
 สิ่งที่เขาทำเป็นสิ่งที่มีความค่า แต่ไม่มีคนนับถือ
 นับถือแต่ความรู้ในตำรา ทำให้คนส่วนใหญ่ขาด
 ความมั่นใจในตนเอง”

นายแพทย์ประเวศ กล่าวอีกว่า ถ้าระบบ
 การศึกษาให้ความเคารพความรู้ในตัวคน จะ
 ทำให้ทุกคนมีความภาคภูมิใจในตนเอง เพราะ
 รู้ว่าสิ่งที่เขาทำเป็นสิ่งที่เขาทำมีคุณค่า จุดตรงนี้
 เป็นเรื่องใหญ่มาก เพราะความรู้ในตัวคนมีฐาน

มาจากวัฒนธรรมจากวิถีชีวิต ส่วนความรู้ใน
 ตำรามีฐานมาจากวิทยาศาสตร์เราต้องนำความ
 รู้ในตัวคนทีมาจากวัฒนธรรมเป็นฐาน แล้วใช้
 ความรู้ในตำราจากวิทยาศาสตร์มาเป็นเครื่องมือ
 ไม่ใช่ใช้วิทยาศาสตร์เป็นฐานแล้วทิ้งวัฒนธรรม
 และวิถีชีวิตไปเลย ซึ่งการศึกษาไทยในร้อย
 กว่าปีเราทิ้งฐานวัฒนธรรมทิ้งวิถีชีวิต จนคนที่
 เกิดมาหลายรุ่นในร้อยปีขาดการฐานวัฒนธรรม
 จนนำไปสู่ความลำบากเหลือคณานับจนเป็น
 วิกฤตในเวลานี้ เพราะว่าวัฒนธรรมเป็นราก
 ของสังคม เหมือนต้นไม้มีรากต้นไม้โต สังคมก็
 ต้องมีราก ถ้าเราไปตัดรากต้นไม้เกิดอะไรขึ้น
 แล้วการพัฒนาสังคมโดยตัดรากวัฒนธรรม
 โดยใช้การท่องเที่ยวทำร้ายสังคมเหลือคณา
 นับ

มหาวิทยาลัยเกือบทั้งหมดที่มีอยู่ไม่รู้
 ว่าวัฒนธรรมคืออะไร โดยมากพูดว่าศิลป
 วัฒนธรรมแล้วเข้าใจว่าวัฒนธรรมคือการร้อง
 รำทำเพลง ภาพวาด แต่วัฒนธรรมจริงๆ คือวิถี
 ชีวิตที่ใช้ร่วมกันที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใน
 แต่ละท้องถิ่น ยกตัวอย่างเช่น กรุงเทพฯเป็นเมือง
 ต่ำ ถึงเวลาน้ำน้ำท่วม ซึ่งคนโบราณรู้เรื่องนี้
 เลยสร้างให้มีคลองเยอะ แล้วอยู่บ้านเสาสูง

คนจีนเข้ามาเห็นก็แปลกใจ เพราะเวลาน้ำมาก็ย้ายไปอยู่ข้างบน พอน้ำลดย้ายมาอยู่ข้างล่างปรับตัวตามสภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งการปรับตัวตามสิ่งแวดล้อมได้ดีเป็นวัฒนธรรม

แต่คนรุ่นหลังไม่สนใจวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมอะไรถมคลองหมด น้ำท่วมกรุงเทพมหานครแล้วบ้านสร้างแบบฝรั่งเป็นหลังเตี้ยๆ ติดดิน ซึ่งเป็นความไม่รู้ภูมิสังคมทำให้จัดระบบชีวิตไม่ถูก แล้วการที่กรุงเทพต้องไปแก้ปัญหาน้ำท่วมด้วยวิธีต่างๆ หมดงบประมาณไม่รู้กี่แสนล้าน แล้วเงินที่ใช้มาจากไหนไปเอามาจากชนบท เพื่อมาพัฒนาให้คนกรุงเทพอยู่โดยไม่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมเป็นตัวอย่งความไม่รู้เรื่องวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยชีวิต ความหวังแห่งอนาคต

นายแพทย์ประเวศ กล่าวว่า การเรียนรู้ต้องเรียนจากการปฏิบัติ แต่การเรียนในทุกวันนี้เป็นการท่องสูตรท่องตำรา ทำมาหากินไม่เป็น จบออกมาเลยว่างงาน เพราะแยกการศึกษาจากชีวิตเรียนมา 16 ปี ตั้งแต่ประถมจนจบปริญญาแยกออกจากชีวิตในสังคมที่ไม่รู้ว่าเคลื่อนไปถึงไหนแล้ว จนปัญญาไม่มีงานทำกลายเป็นเรื่อง

ใหญ่ แต่จริงชีวิตไม่มีการว่างงาน แต่เพราะเราไปคิดแยกส่วนของทุกอย่าง แยกระบบเศรษฐกิจระบบการศึกษา แต่มหาวิทยาลัยที่บอกอยู่แล้วว่า ใช้ชีวิตเป็นตัวตั้งคนละแบบกับการศึกษา ปัจจุบันที่ใช้ตำราเป็นตัวตั้ง เรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างไร ทำมาหากินอะไรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต เพราะถ้าการศึกษาอยู่ในชีวิต ทุกคนต้องมึ่งานทำ แล้วระหว่างเรียนรู้อีกมีงานทำแล้ว แต่มหาวิทยาลัยชีวิต ทุกคนมีงานทำ เพราะเรียนรู้ไปกับการทำงาน เรียนรู้จากทุกคนที่มีชีวิตอยู่ร่วมกัน พฤติกรรมมนุษย์จริงๆ เรียนรู้จากการปฏิบัติ แต่มหาอุตริมาท่องตำรามากเกิน มนุษย์เดินได้ วิ่งได้มาจากการปฏิบัติให้ท่องหนังสือมากมายแค่นั้นก็เดินไม่ได้ ต้องกลับมาเรียนรู้จากการปฏิบัติ แล้วเห็นในคุณค่าของพวกเรียนปฏิบัติมากๆ

การขาดครูที่มีศักยภาพและความรู้เป็นอีกปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาปัจจุบัน ซึ่งนายแพทย์ประเวศให้ความเห็นว่า จะไม่มีปัญหานี้เกิดขึ้นกับรูปแบบการเรียนของมหาวิทยาลัยชีวิตการศึกษาปัจจุบันหาครูดีๆ ยากหาโรงเรียนดีๆ ยาก พ่อแม่เน้นส่งสารมากต้องไปวิ่งค้นหาเส้นสายให้ลูกได้เข้าเรียนในโรงเรียนดีๆ เพราะไปแยกการศึกษาจากชีวิต แต่ถ้าเอาชีวิตเป็นตัวตั้งทุกคนเป็นครูได้หมด ลูกคนนั้นทำนาได้ ลูกคนนั้นทำสวนได้ น้ำคนนั้นแต่งเพลงเก่ง คนนี้ทำกับข้าวเก่ง คนนี้ใกล้เกลี่ยความขัดแย้งได้ ทุกคนเก่งหมดในทางต่างๆ กัน ทุกคนเป็นคนที่มีคุณค่ากับสังคม ทุกคนเป็นทั้งครูทั้งนักเรียนในคนเดียวกัน เรียนรู้จากกันหมดเลย ซึ่งตรงข้ามกับการศึกษาปัจจุบัน การศึกษาของ

นักการเมืองท้องถิ่นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญในผลักดันให้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยชีวิตเป็นที่รับรู้ของผู้คนในสังคม

มหาวิทยาลัยชีวิตที่ใช้ชีวิตเป็นตัวตั้งถึงแตกต่างจากการศึกษาปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยฟื้นฟูชีวิตและสังคม เพราะตอนนี้สังคมแตกสลายแตกแยกไปหมด เพราะการศึกษาการพัฒนาแบบแยกส่วนทำให้วัฒนธรรมถูกทำลาย ผู้คนยากจนชีวิตประจำวันเครียดมากขึ้น

นายแพทย์ประเวศให้ความเห็นอีกว่า มหาวิทยาลัยชีวิตเป็นการเรียนรู้แบบบูรณาการทั้งชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สุขภาพจิตใจ การเรียนรู้เข้ามารวมกัน สร้างการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงกันจากทุกสิ่ง ให้เกิดการพัฒนาในทุกด้านไปพร้อมกัน เป็นสิ่งที่ต้องทำ การเรียนรู้แบบท่องตำรา เรียนมากๆ เหนื่อย นักศึกษาแพทย์ต้องท่องตำรา 400 หน้าต้องจำให้ได้ เครียดมาก แต่วิธีเรียนรู้แบบมหาวิทยาลัยชีวิตไม่เครียด ผมเคยเห็นพวกที่เครียดจากการเรียน อย่างนักเรียนแพทย์ต้องท่องจำเยอะ ถึงเวลาใกล้ๆ สอบ จะมีพฤติกรรมแปลก หัวเราะก็ไม่กล้าหัวเราะดัง กลัวความกลัวหลุด อาจารย์มาเลศเซอร์นักศึกษาไม่เข้าเรียนกันมีส่วนน้อยที่เข้า เพราะไปท่องตำรากันใช้สอบตอนบ่ายก่อนสอบนักเรียนแพทย์จะเครียด ผู้หญิง

ประจำเดือนหยุดเลย แต่เรียนจากชีวิตจะสนุก ไม่เครียด เรียนไปปฏิบัติไป แล้วครุมีเยอะมากมาย

“ประเทศไทยในวันนี้เกิดปัญหามากมาย เพราะกลุ่มผู้นำในสังคมทั้ง 5 กลุ่มไม่เข้าใจวัฒนธรรม คือ 1. นักการเมือง 2. ข้าราชการระดับสูง 3. นักวิชาการ 4. นักธุรกิจ 5. สื่อมวลชน ไม่เข้าใจวัฒนธรรม ซึ่งมาจากการเรียนรู้ในระบบการศึกษาจากตำรา ทำให้ไม่เข้าใจฐานชีวิตชาวบ้าน ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนได้”

มหาวิทยาลัยชีวิต บูรณาการการศึกษาไทย

นายแพทย์ประเวศ กล่าวว่า มหาวิทยาลัยชีวิตเป็นการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ของระบบการศึกษา โดยใช้ทุกส่วนชีวิตเป็นตัวตั้งเป็นการเรียนที่เกิดประโยชน์ทันที เพราะการเรียนจากการปฏิบัติทำให้จัดการเป็น แตกต่างจากการท่องตำราไม่ได้มีการจัดการ คนไทยส่วนใหญ่ที่โตมาในร้อยปีสูญเสียภูมิปัญญาในการจัดการ ซึ่งการทำงานทุกอย่างต้องมีการจัดการ อย่างการเลี้ยงไก่ ต้องจัดการตั้งแต่จะไปซื้อลูกเจี๊ยบที่ไหน ซื้อข้าวเปลือกที่ไหนมาให้กิน ต้นทุนเท่าไร แล้วจะขายเท่าไร ถึงมีกำไร ต้องคิดทุกขั้นตอนเชื่อมโยงกัน แต่ท่องหนังสือแค่ไปใช้ในการสอบเท่านั้นให้ได้คะแนนได้เกรดสูง แต่จัดการอะไรไม่เป็น ทำอะไรเลยไม่สำเร็จ แต่การใช้ชีวิตต้องมีการจัดการ ซึ่งการเรียนแบบปฏิบัติได้เรียนรู้การจัดการไปในตัว

แล้วการเรียนรู้กับชุมชน ซึ่งการอยู่ร่วม

กันในกลุ่มชนสอนเรื่องศีลธรรม เพราะการที่คนมารวมกันเป็นชุมชนต้องมีการเสมอภาค ไม่ได้มีใครเหลื่อมล้ำกันแบบโครงสร้างสังคมจากบนลงล่าง แล้วเวลามาร่วมกันทำงานความเห็นแก่ตัวจะลดลง ความเครียดก็จะน้อยลง อย่างคนที่มีความเครียดเวลาได้ทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ความเครียดหายไปหมดเลย การเรียนรู้แบบนี้ช่วยพัฒนาจิตใจไปด้วย พัฒนาศีลธรรมไปด้วย พัฒนาสุขภาพไปด้วยกัน ถือเป็นกระบวนการพัฒนาใหม่ของการศึกษาเป็นการเปลี่ยนทั้งหมด เปลี่ยนแนวคิดว่าการศึกษาคืออะไร ชีวิตคืออะไรไม่ได้เปลี่ยนเฉพาะเทคนิคเล็กๆ น้อยๆ

การศึกษาในแบบมหาวิทยาลัยซึ่งทุกคนเป็นครูได้หมดในแต่ละด้าน เป็นสิ่งสำคัญมากในทัศนะของ นพ.ประเวศ เพราะทำให้ทุกคนมีเกียรติมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจ ซึ่งเป็นการสร้างพลังในการพัฒนาให้เกิดขึ้นในสังคม

โดยรวม อย่างมีคนไปสัมภาษณ์ลุงที่เกาะลันตาใหญ่ กระบี่ ถามว่าลุงมีความรู้ความชำนาญอะไรบ้าง ใช้เวลาดูแลนานกว่าจะแกะออกมาได้ เพราะเขาไม่เคยภูมิใจในความรู้ที่ตนเองมีอยู่ แต่พอคุยๆ กันไป ถึงรู้ว่าลุงคนนี้ชำนาญในการทำเชือกผูกเรือไม่มีใครสู้ได้ เพราะเชือกแข็งแรงมาก เป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัว ทำให้ลุงมีพลังขึ้นมา เพราะเห็นว่าทำไมคนที่มีการศึกษาถึงมานั่งฟัง เพราะเมื่อก่อนไม่มีใครสนใจฟัง การที่เราฟังใครเป็นการให้ความเคารพในคนๆ นั้น ซึ่งเป็นขบวนการทางศีลธรรมด้วย ทำให้ทุกคนมีพลังขึ้นมา เพราะมีเกียรติ ไม่ได้เป็นพลเมืองชั้นสอง แต่ตอนนี้ประเทศไทยมีพลเมืองชั้นสองเยอะมาก ซึ่งประชาธิปไตยต้องไม่มีพลเมืองชั้นสอง พลเมืองชั้นสองมีรายได้ต่ำ ซึ่งมาจากการที่ฐานเงินเดือนตามการศึกษาปริญญา ที่ญี่ปุ่นไม่ได้ตั้งเงินเดือนตามปริญญา

มีปริญญาไม่มีปริญญาเงินเดือนเท่ากันในเบื้องต้น เพราะกระเพาะเท่ากัน เป็นการให้เกียรติเสมอกัน บางคนเก็บขยะมีรายได้มากกว่าอีก แล้วครูกับตำรวจได้มากกว่าอาชีพอื่นเล็กน้อย เพราะต้องคิดเลือกมาก ประเทศไทยตำรวจรายได้น้อย แต่มีปืน แล้วจะเกิดอะไรขึ้น”

**การเปิดโอกาสให้ทุกคนที่ต้องการเรียนรู้
ได้เรียนความต้องการเป็นหลักการสำคัญอีกข้อ
สำหรับการเรียนรู้ในรูปแบบมหาวิทยาลัยชีวิต**

“การเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยชีวิตไม่ควรมีข้อจำกัดอะไร ตั้งแต่อายุ อาชีพ ทุกคนมีสิทธิ์เข้าเรียนได้หมด โดยไม่ต้องผ่านการสอบ อย่างการสอบเอนทรานซ์ทำกันมาจนเคย จนไม่รู้ว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้เสื่อมศีลธรรม ตอนนี้อยู่ในระดับยังต้องสอบเข้าเลย ถ้าเด็กไม่เก่งไม่ให้เรียน จริงๆ ยิ่งไม่เก่งต้องยิ่งให้เรียน ในฝรั่งเศสออกเป็นกฎหมาย ห้ามสอบเข้า สถาบันการศึกษาไหนให้สอบเข้าผิดกฎหมาย เพราะเป็นสิทธิของคนฝรั่งเศสที่จะเรียนได้ จะเอาความไม่เก่ง ความจนมากีดกันไม่ได้ เพราะเป็นคนฝรั่งเศสเหมือนกัน เป็นการรักษาศักดิ์ศรีซึ่งเป็นศีลธรรมพื้นฐาน

แต่ประเทศไทยไม่มีตัวนี้ แล้วนักเรียน

ที่เข้าเรียนในสถาบันการศึกษาทุกระดับไปอยู่ในระบบที่ทำให้สูญเสียศีลธรรม เพราะพอเข้าเรียนไป เขาจะทำให้รู้สึกว่าคุณสถาบันมีเกียรติ ชาวบ้านไม่มีเกียรติ จนนักศึกษาจากต่างจังหวัดที่เคยหาบกระบุงกับพ่อแม่ไม่กล้าหาบ เพราะอายคนอื่น ทั้งที่ช่วยพ่อแม่ทำงานเป็นความดีสถาบันการศึกษาทั้งหมดตั้งแต่ออนุบาลจนถึงมหาวิทยาลัยเป็นเครื่องทำลายศีลธรรมพื้นฐานของมนุษย์ การเคารพคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นคนของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าคนนั้นจะเป็นใคร”

เร่งสร้างบุคลากรเชื่อมโยงชุมชน

นายแพทย์ประเวศ กล่าวต่ออีกว่า ในระบบการศึกษาปัจจุบันไม่ว่ามหาวิทยาลัยโรงเรียน ล้วนต้องมีอาคารขนาดใหญ่ใช้เป็นสถานที่เรียนรู้ แต่มหาวิทยาลัยชีวิตอยู่ที่ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเชื่อมโยงกับชุมชน สถาบันการศึกษาตั้งอยู่ที่ไหนต้องมีความเข้าใจชุมชนท้องถิ่นที่นั่น แล้วร่วมกับชาวบ้านทำงาน แต่การศึกษาไทยไม่ได้ทำแบบนี้ อย่างไปตั้งมหาวิทยาลัยที่สงขลา อยู่ขอนแก่น แต่ไม่ได้สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว สนใจแต่ตำราที่มาจากต่างประเทศ เท่านั้น มหาวิทยาลัยต้องสนใจชาวบ้านในท้องถิ่นที่ไปตั้ง ต้องรู้ภูมิสังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การทำมาหากิน ต้องเป็นประโยชน์กับชาวบ้าน ถ้าทำได้ประเทศไทยจะแข็งแรงมาก เพราะในประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยตั้ง 100 กว่าแห่ง ถ้ามหาวิทยาลัยทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่นจะให้ประโยชน์ซึ่งกันและกัน ต้องเชื่อมโยงกัน แต่

ผู้คนในสังคมทุกชุมชนคือแหล่งข้อมูลอันมหาศาลของมหาวิทยาลัยชีวิต

ชุมชนท้องถิ่นไม่มีมหาวิทยาลัยก็ไปของเขาได้ เป็นจุดที่มหาวิทยาลัยต้องเปลี่ยนไปสนับสนุนความเข้มแข็งชุมชนท้องถิ่น ชาวบ้านจะรักมหาวิทยาลัย ไปตั้งแล้วต้องทำให้ชุมชนชาวบ้านดีขึ้น

หน่วยงานจัดการมหาวิทยาลัยชีวิตไม่ควรเหมือนกับมหาวิทยาลัยในระบบ ควรจะเป็นมหาวิทยาลัยเสมือนจริง Virtual University เวอร์ชวล ยูนิเวอร์ซิตี ส่วนกลางมีขนาดเล็กแต่มีความสามารถในการจัดการบริหารเชื่อมโยงกับชุมชน เพราะทรัพยากรต่างๆ ในท้องถิ่นที่เยอะแยะไปหมด ต้องไปเชื่อมมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ ไม่ใช่อ้างว่าตัวเองใหญ่ต้องดูแลก่อน มหาวิทยาลัยชีวิตส่วนกลางต้องมีขนาดเล็ก แล้วไปใช้ทรัพยากรต่างๆ ในท้องถิ่นเป็นที่เรียนรู้ ซึ่งไม่ควรจำกัดอยู่ภายในอาคารขนาดใหญ่ เพราะแหล่งเรียนรู้มีอยู่เต็มไปหมด ครูที่มีความรู้เยอะไปหมด เพราะการพัฒนาคือการเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน ถ้าไปซ้ำและมันจะขาดออกเป็นส่วนๆ ทำให้หมดชีวิตทรัพยากรในชุมชนที่อยู่เยอะในส่วนต่างๆ ทั้งวัด

ราชการ ชาวบ้าน แต่รู้จักเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน บุคลากรที่มีศักยภาพในการเชื่อมโยงในประเทศไทยยังมีอยู่ไม่เพียงพอ เป็นสิ่งที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยชีวิตต้องพัฒนาขึ้นมา เพื่อไปสร้างสรรควิธีการเรียนรู้ร่วมกันในแต่ละชุมชน

นายแพทย์ประเวศ กล่าวอีกว่า ในการเชื่อมโยงต้องสร้างคนที่มีความเข้าใจมีทักษะในการเชื่อมโยง เป็นช่างเชื่อม ซึ่งยังมีน้อยและเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศอย่างมาก ซึ่งมหาวิทยาลัยชีวิตต้องทำในส่วนนี้สร้างบุคลากรที่มีความสามารถในการเชื่อมโยงขึ้นมา คุณสมบัติของนักเชื่อมโยงต้องมีระยะอยู่หนึ่งชุด การเชื่อมโยงหัวใจหลักอยู่ที่การเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ ภาษาอังกฤษเรียกว่า Inter active Learning to Action เพราะในการปฏิบัติทุกคนจะเรียนรู้เพื่อทำให้สำเร็จ แต่ละคนมาจากหลายฝ่ายหลายองค์กร ซึ่งถ้าต่างคนต่างทำแล้วจะไม่สำเร็จ จุดใหญ่ที่เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนคือการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ

เพราะเวลาเรียนรู้ร่วมกันจะมีการโกรธกันบ้าง ทะเลาะกันบ้าง แต่การเรียนรู้ร่วมกันทุกคนต้องมีความเอื้ออาทรต่อกัน ต้องเชื่อถือไว้วางใจกัน ซึ่งเวลาทำงานร่วมกันแต่ละคนจะรับรู้เองว่า ใครซื่อสัตย์สุจริต ใครเห็นแก่ส่วนรวม ใครมีความสามารถด้านไหนจะปรากฏให้เห็นเองในการทำงาน ซึ่งไม่มีวิธีสอนแบบอื่น แล้วไม่เก่งก็ไม่เป็นไร ไปทำงานร่วมกันเดี๋ยวเก่งขึ้นมาเอง นักจัดการตรงนี้นักส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งไปเรียนรู้จากตำราไม่ได้ ต้องเรียนรู้จากการทำจริง

การศึกษาปัจจุบันไม่มีความเข้าใจใน

มิติของความเป็นมนุษย์ เพราะเรียนทุกอย่าง เป็นเทคนิคหมด เทคนิคการเกษตร ต้องใช้ปุ๋ย ใช้ยาฆ่าแมลงอะไร ครูก็สอนเทคนิคการสอน แพทย์ก็สอนเทคนิคเวชปฏิบัติ ใช้เทคนิคเป็นตัวตั้ง แต่จริงๆ ต้องเข้าใจจิตมนุษย์ก่อน แล้วทุกอย่างจะไหลลื่น อย่างมีอาจารย์ท่านหนึ่ง ไปถามเกษตรกรตำบลที่ขอนแก่นว่า ในพื้นที่ที่รับผิดชอบมีเกษตรกรคนไหนที่พึ่งตนเองได้ คนไหนพึ่งตนเองไม่ได้ เจ้าหน้าที่ตอบว่า ผมไม่รู้หรือครับ ผมเกลียดมันทุกคน เพราะสอนอะไรให้ใช้ยาฆ่าแมลงก็ไม่ทำ อาจารย์บัญชาชวนให้ไปคุยกับชาวบ้านได้อาทิตย์สองอาทิตย์ เจ้าหน้าที่คนนี้เปลี่ยนความคิด เข้าไปถามชาวบ้านว่าป้าลุงอยากทำอะไรบ้าง ไปสอบถามแต่ละคนว่าติดปัญหาอะไรบ้าง รู้จักรักชาวบ้าน เพราะได้เรียนรู้มิติของความเป็นมนุษย์

มหาวิทยาลัยชีวิตไม่ต้องสอนเรียนรู้จากการปฏิบัติ

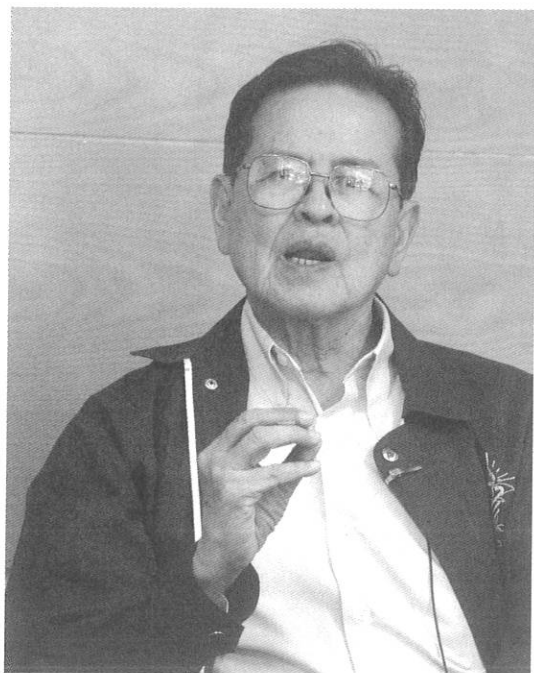
รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัยชีวิตในทัศนะของนายแพทย์ประเวศ คือไม่ต้องสอน

“ไม่ต้องไปสอนเขา แต่ให้ไปดูชุมชนที่

ดีๆ อย่าไปใช้วิธีการสอน เหมือนพระที่คิดว่าความดีไม่มี ต้องไปสอน ต้องไปสอนศีลห้า เพราะนึกว่าชาวบ้านไม่มีศีล ซึ่งเป็นวิธีคิดจากข้างบนจากระบบราชการ จากเงิน จากความรู้จะไม่สำเร็จ เป็นการคิดด้วยอำนาจ ต้องให้ไปเห็นจาก ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากชุมชนที่ดีว่าจัดการอย่างไร ใช้เครื่องมืออะไร มีสภาผู้นำชุมชนที่ให้ผู้นำกลุ่มต่างๆ มารวมตัวกัน เริ่มจากการสำรวจ ความต้องการของชุมชนแล้วมาจัดทำเป็นแผนแม่บทชุมชน แล้วให้ชาวบ้านทั้งชุมชนมีลงความเห็นว่าจะชอบไหม ต้องการให้เพิ่มหรือตัดส่วนไหนกลายเป็นแผนของหมู่บ้าน ทำให้สามารถขับเคลื่อนไปได้โดยไม่เกิดความขัดแย้ง เป็นการพัฒนาและบูรณา ทุกคนหายยากจน สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น รายได้ดีขึ้น ซึ่งตัวอย่างแบบนี้จะมีมากขึ้นเรื่อยๆ อย่างอบต. ตอนนี้เริ่มทำศูนย์เด็กเล็ก มีโรงพยาบาลไว้ส่งชาวบ้านเวลาเจ็บป่วยตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งถ้าให้ไปอยู่กับโรงพยาบาลตามยากมาก แล้วไม่ต้องใช้ครูด้วยซ้ำ ครูให้มาเรียนสอนกันเอง”

เช่นเดียวกับการวัดผลเป็นอีกเรื่องที่นายแพทย์ประเวศแนะนำว่าต้องระวังให้มาก

“เพราะบางเรื่องเป็นนามธรรมวัดผลไม่ได้ อย่างจิตใจดีวัดออกมาเป็นหน่วยๆ ไม่ได้ อาจวัดเป็นระดับ 10% เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ แล้วอย่าปล่อยให้เครื่องมือชี้วัดมากำหนดแล้วต้องไปเป็นทาสตลอด เราต้องดูมาทั้งหมดผลออกมาเป็นอย่างไร อาจผ่านหมดทุกคนก็ได้ ไม่ต้องจบพร้อมกันก็ได้ ทุกคนเรียนไปตาม

จังหวะความพร้อมของตนเอง เหมือนสมัยโบราณไปเรียนกับฤๅษีพอถึงเวลาฤๅษีบอกกลับบ้านเมืองได้แล้ว ไม่เห็นต้องใช้วิธีทดสอบอะไร แต่ใช้วิธีช่วยกันตรวจ อย่าไปใช้อำนาจอำนาจเป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังมาก ทั้งหมดควรเป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครู นักเรียน และผู้ประเมิน ต้องเรียนรู้เพราะไม่มีวิธีสำเร็จรูปอย่างประชุมสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมารายงานว่ามีตัวชีวิตอะไรได้ก็เปอร์เซ็นต์ กรรมการสภาดูใจมาก เพราะเห็นแต่ตัวเลขต่างๆ เต็มไปหมด แล้วความเป็นธรรมศาสตร์หายไปไหนหมดไม่เห็นอยู่เลย เพราะฉะนั้นตัวชีวิตเป็นสิ่งที่ต้องสร้างร่วมกัน ทั้งผู้สอน ผู้เรียน ผู้ประเมิน ผู้เรียนต้องมีสิทธิ์ตรวจสอบด้วย ไม่ได้มีใครฝ่ายหนึ่งฝ่ายเดียวมากำหนด แบบนั้นเป็นเผด็จการ ส่วนวิธีการวัดสามารถใช้ได้หลายอย่าง อย่าไปเอาอย่าง

ใดอย่างเดียว หรือปฏิเสธอย่างหนึ่งไป เพราะถ้าชุมชนนั้นดีขึ้น สิ่งแวดล้อมดี ทุกคนมีรายได้ดีขึ้น ไม่มีอาชญากรรม ทุกคนก็จะรู้กันทั่วไป สิ่งสำคัญต้องระวังอย่าเป็นทาสตัวชีวิต”

สุดท้ายนพ.ประเวศย้ำว่า ทุกคนที่เรียนในมหาวิทยาลัยชีวิตต้องเห็นคุณค่าของตนเอง และเห็นคุณค่าของผู้อื่น ส่วนวุฒิการศึกษาหรือปริญญาไม่ได้เป็นสิ่งสำคัญปริญญาไม่จำเป็น แต่ถ้าอยากได้ก็จัดให้ได้ เพราะยังเป็นค่านิยมอยู่ ซึ่งจริงๆ ปริญญาไม่จำเป็นต้องไปขออนุมัติใคร แต่ระเบียบราชการกำหนดไว้ ไปขอจะโดนตั้งกฎอีก เรื่องนี้ต้องต่อรองกัน เพราะเขาใช้กฎระเบียบเป็นตัวตั้ง แต่เราใช้ธรรมชาติเป็นตัวตั้ง ซึ่งขัดแย้งกัน ต้องใช้ความอดทนหน่อยในการอธิบายให้เขารับรู้ เพราะธรรมชาติไม่มีอะไรตายตัวสรรพสิ่งทั้งหลายล้วนเป็นอนิจจัง เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไป สิ่งสำคัญคือทำให้เห็นคุณค่าตนเอง และเห็นคุณค่าของคนอื่น เคารพคนทุกคน เพราะทุกคนมีความรู้ในตัวที่สามารถนำมาแลกเปลี่ยนระหว่างกันได้ ทุกคนเป็นคนเก่งหมดเก่งในทางที่แตกต่างกัน ไม่มีคนไม่เก่ง มหาวิทยาลัยชีวิตเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยไม่ใช่อำนาจบังคับว่าเรา แต่เขาไม่มี เขาต้องมาเรียนกับเรา ไม่ได้เอาความรู้ไปเทียวใส่ให้กับคนอื่นทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกเรื่อง โดยขบวนการชุมชนมีส่วนร่วมสำคัญในการเปลี่ยนแปลง ○

สวนยางพาราแหล่งรายได้
ที่สำคัญของชาวนนท

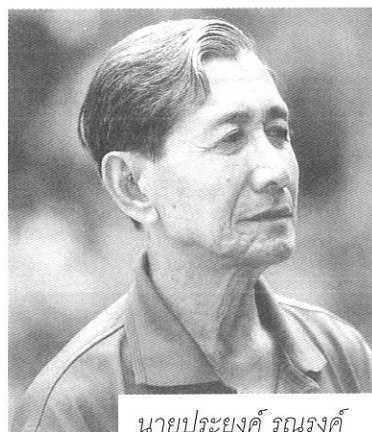
รศ.ดร.เลรี พงศ์พิศ

มหาวิทยาลัยชีวิต

เรียนเพื่ออยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีกินในท้องถิ่นของตนเอง

ลู ประยงค์ รณรงค์ รางวัลแมกไซไซสาขา
ผู้นำชุมชนปี 2547 บอกว่า การศึกษาวันนี้มี
ปัญหา เป็นการศึกษาอุตสาหกรรม ผลิต
คนออกมาเหมือนกันหมด เหมือนผลผลิตจากโรงงาน
เรียนจบเอาปริญญาไปเร่งหางานทำ เขาไม่จ้างก็ทำ
อะไรไม่เป็น พึ่งตนเองไม่ได้

ลูประยงค์มีส่วนร่วมทั้งทางตรงทางอ้อมใน
การก่อตั้งมหาวิทยาลัยชีวิตในฐานะผู้นำชุมชนไม่เรียง

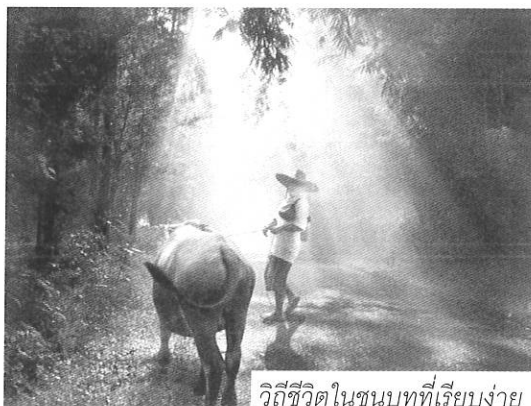

นายประยงค์ รณรงค์

จังหวัดนครศรีธรรมราช ลุงประสงค์ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า ชุมชนเรียนรู้เป็นชุมชนเข้มแข็ง ไม่เร่ร่อนก่อนนี้มีแร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ จนคนทั่วประเทศไปแย่งกันขุดแร่จากเขาสุณีย์ แต่ไม่เร่ร่อนซึ่งมีเงินสะพัดวันละเป็นล้านก็ไม่เห็นเจริญ พัฒนามาเป็นไม่เร่ร่อนแบบวันนี้หลังจากที่เขาปิดเขาสุณีย์ เริ่มต้นเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ผู้นำไม่เร่ร่อนไปเรียนรู้เรื่องการทำโรงงานแปรรูปยางตั้งแต่ปี 2525 แล้วระดมหุ้นกัน 1 ล้านบาท เพื่อสร้างโรงงานทำยางแผ่น โดยไม่ได้รับความช่วยเหลือจากใคร จากนั้นก็เรียนรู้ว่าแม่ยางแผ่นที่ผลิตได้จะได้ราคาดีกว่าตลาด แต่ไม่ได้แก้ปัญหายาง เพราะปัญหาซับซ้อนกว่าและลึกกว่า ลุงประสงค์และผู้นำชาวสวนยาง นครศรีธรรมราชจึงร่วมกันทำแผนแม่บทยางพาราไทย อันเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหายางพาราที่รัฐบาลยุคหนึ่งได้นำไปเป็นนโยบาย และเป็นส่วนสำคัญทำให้ยางพาราราคาสูงขึ้นไปเหยียบบิโลละร้อย

แต่กระนั้นลุงประสงค์ก็เตือนชาวสวนยางว่าอย่าได้วางใจและอยู่ในความประมาท เพราะหลายอย่างไม่ได้ขึ้นอยู่กับการควบคุม ราคาเองไม่ได้ ทางที่ดีควรทำหลายอย่างเพื่อสร้างหลักประกัน หรือภูมิคุ้มกันให้ตนเอง ถ้าราคายางตกก็จะได้ไม่ตาย

วิถีชีวิตในชนบทที่เรียบง่าย

การผลิตแผ่นยาง

คนจำนวนมากได้ยืนแต่ไม่ฟัง ยังคงตั้งหน้าตั้งตาโค่นสวนแปลงนาเพื่อปลูกยาง จนวันนี้มีสวนยางทั่วโลกมากกว่าความต้องการมากนัก และเชื่อว่า อีกไม่กี่ปีข้างหน้าราคา ยางอาจจะตกลงมาเหลือ 20-30 บาท ราคายางที่หล่นลงในช่วงหลังของปี 2551 เป็นผลของวิกฤตเศรษฐกิจสหรัฐที่มีผลกระทบไปทั่วโลก แต่อีก 4-5 ปีข้างหน้า จะเป็น “ผลกระทบ” ของคนปลูกยางพาราเอง

คนไม่เร่ร่อนวันนี้ไม่ได้พึ่งยางพาราอย่างเดียว แต่พึ่งพาหลายอย่าง จัดการกินการอยู่ของตนเองอย่างเป็นระบบมากขึ้น ลดรายจ่าย หันมาทำกินเองใช้เองมากกว่าเดิม ที่สำคัญไม่เร่ร่อนถือคติว่า “ทุกคนต้องได้เรียนรู้ทุกสิ่งที่ยากรู้ และทุกคนต้องเรียนรู้ทุกสิ่งที่คุณเองทำ” นี่เป็นความตั้งใจของชุมชนที่มีผู้นำที่ขึ้นเวทีประกาศว่า “พี่น้องเกษตรกรครับ พวกเราทำอะไรมักผิดพลาด ล้มเหลว เพราะเราทำโดยไม่รู้จักจริง”

การเรียนรู้วันนี้เป็นเรื่องจำเป็น เราผ่านยุคเกษตรมาแล้ว ยุคที่ข้าวสำคัญที่สุด ไม่มีข้าวก็อยู่ไม่ได้ ข้าวเป็นปัจจัยที่ใช้แทนเงินได้ เอาข้าวไปแลกของที่เราไม่มีหรือทำเองไม่ได้ เอาข้าวไปทำบุญ เอาข้าวไปแบ่งปันเผื่อแผ่ให้พี่น้องใกล้เคียง ยุคนั้นอาหารไม่ใช่เรื่องใหญ่ เพราะหน้าบ้านหลังบ้านมีเต็มไปหมด อยากกินเห็ดเข้าป่า อยากกินปลาลงหนอง ธรรมชาติ

จัดสรรให้

ต่อมาเราเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรม ยุคที่โรงงานผลิตทุกอย่างมาให้ เราไม่ต้องทำอะไร เพียงแต่หาเงินมาก็ซื้อหาได้หมดทุกอย่าง รวมทั้งอาหารการกิน ข้าวของเครื่องใช้ ปัจจุบันนี้ ปัจจัยห้า เราจึงหาเงินกันเอาเป็นเอาตายเพื่อจะได้ซื้อข้าวของเครื่องใช้ปัจจัยสี่ ซึ่งเรามักแยกไม่ออกว่าอะไรจำเป็น อะไรเป็นสิ่งที่เราต้องการ และพยายามซื้อหามาให้ได้ จนกลายเป็นปัญหานี้สิน

วันนี้เราผ่านยุคเกษตรและยุคอุตสาหกรรมแล้ว แต่คนจำนวนมากยังหลงยุค นี้กว่าถ้ามีข้าวมีเงินก็อยู่ได้ โดยไม่รู้ว่าเรามาถึงยุคหลังอุตสาหกรรม ยุคที่ความรู้สำคัญที่สุด ไม่มีความรู้อยู่ไม่ได้ถึงอยู่ได้ก็ถูกเขาหลอกถูกเขาโกง เขาเอาเปรียบและครอบงำได้ง่าย

คนมีดินมากแต่ไม่มีความรู้วันหนึ่งจึงเหลือแต่ตัว เพราะเอาที่ไปขายกินหมด คนมีเงินมากแต่ไม่มีความรู้ วันหนึ่งจึงเหลือแต่หนี้ เพราะใช้จ่ายอย่างไม่มีแบบไม่มีแผน ไม่มีข้อมูลความรู้ ที่สุดคนเหล่านี้จึงอยู่ไม่รอดเพราะ “จนปัญญา”

คนชนบทถูกดูถูกว่า “โง่ จน เจ็บ”มานาน จนวันหนึ่งก็เชื่อสนิทว่าตนเองเป็นเช่นนั้น และเริ่มดูถูกตัวเอง สูญเสียความเชื่อมั่นในตัวเองไปจนหมด ทำอะไรก็ผิดพลาดล้มเหลว พึ่งตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งคนอื่น ได้ผลผลิตมาก็พึ่งพ่อค้า การศึกษาที่พึ่งครู สุขภาพก็พึ่งหมอ การพัฒนาที่พึ่งข้าราชการ ทำให้ชนบทไทยเป็นสภาพที่น้ำสมเพศเวทนาเพราะถูกกระทำพัฒนาแบบทำให้จน การศึกษาแบบทำให้โง่รักษาแบบทำให้เจ็บ

แต่ก็ไม่ใช่ว่าทุกชุมชนในชนบทเป็นเช่นนั้น และไม่ใช่ว่าชาวบ้านทุกคนที่พึ่งตนเองไม่ได้เช่นนั้น

มีชุมชนหลายแห่ง มีชาวบ้านหลายคนที่มีแนวทางในการจัดการชีวิตของตนเอง จนสามารถสวนกระแส “โง่ จน เจ็บ” เป็นต้นแบบของชุมชนเข้มแข็ง

มหาวิทยาลัยชีวิตถอดบทเรียนชุมชนเข้มแข็งทั่วประเทศ นำมาสังเคราะห์เพื่อเป็น “หลักสูตร” ให้ผู้ใหญ่ที่ยังอยู่ในชุมชนได้เรียนรู้ เรียนรู้เพื่ออยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีกินในท้องถิ่นของตนเอง เรียนแล้วพึ่งตนเองได้ เรียนแล้วช่วยตนเองได้ ช่วยคนอื่นได้

มหาวิทยาลัยชีวิตเรียนเรื่องชีวิต ให้ผู้เรียนค้นพบตัวเอง ค้นหารากเหง้าของตนเอง เรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อให้เกิดสำนึกในเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนเอง ในภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ จะได้ภูมิใจในรากเหง้า เผ่าพันธุ์ ภูมิใจและเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่อายใคร ไม่กลัวว่าใครเขาจะดูถูก กล้าแสดงตน แสดงออก กล้าพูดภาษาท้องถิ่น กล้าแต่งตัวตามเอกลักษณ์ของตนเอง

เอาปัญญาของท้องถิ่นมาวิเคราะห์ หาทางออกด้วยทุนท้องถิ่น ทั้งทุนทรัพยากร ทุนทางปัญญา ทุนทางสังคม ซึ่งมีอยู่เพียงพอที่จะอยู่อย่างพอเพียง

อีกไม่กี่เดือน จะมีนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตกว่า 4,000 คนที่เรียนจบปริญญาตรี ในจำนวนนี้กว่า 1,000 คน เป็นเกษตรกร พวกเขาเป็นผู้ใหญ่ที่มีอาชีพการงานอยู่แล้ว กว่าร้อยละ 90 คงไม่เอาปริญญาไปร่ำงานทำ

พวกเขาจะเป็นผู้นำทางปัญญาของชุมชน เป็นแบบอย่างของคนที่เรียนแล้วอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีกินในท้องถิ่นของตนเอง

บรรดานักการเมืองท้องถิ่นที่ถือเป็นภาคีสำคัญในการสร้างองค์ความรู้แห่งการปฏิบัติจริงให้กับชาวบ้านในแต่ละชุมชน

ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต...

องค์กรแห่งความหวัง

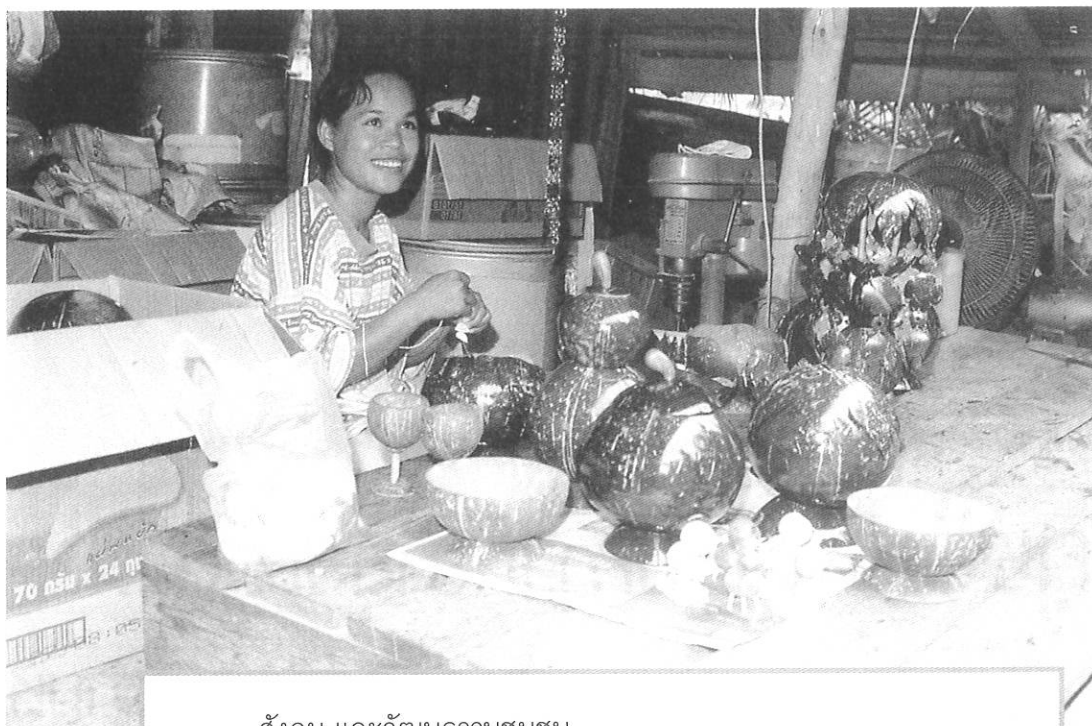

ศูนย์เรียนรู้หนึ่งในหลายร้อยศูนย์ ที่กระจายอยู่ในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น

ศ

ูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต เป็นองค์การการเรียนรู้ของชุมชนท้องถิ่นที่มีอำนาจบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นอิสระ จัดตั้งขึ้น เพื่อความร่วมมือในการ ดำเนินโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ซึ่งจัดให้มีการเรียนการสอนในชุมชนท้องถิ่นในระดับอุดมศึกษาและระดับอื่นๆ ด้วยหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต เศรษฐกิจ

สังคม และวัฒนธรรมชุมชน

ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต เป็นโครงสร้างที่สำคัญของโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต เป็นเสมือนฐานรากที่ฝังลึกอยู่ในชุมชนท้องถิ่น และเป็นองค์กรแห่งความหวังว่าจะสามารถสร้างสรรค์บทบาทไปสู่เป้าหมายสูงสุดในภาคชุมชน นั่นคือ การรณีกพลังชุมชนท้องถิ่นให้ร่วมกันจัดการศึกษาของตนเอง

ด้วยสถานการณ์ที่เป็นอิสระ และด้วยบทบาทที่เป็นความหวัง ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตจึงจัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของบุคลากรและองค์กรเครือข่ายทุกฝ่าย ในชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย 3 ภาคหลัก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ข้าราชการ/หน่วยงานราชการ และแกนนำเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น ซึ่งแต่ละภาคีสามารถให้การสนับสนุนศูนย์เรียนรู้ด้วยศักยภาพที่แตกต่างกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรทางปกครองที่มีอำนาจกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเองตามกฎหมาย มีอำนาจออกข้อบัญญัติ นโยบาย แผนงานและแผนงบประมาณ เพื่อพัฒนาการศึกษาทุกระดับในชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น หากผู้บริหาร อปท.มีความเข้าใจในปรัชญาการเรียนรู้ มีความเป็นผู้นำและมีความกล้าหาญใน

การตัดสินใจ ก็สามารถสนับสนุนศูนย์เรียนรู้ทั้งในด้านบุคลากร กิจกรรมการเรียนรู้ และอุปกรณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ศูนย์เรียนรู้มีรูปแบบและกระบวนการทำงานที่มีมาตรฐานทางการศึกษา อันถือเป็นสิทธิประโยชน์จากนโยบายการกระจายอำนาจที่ตอบสนองแก่สังคมชุมชน

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น” ข้อความนี้เป็นสาระบัญญัติในมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

เรียนจากชีวิตจริงคือหลักการที่สำคัญของมหาวิทยาลัยชีวิต

เป็นประหนึ่ง บานประตูที่เปิดทำความเข้าใจหาญของ อปท. ให้ก้าวเดินออกมาสู่เส้นทางการจัดการศึกษา ที่จะต้องร่วมคิดร่วมตัดสินใจกับชุมชนท้องถิ่น นับเป็นเส้นทางสำคัญที่จะสร้างเสริมบทบาทที่โดดเด่นให้แก่ อปท.

ข้าราชการและหน่วยงานราชการ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานที่มีขั้นตอนซับซ้อน มีระเบียบ แบบแผน มีตัวบทกฎหมายเป็นกรอบกำหนดแนวทางปฏิบัติงาน มีระบบการบังคับบัญชาที่อาจบั่นทอนความเป็นอิสระในการคิดและตัดสินใจ แต่มีข้าราชการจำนวนไม่น้อยที่มองเห็นปัญหาข้อบกพร่องและความไม่คล่องตัวในระบบของตนเอง หากมีช่องทางก็พร้อมที่จะริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ดังนั้น การเข้าร่วมเป็นภาคีสถนับสนุนศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต จึงเป็นโอกาสให้ข้าราชการได้ประยุกต์ใช้ความรู้และประสบการณ์ จัดระบบโครงสร้างการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ให้มีความเข้มแข็งและมีระเบียบแบบแผนได้

แกนนำเครือข่ายชุมชนท้องถิ่น เป็นผู้ที่มีประสบการณ์เรียนรู้มายาวนาน ผูกพันกับประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชนท้องถิ่น จะเป็นผู้ประสานพลังเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งในส่วนบุคลากร กลุ่มองค์กร ในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ภาคปฏิบัติของนักศึกษาในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต กับกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ และผู้รู้ในชุมชนท้องถิ่น

อันเป็นการผสมผสานการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบเข้าด้วยกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดการหล่อหลอมความคิดและจิตสำนึกร่วมกันระหว่างนักศึกษา กับชุมชนท้องถิ่น เป็นผลดีต่อการพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาวิถีชีวิตร่วมกันด้วย

การมีส่วนร่วมในศูนย์เรียนรู้ของ 3 ภาคีหลัก ในรูปแบบคณะกรรมการที่ดี หรือในรูปแบบอื่นใดที่ดี ที่มีอำนาจกำหนดนโยบาย แผนงาน และแผนงบประมาณ ร่วมกัน จะก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการแก่ศูนย์เรียนรู้ เช่น การถ่วงดุลบทบาท ทางการบริหาร การมีนโยบายและแผนปฏิบัติงานที่ผ่านความเห็นชอบอย่างรอบด้าน การมีระบบการทำงานที่โปร่งใส ปราศจากอำนาจผูกขาดครอบงำของบุคคลหรือ กลุ่มบุคคล ซึ่งจะส่งผลให้ศูนย์เรียนรู้มีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระอย่างแท้จริง

เมื่อมีการบริหารจัดการที่เป็นอิสระ ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตย่อมจะพัฒนาบทบาทของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจในภาคปฏิบัติของโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามปรัชญาการเรียนรู้ ที่มุ่งหมายให้นักศึกษาก้าวข้ามให้พ้นขอบรั้วใบปริญญาตามค่านิยมเดิม ออกไปในโลกกว้างเพื่อการเรียนรู้ที่กว้างไกลไม่รู้จักจบ เพื่อการอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีกินในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง

คอลัมน์ “ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต” เปิดกว้างให้เป็นเวทีสะท้อนเสียงของศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต สำหรับกรรมการ ผู้อำนวยการเรียนรู้ ผู้ประสานงานจังหวัด นักศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ในการนำเสนอข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมบริหารจัดการของ 3 ภาควิชาหลัก บทบาท พัฒนาการเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิวัฒนาการทาง สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ ที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ และปรัชญาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ส่งข้อคิดเห็นหรือบทความถึงมูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน วงเล็บที่มุมของจดหมายว่า “คอลัมน์ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต” ซึ่งผู้ควบคุมคอลัมน์จะได้ลำดับนำลงตีพิมพ์ โดยขอสงวนสิทธิ์ในการตัดทอนเนื้อหาตามความเหมาะสม

อาศัยศักยภาพอย่างสูง ของอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นผู้รู้ในชุมชนท้องถิ่น

ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตที่บริหารจัดการโดยชาดการมีส่วนร่วมของ 3 ภาควิชาหลัก แต่เป็นศูนย์เรียนรู้ของครอบครัว ลูกเมีย พี่น้อง พวกพ้อง ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล จึงไม่ใช่ศูนย์เรียนรู้ในความหมายของโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต และเป็นศูนย์เรียนรู้ที่ยากจะจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการได้ คงเป็นได้เพียงแค่หน่วยธุรกิจหนึ่งทางการศึกษาเท่านั้น ซึ่งไม่ใช่เป้าประสงค์ของโครงการ และเมื่อใดที่มีการตรวจสอบก็อาจต้องถูกเพิกถอนสถานภาพไปในที่สุด

ความร่วมมือของ 3 ภาควิชาหลัก เป็นพลังอันหลากหลายที่จะส่งเสริมศักยภาพศูนย์เรียนรู้ให้เป็นองค์กรที่สร้างสรรค์ความสำเร็จ ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น สามารถนึกพลังเข้าร่วมจัดการ

ศึกษาในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้จากรากเหง้าของตนเอง ให้เป็นการเรียนรู้ที่รับใช้ชีวิต รับใช้สังคม ร่วมสร้างบัณฑิตที่มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด เมืองนอน เป็นบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาท้องถิ่น และมีใช้จำกัดบทบาทเพียงแค่รองรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น ศูนย์เรียนรู้ยังต้องขยายบทบาทไปสู่การจัดการความรู้ ภูมิปัญญา และทรัพยากรของชุมชนตนเอง จัดระเบียบชีวิตและระเบียบสังคมใหม่ ให้หลุดพ้นจากปัญหาความยากจน หลุดพ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ และสร้างระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่พึ่งตนเอง เพื่อให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศชาติต่อไปด้วย

>>>

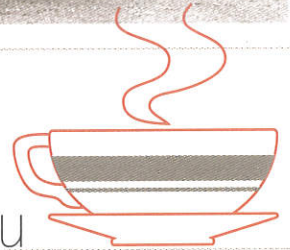

อาคารของศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่นักศึกษาช่วยกันจัดหาทุนมาซ่อมแซมอาคารเรียนร้างให้สามารถกลับมาใช้งานได้อีกครั้งหนึ่งด้วยการจัดเลี้ยงน้ำชา

“จัดเลี้ยงน้ำชา ระดมทุนสร้างศูนย์เรียนรู้”

แนวคิดนอกกรอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตเมืองคอน

ดี

วัยหลักคิดที่ว่า “ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต” เป็นองค์กรการเรียนรู้ของชุมชน ท้องถิ่นที่มีอำนาจบริหารจัดการตนเองอย่างเป็นอิสระและด้วยบทบาทที่เป็นความหวัง ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตจึงจัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและองค์กรเครือข่ายทุกฝ่ายในชุมชนท้องถิ่น

“การจัดเลี้ยงน้ำชาระดมทุนสร้างศูนย์เรียนรู้” ของนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตปากพนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ถือเป็นแบบอย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

เบญจรัตน์ ศรีเทพ ผู้ประสานงานโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตจังหวัดนครศรีธรรมราช ถ่ายทอดเรื่องราวให้ฟังว่า ย้อนกลับไปตอนที่สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนร่วมกับมหาวิทยาลัยรามคำแหงดำเนินการในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มีนักศึกษาที่อำเภอปากพนังสนใจเข้าร่วมเรียนจำนวนกว่า 57 คน พอถึงปลายภาคเรียนที่ 2 พบว่ามีเพื่อนนักศึกษาจำนวนกว่าครึ่งหนึ่งไม่สามารถหาเงินมาลงทะเบียนได้ทันตามกำหนด แต่ด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันทำให้ “คุณประเวศ ชูนุ่น” นำเอาที่ดินของตัวเองไป

จำนองได้เงินมาจำนวน 100,000 บาท และได้
นำเงินจำนวนดังกล่าว มาให้กับทางศูนย์การ
เรียนรู้เพื่อนำไปชำระเป็น ค่าลงทะเบียนให้กับ
เพื่อนๆ ที่ไม่สามารถหาเงินได้

ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงการเรียน
จากมหาวิทยาลัยรามคำแหงมาเป็น **มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร** ทำให้มีเพื่อนในชั้นเรียน
หลายคนได้ลาออกไป โดยยังไม่ได้ชำระเงินที่
คุณประเวศได้ออกให้ก่อน และเหลือเวลาอีก
เพียงไม่กี่วันก็จะถึงกำหนดต้องไปไถ่ถอนที่ดิน
คืนมา ดังนั้น **ดาบตำรวจสุชาติ ศักดิ์ณรงค์**
ประธานนักศึกษาและ **ดาบตำรวจจเร เกตุ**
โรจน์ รองประธานนักศึกษาร่วมกับเพื่อน
นักเรียนในชั้นจึงร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อ
หาวิธีการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นด้วยกันเพราะ
ถือว่าเป็นความรับผิดชอบร่วมกัน

มติของที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันว่าจะ
ระดมทุนเพื่อมาให้คุณประเวศนำไปไถ่ถอน
ที่ดินคืนและนำเงินส่วนที่เหลือมาใช้ในการจัด
ซื้ออุปกรณ์การเรียนที่ยังขาดอยู่ โดยจะเชิญพี่
น้องประชาชนในพื้นที่มาร่วมกิจกรรมดังกล่าว
ภายใต้แนวความคิดที่ว่าชุมชนเป็นเจ้าของ
มหาวิทยาลัยด้วยกันและได้มีการแบ่งหน้าที่ให้เพื่อนๆ
ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำงานด้วยกันตาม
ความสมัครใจและความถนัดของแต่ละคนและ
แบ่งสายกันไปเชิญแขกมาร่วมงาน

โดยในส่วนของฝ่ายจัดเตรียมสถานที่
ก็จัดหาสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ
จัดเตรียมเวทีและเครื่องขยายเสียง ข้าง ฝ่าย
กิจกรรมรับผิดชอบในเรื่องของการคิดกิจกรรม
บันเทิง การละเล่น เกมส์แบบต่างๆ การร้องเพลง

ส่วนฝ่ายต้อนรับนั้นถือว่านักศึกษาทุกคนต้อง
ทำหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันเพื่อดูแลแขกทั้งใน
ส่วนที่ตนเองได้เชิญมาและในส่วนที่เพื่อนคน
อื่นเชิญมา สำหรับคนที่ทำหน้าที่ฝ่ายการเงิน
จะรับผิดชอบในเรื่องของการรับของและเก็บเงิน
จัดทำบัญชีการรับ-จ่าย และดูแลเก็บเงินส่งให้
ผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้ต่อไป ทั้งนี้ในส่วนของ
ฝ่ายเครื่องดื่ม อาหารว่าง จะทำหน้าที่จัด
เตรียมเครื่องดื่มและผู้ที่มีความสามารถเฉพาะ
ในการชงชา โดยในส่วนนี้จะมีส่วนช่วยการ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอปากพวง
และทีมงานเป็นผู้ร่วมรับผิดชอบ

ผู้ประสานงานโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต
จังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวต่ออีกว่า ผล
จากการร่วมดำเนินการของเพื่อนนักศึกษา
ทั้งหมดในการจัดกิจกรรมเลี้ยงน้ำชาเพื่อระดม
ทุนดังกล่าว เมื่อหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้วมีเงิน
เหลือทั้งสิ้นจำนวน 94,950 บาท โดยเงินส่วน
หนึ่งได้มอบให้กับคุณประเวศเพื่อนำไปใช้ในการ
ไถ่ถอนที่ดินกลับคืนมา ที่เหลือทำการจัด
ซื้อเครื่องฉาย Projector 1 เครื่อง คอมพิวเตอร์
โน้ตบุ๊ก 1 เครื่อง เครื่องขยายเสียงพร้อม ลำโพง
ชุดและไมโครโฟนพร้อมขาตั้ง 2 ตัว และโต๊ะเรียน
ตลอดจนอุปกรณ์การเรียน

“จากการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาที่
เกิดขึ้นร่วมกันของเราทำให้ได้เรียนรู้ว่าการ
ร่วมกันคิด ร่วมกันหากระบวนการจัดการ
แก้ไขปัญหาร่วมกันเป็นเช่นไรและมี
ประโยชน์อย่างไร” ☺

มหาวิทยาลัยชีวิต
คือนวัตกรรม
การศึกษา

ดร.ศักรินทร์ นิมิต्तาน

ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ม

หาวิทยาลัยชีวิตมีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ตรงที่มหาวิทยาลัยชีวิต เปิดโอกาสให้ผู้ใหญ่ที่ทำงาน แล้ว ซึ่งอยู่ในชุมชนชนบท ได้เข้าศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและโท อีกทั้งเป็นการศึกษาที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้งเรียน

ในชีวิตจริง เรียนแล้วสามารถอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในท้องถิ่นของตนเอง เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกแบบหนึ่ง ที่อาจเรียกได้ว่าเป็น “นวัตกรรมการศึกษา” เป็นที่ชัดเจนว่าประเทศต้องการกลไกที่จะให้โอกาสให้ทั้งชาวบ้านและชาวเมืองได้การศึกษา ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ

จากประสบการณ์ทำงานของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) ซึ่งที่ทำงานด้านพัฒนาชนบทมานาน

พอสมควร พบว่า ในหลายๆ ชุมชนที่พัฒนาได้ยากนั้น เพราะชุมชนขาดผู้นำทางความคิด โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาชนบทแบบ “การระเบิดจากข้างในชุมชน” ในอดีตที่ผ่านมาประเทศพยายามกระจายการศึกษาเข้าไปสู่ชนบท แต่กลับเป็นว่าระบบการศึกษาเป็นตัวผลักดันลูกหลานของพวกเขาให้ทิ้งถิ่นฐาน ดังนั้นผลลัพธ์จากมหาวิทยาลัยชีวิตที่ต้องการสร้าง “ปัญญาชนในชนบท” จะเป็นตัวช่วยให้การพัฒนาชนบทในบ้านเรา ให้เจริญก้าวหน้าไปได้

ในอัตราเร่งที่ดีกว่าดีต่ออย่างแน่นอน

ในเนื้อหาของหลักสูตรและสาขาวิชา ที่เน้นการเสริมสร้างความรู้ใหม่ที่เป็นสากลกับ ภูมิปัญญาของชุมชนแบบบูรณาการประเด็นนี้ ทำให้มั่นใจได้ว่าชุมชนจะใช้ความรู้สากลให้ เหมาะสมกับวิถีชีวิตของพวกเขาได้อย่างเหมาะสม ไม่ตกเป็นทาสในกระแสความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่ของ โลกยุคโลกาภิวัตน์ ขณะเดียวกันก็สามารถรู้เท่าทันโลกแบบ ไม่ล้าหลังตกขอบ

รูปแบบการศึกษา ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ณ ศูนย์เรียนรู้ชุมชน ซึ่งเป็นของชุมชนจริงๆ ไม่ใช่ศูนย์ของมหาวิทยาลัยที่ไปเปิดไว้ในชุมชน ก็เป็นเรื่องใหม่และสำคัญ เพราะนอกจากจะใช้ศูนย์ฯ เป็นที่เรียนที่สอนแล้ว ยังเป็นเวทีที่ทำให้นักวิชาการได้มีโอกาสได้ทำงานร่วมกับชาวบ้าน (ทั้งที่เป็นและไม่ได้เป็นนักศึกษา) ซึ่งจากมุมมองของหน่วยงานวิจัยอย่าง สวทช. คิดว่าเป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะทำให้ นักวิจัย นักวิชาการได้เข้าใจบริบท สัมผัสกับโจทย์ปัญหา (ของชุมชนชนบท) ได้อย่างลึกซึ้งและเป็นจริง ส่งผลต่อผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

“งานด้านการพัฒนาคนที่อยู่ในชุมชนชนบทด้วยระบบการศึกษาเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ และสำคัญ ในการดำเนินงานต้องได้ผลสัมฤทธิ์ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเชื่อว่าโครงการฯ ต้องมียุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่ดีอยู่แล้ว อีกทั้งเห็นว่า สวทช. เป็นหน่วยงานที่มีกัลยาณมิตร อยู่เป็นจำนวนมากและกระจายตัวอยู่ทั่วทุกพื้นที่ มีความสัมพันธ์กันในลักษณะเครือข่าย ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตาม

เป้าหมาย”

แต่ด้วยรูปแบบของการเรียนการสอนที่ใช้ศูนย์เรียนรู้ชุมชน เป็นสถานที่เรียนและมีเป็นจำนวนมาก ไม่ต่ำกว่า 100 แห่ง กระจายทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ อาจทำให้มีความยากลำบากในการบริหารจัดการ เพื่อให้ได้ “ปัญญาชนในชนบท” หรือ “บัณฑิต” ที่จบออกมามีคุณภาพเป็นมาตรฐานและหลากหลาย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการเรียนรู้จากกันและกัน จึงเป็นเครื่องมือที่ท้าทายการจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างจริงจังและเป็นระบบ

นอกจากนี้บุคลากรของโครงการฯ โดยเฉพาะอาจารย์และผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่ร่วมคิด-ร่วมเรียน-ร่วมสอน มีผลต่อคุณภาพของบัณฑิต จึงจำเป็นต้องใช้หรือจัดให้มีส่วนร่วม จากความเชี่ยวชาญอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนาชนบท และด้านการจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านพัฒนาชนบทและการจัดการ เนื่องจากงานพัฒนาชนบทเป็นงานที่มีความละเอียดอ่อน ต้องสร้างกลไกให้มีการวิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสม จึงต้องทำด้วยทัศนคติและประสบการณ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละคน ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายของโครงการฯ อย่างยิ่ง

นายเอ็นนู ชือสุวรรณ

รักษาการผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร

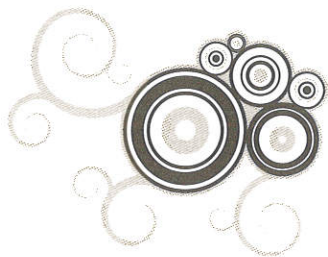
มหาวิทยาลัยชีวิต ทำให้รากหญ้าเข้มแข็ง

ถ้าทำได้อย่างนี้ผมคิดว่า
มหาวิทยาลัยชีวิต
จะเป็นมหาลัยที่ช่วยในการ
ดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ
ด้านสังคมและวัฒนธรรมไป
ในคราวเดียวกัน และเชื่อมั่น
เป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นสถาบัน
ที่เชื่อมโยงไปถึงคนในระดับ
รากหญ้า

ใ

โครงการมหาวิทยาลัยชีวิตเป็นโครงการหนึ่งของ
สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่ทางธนาคารเพื่อการ
เกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ร่วมดำเนิน
การด้วยเพราะเล็งเห็นถึงความสำคัญของการให้ประชาชนที่
ทำงานอยู่ในภาคชนบทได้มีโอกาสเรียนรู้ในเรื่องของวิชาการ
ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงการนำ
เอาความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริงในพื้นที่และคิดว่าโครงการ
มหาวิทยาลัยชีวิตเป็นการศึกษาในรูปแบบใหม่ที่เหมาะ
สมในการนำไปใช้ในการพัฒนาชนบทของประเทศไทย

“เราคาดหวังว่าผู้ที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชีวิต
นอกจากจะมีความรู้ความสามารถ ที่จะนำไปพัฒนา
ตนเอง ครอบครัว และพัฒนาสังคมได้แล้ว ยังได้รับใบ
ปริญญาที่มีศักดิ์มีศรีเทียบเท่ากับผู้ที่สำเร็จการศึกษา
จากมหาวิทยาลัยอื่นๆ เช่นกัน แต่สิ่งที่เราเฝ้ามองว่า ก็
คือนอกจากจะได้ปริญญาบัตรแล้วยังได้ปริญญาชีวิต
อีกด้วยเพราะมหาวิทยาลัยชีวิตจะเน้นในเรื่องของการ

ลงปฏิบัติจริงมากกว่าทฤษฎี”

เท่าที่ได้พูดคุยกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยชีวิตพบว่าทุกคนมีความภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาศึกษาเพราะทำให้ตัวเองและครอบครัวดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องของแนวคิด เรื่องของแนวปฏิบัติทั้งต่อตัวเองและส่วนรวม ซึ่งคิดว่าเป็นแนวความคิดที่ดีและควรสนับสนุนให้แนวความคิดดังกล่าวแพร่ขยายออกไป โดยในเรื่องดังกล่าวทาง ธ.ก.ส. ยินดีให้การสนับสนุนในทุกด้านซึ่งผมเองได้ให้นโยบายไปยังพนักงานของ ธ.ก.ส. ในพื้นที่ต่างๆ ทุกคนได้ทราบว่าเวลาที่มีนักศึกษาของมหาวิทยาลัยชีวิต เข้าไปขอความช่วยเหลือในเรื่องอะไรก็ตามขอให้การสนับสนุนเต็มที่ ทั้งในเรื่องของการเป็นวิทยากร เครื่องไม้เครื่องมือ รวมถึงเรื่องอื่นๆ นอกจากนี้ทาง ธ.ก.ส. ยังให้บริการด้านสินเชื่อแก่ผู้ที่สนใจจะเข้าศึกษาให้มหาวิทยาลัยชีวิตอีกด้วย

อย่างไรก็ตามจากที่เฝ้าติดตามการดำเนินการของมหาวิทยาลัยชีวิตมาพบว่าสิ่งที่ต้องเพิ่มเติมเข้าไปก็คือการนำเอากรณีตัวอย่างของนักศึกษาที่ประสบความสำเร็จมาเป็นสื่อการเรียนรู้ด้วยเพราะว่าเป็นกรณีตัวอย่างที่ชัดเจนเนื่องจากเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากชีวิตคน เพราะการเรียนรู้จากของจริงจะทำให้เกิดความเชื่อมั่น ซึ่งมหาวิทยาลัยชีวิตมีองค์ความรู้ที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือเรื่องของกระบวนการจัดการ เพราะหากองค์ความรู้ดี กระบวนการแลกเปลี่ยนดีแต่กระบวนการจัดการไม่ดีก็อาจสร้างปัญหาได้เช่นกัน

กระบวนการจัดการมีตั้งแต่เรื่องของ

การจัดการคนให้ถูกกับเวลา จัดเนื้อหาการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของเรื่องว่าจะไรควรมาก่อน อะไรควรมาทีหลัง ฯลฯ ซึ่งตรงนี้โดยส่วนตัวแล้วคิดว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ต่างๆ เนื่องจากในแต่ละภูมิภาคมีเอกลักษณ์ความเป็นตัวเองอยู่ ดังนั้นในเรื่องนี้ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

แนวการเรียนในมหาวิทยาลัยชีวิตนั้นนักศึกษาเป็นผู้ตั้งโจทย์ที่มาจากตัวเอง ตอบคำถามเองและนำคำตอบมาสู่แผนการปฏิบัติ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นก็คือการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นในตัวเอง ซึ่งแนวทางหรือแนวคิดดังกล่าวถือว่ามีความเหมาะสมที่จะนำไปขยายผลให้กับผู้คนในสังคมได้นำเอาแนวความคิดดังกล่าวไปเผยแพร่ต่อไปในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศไทย และไม่ใช่ว่าการถือปฏิบัติแนวคิดแต่เป็นการเอาแนวความคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสม

“ถ้าทำได้อย่างนี้ผมคิดว่ามหาวิทยาลัยชีวิตจะเป็นมหาวิทยาลัยที่ช่วยในการดำเนินชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรมไปในคราวเดียวกัน และเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่าจะจะเป็นสถาบันที่เชื่อมโยงไปถึงคนในระดับรากหญ้า ช่วยทำให้รากหญ้ามั่นใจ มีความเข้มแข็ง และสุดท้ายเมื่อรากหญ้ามั่นใจนั้นก็หมายถึงประเทศชาติก็มีความเข้มแข็งไปด้วย”

นายธานี เทือกสุบรรณ

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี

องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พร้อมเต็มที่

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) สุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้นมีความยินดี และพร้อมเข้าไปช่วยในการดำเนินการในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตในทุกๆ ด้านอย่างเต็มที่ เพราะเห็นว่าเป็นโครงการที่ดีและจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นอย่างมาก

“จากการที่ผมได้ปรึกษาหารือ ร่วมคิด ร่วมแลกเปลี่ยนกับทางคณะผู้จัดทำ และดำเนินการในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต

ทำให้ทราบว่ามหาวิทยาลัยชีวิตจะเป็น สถาบันการศึกษาที่แท้จริง ของชาวบ้าน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว องค์ความรู้ที่ได้ก็สามารถนำมาใช้ได้จริงไม่เหมือนกับเด็กนักเรียนที่จบจากมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั่วไป และเมื่อชาวบ้านมีความรู้ก็จะนำมาซึ่งการพัฒนาของสังคมและ ประเทศชาติในที่สุด”

สำหรับการให้การสนับสนุนโครงการดังกล่าว ในส่วนที่ทาง อบจ. สุราษฎร์ธานีได้ดำเนินการไปแล้วมีหลายอย่าง ทั้งในเรื่องของการจัดสถานที่สำหรับในการเรียนการสอน โดยทาง อบจ. ได้อนุญาตให้ใช้ห้องประชุม ของอบจ. ในวันเสาร์ อาทิตย์ และวันหยุด เพราะในวันดังกล่าวทาง อบจ. ไม่

ได้ใช้ประโยชน์จากห้องประชุมอยู่แล้ว จึงคิดว่า น่าจะใช้ห้องประชุมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่ง ไม่ใช่แค่ในส่วนของ อบจ. เท่านั้นแต่หมายถึง ทุกภาคส่วนในสังคมด้วย

นอกจากนี้ทาง อบจ.สุราษฎร์ธานี ยังได้ ช่วยประชาสัมพันธสร้างความรู้ความเข้าใจ

ตลอดจนเชิญชวนให้ผู้นำองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นในพื้นที่ทั้งในส่วนองเทศบาลและ องค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้ามาช่วยกัน สนับสนุนการดำเนินการของมหาวิทยาลัยชีวิต ในด้านต่างๆ ด้วยกัน ซึ่งก็ได้รับการตอบสนอง จากผู้นำองค์กรดังกล่าวเป็นอย่างดี ☺

รศ.ดร.โกวิทย์ พวงงาม

หัวหน้าภาควิชาการพัฒนาระบบ

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยชีวิต
เป็นแนวคิดที่ล้ำหน้า
และทันสมัยมาก

โครงการมหาวิทยาลัยชีวิตที่ทางสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งมีอาจารย์เสรี พงศ์พิศ และคณะดำเนินการอยู่ในขณะนี้ โดยส่วนตัวคิดว่าเป็นแนวความคิดที่ก้าว ล้ำและก้าวหน้ามากกว่าการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ในวิทยาลัยต่างๆ ของประเทศ ไทยในปัจจุบันนี้มาก อาจเป็นเพราะในอดีตที่ผ่านมาท่านเคยไปศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกในหลายประเทศทั้งที่เยอรมัน อิตาลี ฝรั่งเศส สเปนและอังกฤษ และเห็นว่าการศึกษาแบบไหนที่น่าจะเหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุด ที่ประเทศ เยอรมันคนที่นี่เขาให้ความสนใจและเน้นการได้ปริญญามาโดยการปฏิบัติจริงมากกว่าการ

ยึดห้องเรียน ฝึกอาชีพก็ฝึกจริง ไม่เหมือนระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันซึ่งเน้นเอาแต่เรื่องของการทำงานบ้าง บางคนจบปริญญาตรีแล้วยังทำอะไรไม่เป็นซักอย่างก็มี

ปรัชญามหาวิทยาลัยชีวิตคือการเอาประสบการณ์มาเรียน ต่อยอด และฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง เรียนจากชีวิตจริง

ซึ่งจะแตกต่างจากการเรียนการสอนในปัจจุบันที่เน้นแต่การทำงาน เน้นแบบจ่ายครบจบแน่ ซึ่งตรงสามารถพูดได้อย่างชัดเจนเลยว่าระบบการเรียนการสอนของประเทศไทย กำลังอยู่ในขั้นที่วิกฤต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษา ทำให้คนคิดไม่เป็น ทำอะไรไม่เป็น ไม่รู้ตัวตน มหาวิทยาลัยชีวิตมีระบบการเรียนเหมือนประเทศเยอรมัน ที่เน้นการปฏิบัติจริง เน้นอาชีพ เรียนจริง เรียนทฤษฎี พอให้รู้เน้นในภาคปฏิบัติ อยากรู้เรื่องทำนา ก็ไปทำนา อยากรู้ในเรื่องอุตสาหกรรมก็ไปทำอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสังคมไทยเป็นอย่างมากแต่สังคมเราถูกรอบงำมาด้วยความเชื่อที่ว่าต้องเน้นที่ปริญญาบัตร ต้องจบจากมหาวิทยาลัยชื่อดัง ขณะคนที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยการอาชีพก็จะเป็นคนอีกพวกหนึ่ง

“ผมคิดว่ารัฐบาลต้องพัฒนาความคิดใหม่ เพราะการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ทางการศึกษาของประเทศเราต้องเปลี่ยนแปลงที่ความคิดก่อน และเชื่อมั่นว่ามหาวิทยาลัยชีวิตจะเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบคิดและระบบการศึกษาของประเทศไทย เป็นการศึกษาที่ขึ้นอยู่กับชีวิตจริง การทำ

อาชีพจริง ทำให้เรารู้ตัวตนของตัวเองว่าเป็นใครและที่สำคัญไม่ได้เป็นการเรียนเพื่อให้ออกมาแล้วต้องหางานทำ เพราะมหาวิทยาลัยชีวิตไม่ต้องการคนที่เรียนแล้วไม่มีงานทำแต่ต้องการต่อยอดคนที่ทำงานอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นอาชีพอะไรก็ตาม”

รศ.ดร.โกวิทย์ กล่าวต่ออีกว่า มหาวิทยาลัยชีวิต เน้นไปที่การต่อยอดคนที่มียานทำงานแล้ว เน้นคนที่อยากได้ความรู้ อยากได้แนวคิด เมื่อรวมทั้งสองสิ่งเข้าด้วยกันมหาวิทยาลัยชีวิต จะทำการฝึกเข้มตรงนี้ให้ จะมีการให้ความรู้ เน้นการปฏิบัติจริงในเรื่องการทำวิสาหกิจชุมชน สร้างเครือข่าย เน้นการพัฒนาแบบมืออาชีพ ดังนั้น คนที่จะเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยชีวิต ต้องเข้าใจก่อนว่าเมื่อเข้ามาศึกษาแล้วต้องจัดการตัวเองได้

โดยส่วนตัวแล้วเห็นว่ามหาวิทยาลัยชีวิตเป็นความหวังในการเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนของประเทศไทย ต้องมีการเผยแพร่แนวความคิดนี้ออกไปให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ต้องมีการรณรงค์กระจายออกไปตามสื่อประเภทต่างๆ ให้ต่อเนื่อง และอยากฝากไปถึงรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการศึกษาว่า ตอนนี้ทั้งแนวคิดและรูปแบบการเรียนการสอนในบ้านเมืองเรามีกลายเป็น “ระบบธุรกิจการศึกษา” ไปหมดแล้ว

ดังนั้นต้องมีการปรับกระบวนการทัศนคติในเรื่องการศึกษาใหม่ทั้งหมดและต้องรีบดำเนินการโดยเร็ว ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถทำได้ 2 แนวทางคือ

1).การเปลี่ยนแปลงโดยรัฐบาล อันหมายถึงการเปลี่ยนแปลงโดยใช้นโยบาย หรือการใช้อำนาจรัฐผ่านหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการศึกษา คนที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ต้องเป็นคนที่เข้าใจและมีกระบวนการทัศนในเรื่องการศึกษาที่แท้จริง สามารถบริหารจัดการเรื่องการศึกษาได้ และมีความคิดความอ่านที่กว้างไกล มีความเป็นมืออาชีพ ไม่ใช่เลอะเทอะเหมือนที่ผ่านมา

2).การเปลี่ยนแปลงโดยพลังประชาชน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากล่างขึ้นบน

รศ.ดร.โกวิทย์ กล่าวต่ออีกว่า การเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนได้ทั้งสองแบบ ทั้งจากล่างขึ้นบนหรือบนลงล่างขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละประเทศ สำหรับประเทศไทยรากหญ้าอ่อนแอ

มาก และการศึกษาก็เป็นการศึกษาเพื่อแถมปีตัวเองให้จบปริญญาตรี ให้เรียกว่าดอกเตอร์ทำอะไรไม่เป็น ใครเรียกว่าเอ็มเอ คือมันเน้นปริญญาบัตร เพื่อชูปดัว ตอนนี้นักศึกษาไทยล้มเหลวแล้ว มีการเปิดหลักสูตรนั้นหลักสูตรนี้ กลายเป็นธุรกิจการศึกษาเสียส่วนใหญ่ ผมเห็นด้วยการเมืองใหม่ คำว่าการเมืองใหม่ คือการเมืองที่พูดหลายเรื่อง ทั้งเรื่องอำนาจ การเปลี่ยนความคิดคน การให้ปัญญากับคน การเปลี่ยนโครงสร้างท้องถิ่น เปลี่ยนโครงสร้างการเมืองระดับชาติ และที่สำคัญต้องเปลี่ยนระบบการศึกษา การศึกษาจะเป็นตัวเปิด ผมเห็นประเทศไทยนี้จะที่ไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา ประเทศไทยไหนๆ ที่เจริญแล้วเขาให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งเลย ☺

รศ.ดร.ประเทือง ภูมิภัทราคม

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยชีวิต
เกิดขึ้นได้จริง
ในสังคมไทย

๖

เมื่อพิจารณาถึงระบบการเรียนการสอนในประเทศไทยปัจจุบันนี้พบว่าในเรื่องคุณภาพทางการศึกษาซึ่งอยู่ที่หลักสูตรการเรียนการสอนของเราลดความเข้มข้นทางหลักสูตรลงไปมาก ไม่มีความทันสมัยและปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลมาจนถึงระดับอุดมศึกษา ปัญหาต่อมาคือเรื่องของบุคลากรโดยเฉพาะอย่างครูผู้สอนที่ไม่มีคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ทำหน้าที่สอนเด็กนักเรียนในช่วงระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งรัฐควรให้ความสำคัญและควรให้กระบวนการพิเศษในการคัดสรรบุคลากรเข้ามาทำหน้าที่ตรงนี้

รัฐบาลควรให้การสนับสนุนและดูแลเป็นพิเศษ รวมถึงการพิจารณาให้ทุนแก่บุคคลที่มาเรียนในสายครูเป็นกรณีพิเศษ เพื่อเลือกสรรให้ได้คนเก่ง คนดี และคนที่มีความสามารถที่สำคัญที่สุดต้องเป็นคนที่รักในวิชาชีพครู เพราะเมื่อคนเหล่านี้จบการศึกษาไปแล้วจะเป็นเรี่ยวแรงสำคัญในการสอนหนังสือให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชน ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศเรา อีกปัญหาหนึ่งที่พบมากในระบบการเรียนการสอนของเราก็คือการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริงของผู้คน เมื่อจบการศึกษาไปแล้วไม่สามารถนำเอาความรู้ที่ได้ในห้องเรียนไปใช้ประโยชน์ได้จริง

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนอกจากจะเน้นไปในเรื่องของการสร้างบุคลากรทางด้านครูเพื่อให้ได้คนที่มีความรู้ความ

สามารถและรักในวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ยังรวมแนวทางการเรียนการสอนแบบใหม่ที่เน้นในเรื่องของการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่งก็คือการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยชีวิตที่อาจารย์เสรี พงศ์พิศ และคณะกำลังดำเนินการอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศไทยขณะนี้ เพราะปรัชญาของมหาวิทยาลัยชีวิตเป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับคนในชุมชนอย่างแท้จริง เป็นการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องพัน เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตจริงของผู้คนในสังคม ใช้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน คนในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องต่างๆ เป็นปราชญ์ชุมชนมาสอนให้ความรู้แก่นักศึกษา สอนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ เมื่อจบแล้วนักศึกษาสามารถนำไปพัฒนาชีวิต การทำงานได้เป็นอย่างดี

“โดยส่วนตัวแล้วผมเชื่อมั่นว่าการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยชีวิตสามารถเกิดขึ้นได้จริงในสังคมไทย นอกเหนือไปกว่านั้นยังเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่สามารถเติมเต็มในสิ่งที่ขาดหายไปในระบบการศึกษาที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามแนวทางการศึกษาดังกล่าวต้องค่อยๆ ดำเนินการเพราะถือว่าแนวคิดที่พลิกจากหลังมือเป็นหน้ามือที่คนส่วนมากยังไม่ค่อยเข้าใจ หากคนส่วนมากของประเทศได้เข้าใจแล้ว เชื่อมั่นว่าประเทศของเราจะดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่อย่างมาก” ☺

โครงการแก้นี้แก้น เริ่มต้้นชีวิตใหม่

ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผลนินิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้ร่วมมือกับ ธนาคารเพื่อการ เกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) บริษัท ปตท.จำกัด(มหาชน) และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร่วมกันดำเนินโครงการ “แก้นี้ แก้น เริ่มต้้นชีวิตใหม่ตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” หรือที่เรียก สั้นๆ ว่า “โครงการ แก้น” เป็นโครงการ นำร่อง ระยะเวลา 6 เดือน ได้เริ่มดำเนินโครง

โครงการแก้นี้ แก้น เริ่มต้นชีวิตใหม่ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ที่มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้ร่วมมือกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ร่วมกันดำเนินโครงการ

การมาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2551 และสิ้นสุดโครงการแล้วเมื่อเดือนสิงหาคม 2551 โดยโครงการนี้ ได้นำเอาหลักสูตรสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ฉบับย่อ ของโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มาใช้ฝึกอบรมเกษตรกรจำนวน 240 คน จากทั้งหมด 8 ศูนย์ทั่วประเทศ (ศูนย์ละ 30 คน) ดังนี้

- 1.อบต.คู่งษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน
- 2.อบต.ประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี
- 3.อบต.บ้านไทร อ.ปราสาท จ.สุรินทร์
- 4.อบต.น้ำอ้อม อ.ค้อวัง จ.ยโสธร
- 5.อบต.ปากพั่น ฝั่งตะวันตก อ.ปากพั่น จ.นครศรีธรรมราช

6.อบต.ท่าข้าม อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

7.อบจ.สุราษฎร์ธานี

8.เทศบาลตำบลหนองบัวระเหว

อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ

ตลอดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ ได้มีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการเป็นระยะๆ ทั้งที่ลงไปพบและเยี่ยมเยียนเกษตรกรในพื้นที่ เยี่ยมเยียนถึงบ้านถึงที่ทำกิน และการจัดสัมมนาติดตามผลการดำเนินโครงการที่กรุงเทพฯ

การสัมมนาเพื่อติดตามประเมินความก้าวหน้าของโครงการ ครั้งที่ 1 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2551 ณ โรงแรมแม็กซ์ ถ.พระราม 9 กรุงเทพฯ ซึ่งในการสัมมนาครั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนาทั้งสิ้นจำนวน 45 คน ประกอบด้วย

บรรยากาศการสัมมนาตามโครงการดังกล่าวในสถานที่ต่างๆ

ตัวแทนจาก มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, ตัวแทนจากองค์กรภาคีร่วม ทั้งจาก ส่วนกลางและในพื้นที่ดำเนินโครงการ และวิทยากรผู้จัดกระบวนการ ทั้ง 8 ศูนย์ฯ ละ 3 คน การสัมมนาในครั้งนี้ ได้ให้แต่ละศูนย์นำเสนอ ความคืบหน้าการดำเนินงานในศูนย์ของตนเอง ทั้งด้านการคัดเลือกเกษตรกร จุดเด่น จุดด้อย ของแต่ละพื้นที่ ปัญหาและอุปสรรค ซึ่งสามารถสรุปสาระโดยรวมจากทั้ง 8 ศูนย์ได้ ทั้งหมด 3 ด้าน คือ

ด้านเกษตรกร : เกษตรกรร้อยละ 80 เห็นความสำคัญและเข้าร่วมโครงการอย่างสม่ำเสมอ มาด้วยความสมัครใจ มีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดใหม่ รู้จักตนเอง และมองเห็นชีวิตใหม่ แบบพึ่งพาตนเองมากขึ้น เกษตรกรเกิดแรง

บันดาลใจในการที่จะมุ่งพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น

ด้านวิทยากรกระบวนการ : วิทยากรกระบวนการเป็นต้นแบบที่ดีให้เกษตรกรและชุมชน ดูแลเอาใจใส่เกษตรกรผู้ร่วมโครงการ เสียสละทุ่มเทแรงกายแรงใจ อุทิศตนให้กับงาน ซึ่งคิดว่าเป็นงานที่สนุก ทำหาย และช่วยเหลือเพื่อนเกษตรกรที่ต้องการมีทางออกจากปัญหาหนี้สิน มุ่งหวังให้โครงการนี้สำเร็จ ทำงานแบบจิตอาสา มีการสร้างเครือข่ายการทำงานกับชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น

ด้านชุมชนท้องถิ่น : มีการตื่นตัว และเห็นความสำคัญในการใช้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น มุ่งหวังความสำเร็จ และขยายผลโครงการต่อไป

โดยในตอนท้ายการสัมมนาอาจารย์เสรี พงศ์พิศ ได้ให้ข้อสรุปสั้นๆ ว่า การดำเนินโครงการนี้ เปรียบเหมือนการจุดไฟที่ติดแล้ว เกษตรกรที่มาร่วม มาด้วยความสุข กล้าคิด กล้าแสดงออก มีปัญญา กล้าหาญ และมีความเพียร สิ่งที่เกษตรกรได้รับคือ รูปแบบ เนื้อหา กระบวนการ เกิดการเรียนรู้ เกิดสูตรในการทำงาน ที่เรียกว่า “สูตร 345 โครงการแก้จน”

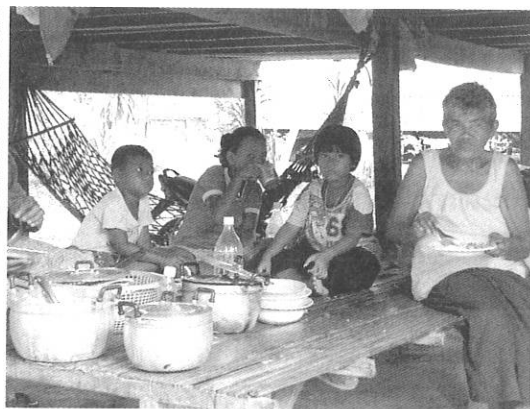

มอบประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้เข้ารับการอบรม

คือ 3 สาระ ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียง ทางสู่ชีวิตที่สมดุลและมีความสุข และเกษตรกรรมยั่งยืน, 4 แผน ได้แก่ แผนชีวิต แผนการเงิน แผนเกษตร (อาชีพ) และแผนสุขภาพ 5 ชั้น ได้แก่ เตรียมผู้เรียน คึนสู่ฐาน ครอบครัวสมดุล มั่นคงในอาชีพ และชุมชนเข้มแข็ง

การสัมมนาเพื่อติดตามประเมินความก้าวหน้าของโครงการ ครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2551 ณ โรงแรมแม็กซ์ ถ.พระราม 9 กรุงเทพฯ ซึ่งในครั้งนี มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา มากถึง 76 คน ประกอบด้วย ตัวแทนจากมูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนจากองค์กรภาคีร่วม ทั้งจากส่วนกลางและในพื้นที่ดำเนินโครงการ วิทยากร ผู้จัดกระบวนการ ทั้ง 8 ศูนย์ฯ ละ 3 คน และตัวแทนเกษตรกรในพื้นที่นำร่อง 8 ศูนย์ฯ ละ 2 คน การสัมมนาในครั้งนี้ ได้ให้วิทยากรกระบวนการสรุปรายงานความคืบหน้าของแต่ละศูนย์ และได้ให้ตัวแทนเกษตรกรที่มาเข้าร่วมโครงการ ศูนย์ละ 2 คน ได้เล่าถึง ความเป็นมาของตนเอง ก่อนมาเข้าร่วมโครงการ มาเข้าร่วมโครงการนี้ได้อย่างไร และหลังจากที่เข้าร่วมโครงการแล้วชีวิตเปลี่ยนไปอย่างไรบ้าง ยังเครียดและหนักใจกับปัญหา

หนี้สินอยู่หรือไม่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ ได้เล่าถึงการเปลี่ยนแปลงของตนเองว่า หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการได้รู้จักการทำบัญชีครัวเรือนปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานเอง มีการรวมกลุ่มทำสบู แชมพู น้ำยาล้างจานไว้ใช้เอง ทำให้ไม่มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมีการวางแผนชีวิตตั้งเป้าหมายชีวิต เกษตรกรบางคน สามารถเลิกอบายมุข เหล้า บุหรี่ได้โดยเด็ดขาด เพราะเห็นแล้วว่าหากเลิกแล้วจะมีเงินเก็บออมเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังพยายามลดการใช้สารเคมีในการทำเกษตร ผลพลอยได้คือ มีสุขภาพที่ดีขึ้น เมื่อสุขภาพกายดีขึ้น สุขภาพจิตก็ดีขึ้นด้วย สามารถอยู่กับหนี้สินได้โดยไม่เครียด และมองเห็นหนทางการจัดการกับหนี้สินของตนเอง

ช่วงท้ายของการสัมมนา อาจารย์เสรี พงศ์พิศ ได้กล่าวว่า โครงการแบบนี้ แก่นๆ นี้เป็นโครงการที่สร้างการเรียนรู้ คือต้องมีการพัฒนาจิตสำนึกผู้เรียน ซึ่งไม่ใช่แค่การท่องจำ ไม่ใช่ทำปุ๋ยหมักอย่างเดียว แต่ต้องมีการเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งต้องเปลี่ยนทั้งใจและเกิดการปฏิบัติ นั่นคือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนี้ จะต้องมี

1. ความเข้าใจ (เหตุผล-head) รู้จักใช้หัว ใช้สมอง

2. เกิดแรงบันดาลใจ (ปัญญา-heart) ที่จะขับเคลื่อน

3. มีทักษะ (ปฏิบัติ-hand) เอาชีวิตเป็นตัวตั้ง ปฏิบัติได้จริง

โครงการนี้จะประเมินว่าสำเร็จหรือไม่ดูได้จาก 3 ประเด็นข้างต้น ว่าเกิดขึ้นหรือไม่ เกษตรกรรู้หรือไม่ ว่าหนี้สินมาจากไหน เกิดจากอะไร มีแรงบันดาลใจที่จะแก้ปัญหาที่จะพบทางออก และเรียนรู้เทคนิควิธีการ สามารถที่จะหลุดจากปัญหาหนี้สินนี้ได้ และเชื่อว่าการที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามกรอบนี้ ต้องอาศัยเวลา อาศัยกระบวนการที่ยาวนาน ไม่ใช่เพียงแค่การอบรมการทำปุ๋ยหมัก อย่างเดียว แต่เป็นการปฏิบัติจริง ทำจริง โดยเอาปัญหาหนี้สินเป็นตัวตั้ง จึงจำเป็นต้องมีพี่เลี้ยงเข้ามาช่วยในการดูแล ที่จะทำให้พวกเขาสามารถจัดการชีวิตที่ดีของเขาได้ จัดการปัญหาหนี้สินได้อย่างถาวร โครงการนี้ มีความเชื่อในศักยภาพของชาวบ้าน ว่าถ้าได้มีโอกาสได้เรียนรู้ ได้เห็นสิ่งที่ดีงาม ก็จะสามารถคิดต่อเองได้ แก้ปัญหาตนเองได้ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง นั่นคือการเห็นทางออกของชีวิตตนเอง สามารถเดินไปข้างหน้าด้วยตนเองได้ และขณะนี้กำลัง

วางแผนที่จะขยายผลโครงการนี้กับ ธ.ก.ส., สวทช., สสส. เพื่อช่วยชาวบ้านให้พ้นทุกข์ให้ได้ และคิดว่าเงินที่ลงทุนไปกับโครงการนี้คุ้มมากกับการเปลี่ยนชีวิตคน ที่จะเริ่มต้นใหม่ตามแนวคิดของปรัชญาโครงการ

สรุปภาพรวมของการสัมมนาในครั้งนี้

ด้านเกษตรกร : เกษตรกรเกิดความมั่นใจหันมาพึ่งพาตนเอง คิดเป็น และไม่ทำอะไรตามกระแสนิยมมากขึ้น เกิดการสู้ชีวิต เกิดแรงบันดาลใจจากการไปศึกษาดูงานจากเกษตรกรตัวอย่าง เกษตรกรมีการจัดการชีวิตที่ดี มีระบบมากขึ้นร้อยละ 80 ทั้งในด้านการทำแผนชีวิต มีการตั้งเป้าหมายในการแก้ปัญหาหนี้สินของตนเองให้หมดไป เริ่มมีการออม มีการลดรายจ่าย วางแผนการใช้เงินอย่างเป็นระบบมากขึ้น เกิดกลุ่มอาชีพที่เริ่มเป็นรูปธรรมมากขึ้น มีการทำแผนอาชีพ มีการลดต้นทุนการผลิตจากการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ แทนการใช้ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 70 หันมาดูแลสุขภาพของตนเองและสนใจเรื่องการรับประทานอาหารปลอดภัย โดยหันมาปลูกผักรับประทานเองกันมากขึ้น

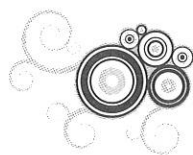
ชุมชนเข้มแข็ง ประเทศชาติมั่นคง

ด้านวิทยาการกระบวนการ : มีการจัดกิจกรรมครบทั้ง 3 สาระ และการทำแผนทั้ง 4 แผนครบแล้วแต่มีปัญหาบ้างในเรื่องของวิทยาการ บางคนที่มีเวลาน้อย การเยี่ยมบ้านเกษตรกร บางศูนย์ยังไม่ครบ ซึ่งยังพบปัญหาคือ ด้านเงินสนับสนุน อบต.ที่ล่าช้าของบางศูนย์ ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการทำงาน และมีเกษตรกรร้อยละ 10 ที่ไม่มาเข้าร่วมกิจกรรม อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแนวทางแก้ปัญหาคือ ให้วิทยาการประจำศูนย์ ไปเยี่ยมเยียนถึงบ้านเกษตรกร ศึกษาถึงปัญหา ให้กำลังใจเป็นที่ปรึกษาให้มากขึ้น

สำหรับการสัมมนาครั้งสุดท้าย เป็นการสัมมนาเพื่อสรุปผลการดำเนินโครงการ ตลอด 6 เดือนที่ผ่านมา และการขยายผลโครงการ โดยการสัมมนาในครั้งนี้ได้จัดขึ้น 2 วัน คือในวันที่ 27-28 กันยายน 2551 ณ ศูนย์ฝึกอบรม ปตท.วังน้อย อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ผู้เข้าร่วมการสัมมนาประกอบด้วย ตัวแทนจากมูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนจากองค์กรภาคี และวิทยาการกระบวนการจากศูนย์ทั้ง 8 แห่ง รวมผู้เข้าร่วมการสัมมนาทั้งสิ้นกว่า 40 คน มีการชมวิดีโอทัศน์นำเสนอผลการดำเนินโครงการที่ผ่านมา และให้ทุกศูนย์ขึ้นมา นำเสนอผลการดำเนินงานของแต่ละศูนย์ โดยให้เล่าถึงความเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ผลสัมฤทธิ์ของแต่ละศูนย์ ซึ่งในการสัมมนาในครั้งนี้ มีการอภิปรายกันถึงเรื่องการขยายผลโครงการ ซึ่งในตอนท้ายของการสัมมนาได้สรุปความเห็นของผู้ร่วมการสัมมนาที่หลากหลาย ว่าถ้าหากมีการขยายผลใน

ตำบลใกล้เคียงโดยให้เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในโครงการนำร่อง มาเป็นวิทยากรร่วม ส่วนเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จรองลงมา ก็ให้ช่วยทำการขยายผลในพื้นที่ตัวเอง จะช่วยให้เกษตรกรที่เข้ามาร่วมรุ่นต่อไป เกิดความมั่นใจ และมีกำลังใจมากขึ้น สำหรับบทบาทของภาคีที่ปรารถนาจะให้เกิดขึ้นคือ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคเอกชน เช่น สสวท., ปตท., ธ.ก.ส., สวทช. และ อปท. จะมาพบกันเพื่อเป็นภาคีทำยุทธศาสตร์ร่วม (Common Strategy) ในการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ เพราะเรื่องนี้ดี ความยากจนของเกษตรกรเป็นเรื่องซับซ้อน เกินกำลังที่หน่วยงานเดียวที่จะแก้ไขได้ ซึ่งถ้าในระดับนโยบายมีการสั่งให้ทุกหน่วยงานในพื้นที่ให้การสนับสนุนภาคีเหล่านี้ คนที่อยากทำจะได้ออกมาทำได้โดยไม่มีปัญหา

หลังจากสิ้นสุดโครงการได้มีการบันทึกเทปการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรบางส่วน ในทุกจังหวัดที่เข้าร่วมโครงการ ทำให้สามารถรับรู้ปัญหา ข้อจำกัด จุดเด่น จุดด้อย และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในแต่ละท้องถิ่นได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่มีต่อเกษตรกรได้อีกทางหนึ่ง และสามารถเป็นตัวอย่างสำหรับการเผยแพร่โครงการเพื่อการขยายผลต่อไปในอนาคตด้วย ☺

เรื่องสอวก

เจ้าหน้าที่และผู้สนใจถ่ายภาพบริเวณหน้าโครงการ

อบจ.สมุทรสงครามเยี่ยมชมการดำเนินการก่อสร้าง
สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

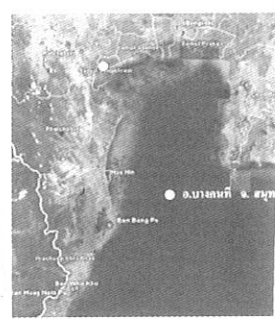

ถนนรอบๆ สถาบัน

สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน

สภาพพื้นที่จริง

ภาพถ่ายดาวเทียมแสดงสถานที่ตั้งของ
สถาบันการเรียนรู้

จ

ากการที่มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สสวช.) ในฐานะเจ้าของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อปวงชน ซึ่งเป็นผู้ค้นคิดและพัฒนาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ได้ดำเนินการก่อสร้าง “สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน” LIFE : Learning Institute For Everyone ขึ้นที่อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

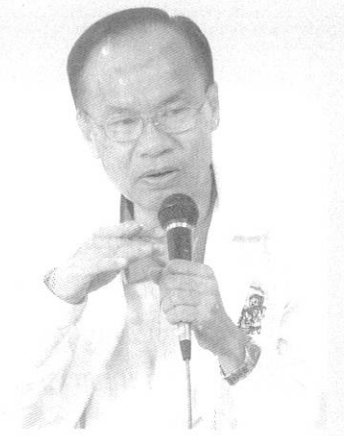
ซึ่งคาดว่าจะสามารถเปิดทำการเรียนการสอนได้ในปีการศึกษา 2552 ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสถาบันดังกล่าวทางกองบรรณาธิการจึงขอนำบทตอบคำถามของ รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ ต่อเรื่องดังกล่าวไว้มานำเสนอ ดังนี้

กองบรรณาธิการ : สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน คือ อะไร

รศ.ดร.เสรี : คือ ชื่อของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งหนึ่งที่เปิดทำการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี โท เอก ได้เมื่อได้รับการอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ หมายความว่า ปริญญาของสถาบันแห่งนี้มีศักดิ์และสิทธิ์เท่าเทียมกับทุกสถาบันอุดมศึกษา (ระดับอุดมศึกษามีรูปแบบการจัดการ 3 อย่าง วิทยาลัย, สถาบัน, มหาวิทยาลัย ถ้าหากได้รับอนุมัติจากกระทรวงฯ แล้วไม่มีความแตกต่างกันในศักดิ์และสิทธิ์ของปริญญา)

กองบรรณาธิการ : เกี่ยวข้องอย่างไรกับ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต

รศ.ดร.เสรี : เป็นเรื่องเดียวกัน เพราะผู้ก่อตั้งโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตเป็นกลุ่มคนเดียวกันที่ก่อตั้งสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน โดยก่อนนี้ได้ดำเนินการเปิดหลักสูตร “สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” กับหลายมหาวิทยาลัย จนมีนักศึกษาทั่วประเทศประมาณ 8,000 คน ทั้งระดับปริญญาตรีและโท ทั่วประเทศ แต่เนื่องเพราะข้อจำกัดหลายประการจึงได้ตัดสินใจเปิดสถาบันอุดมศึกษาขึ้นมาเพื่อดำเนินการเอง โดยคงความร่วมมือกับบางมหาวิทยาลัยที่ทำงานร่วมกันได้ต่อไป

กองบรรณาธิการ : มีหลักการที่แตกต่างจากเดิมหรือไม่

รศ.ดร.เสรี : โดยหลักการ แนวคิดแล้วไม่ต่างกัน ยังเน้นให้มีกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ “อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีและมีกินในท้องถิ่นของตนเอง” เรียนแล้ว “ช่วยตัวเองได้ ช่วยคนอื่นได้” เน้นผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก มีการจัดการเรียนในท้องถิ่นในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดที่มีผู้เรียนรวมกลุ่มกัน มีเจ้าภาพที่ร่วมกันดำเนินการ

กองบรรณาธิการ : มีอะไรที่แตกต่างไปจากเดิม

รศ.ดร.เสรี : มีการเปิดหลักสูตรใหม่เพิ่มขึ้น นอกจากสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งได้นำมาปรับปรุงใหม่ ยังมี “สุขภาพชุมชน” และ “วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อชุมชน” ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีการจัดการพิเศษนอกนั้นความแตกต่างด้านการบริหารจัดการจะมีอย่างแน่นอน เพราะเป็น “เอกชน” ไม่ใช่ “รัฐ” ที่จัดการในระบบราชการ ค่าเล่าเรียนจะไม่แพงขึ้น แต่จะน้อยกว่าเดิม

กองบรรณาธิการ : เรียนวันไหน ที่ไหน

รศ.ดร.เสรี : เรียนวันเสาร์ อาทิตย์ และเรียนตามอัธยาศัยได้ทุกวัน เรียนด้วยตนเอง เรียนกับกลุ่มย่อยในหมู่บ้านในชุมชนเรียนกับกลุ่มใหญ่ในศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่น อาจเป็นที่ อบต. เทศบาล โรงเรียนประถม มัธยม วัด หรือที่ที่มีความพร้อม มีห้องเรียน มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้

ส่วนใหญ่จึงเรียนในชุมชน ในท้องถิ่น ไม่ต้องเดินทางไกลไปเรียนในเมือง แต่ก็ต้องไปที่ศูนย์ใหญ่ในเมืองเป็นบางครั้งเพื่อร่วมกิจกรรม เพื่อจะได้มีเพื่อน สร้างเครือข่ายกับเพื่อนๆ จากศูนย์อื่นๆ การมีเพื่อนเป็นร้อยเป็นพันเป็นกำไรชีวิตอีกอย่างหนึ่ง

กองบรรณาธิการ : เรียนอย่างไร

รศ.ดร.เสรี : เรียนด้วยสื่อทางไกลทางไกล เช่น หนังสือ ซีดี อินเทอร์เน็ต ทั้งการถ่ายทอดสด

และการบรรยายและสาระที่มีการบันทึกไว้ สามารถเรียกมาศึกษาเรียนรู้ได้ตลอดเวลาเรียนกับอาจารย์ประจำวิชาโดยตรงและกับอาจารย์ผู้ช่วยสอนในท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งการบรรยายและการแนะนำการเรียน การค้นคว้าวิจัย การแสวงหาความรู้ด้วยการปฏิบัติ การทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จริงรวมทั้งเรียนกับวิทยากรพิเศษ ผู้รู้ในท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาอาชีพต่างๆ ประชาชนชาวบ้าน เป็นต้น การไปศึกษาดูงานในพื้นที่หรือต่างถิ่น การฝึกปฏิบัติ การปฏิบัติจริง

กองบรรณาธิการ : ใครมีสิทธิเรียนได้

รศ.ดร.เสรี : ทุกคนที่เรียนจบ ม.6 หรือเทียบเท่า ไม่จำกัดอายุ เพศ สถานภาพ ขอให้มีความตั้งใจและมุ่งมั่นอยากเรียนรู้จริง ๆ

กองบรรณาธิการ : อายุมากแล้ว ความจำไม่ค่อยดียังเรียนได้หรือ

รศ.ดร.เสรี : ได้ เพราะหลักสูตรนี้ไม่ได้ให้คนมาท่องจำแข่งกันแล้วไปสอบ แต่เน้นการเรียนจากการปฏิบัติ เอาประสบการณ์มาใช้เอามาทำความเข้าใจ ฉะนั้น คนอายุมากแทนที่จะเสียเปรียบกลับได้เปรียบ เพราะมีประสบการณ์มาก มีความคิดอ่านมาก นำมาใช้ประกอบการเรียน การวิเคราะห์ และทำความเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ที่เรียนได้ดีกว่าคนที่มีความประสบการณ์น้อย

กองบรรณาธิการ : เรียนยากไหม จบยากไหม

รศ.ดร.เสรี : โลกนี้ไม่มีอะไรได้มาฟรีๆ ไม่มีอะไรง่าย แต่ก็ไม่มีอะไรยากเกินความสามารถและความตั้งใจของผู้เรียน คนอายุ 70 กว่ายังเรียนได้ บางคนรับจ้างซักผ้า รีดผ้า บางคนขายของในตลาด บางคนเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน หลายคนเป็นผู้นำชุมชน เป็นกำนันผู้ใหญ่บ้าน อบต. เป็นตำรวจ ทหาร ข้าราชการ นักธุรกิจ อาชีพหลากหลาย ทุกคนเรียนได้ สำคัญที่ใจ “ถ้าใจมา ปัญญาเกิด”

“มหาวิทยาลัยชีวิต” เชื่อว่า ความรู้ที่ดีที่สุดมาจากการปฏิบัติ การเรียนใน “มหาวิทยาลัยชีวิต” จึงเน้นการปฏิบัติ ไม่ได้เน้นการท่องจำ ฉะนั้น การไปร่วมกับกลุ่มเพื่อเรียนด้วยกัน ทำงานด้วยกันจึงสำคัญมาก และได้คะแนนเก็บสะสมไปด้วย คะแนนปฏิบัติเหล่านี้มีมากกว่าครึ่งของคะแนนทั้งหมด การสอบปลายภาคมีเพียงร้อยละ 20-40 เท่านั้น ฉะนั้น ถ้าขยันทำงานที่กำหนดในแต่ละวิชา ทำ “การบ้าน” สม่าเสมอ ก็น่าจะเรียนจบได้ไม่ยาก

เรียนในมหาวิทยาลัยชีวิตไม่ใช่ “จ่ายครบจบแน่” ที่แน่ๆ ถ้าไม่ไปเรียน ไม่ไปร่วมกิจกรรม ไม่มีทางจบอย่างแน่นอน เพราะส่วนใหญ่เป็นคะแนนเก็บจากการไปร่วมกิจกรรม ฉะนั้น คนที่ไม่มีเวลาไปเรียนจริงๆ ก็ไม่ควรเรียนในมหาวิทยาลัยชีวิต

กองบรรณาธิการ : เรียนวันนี้มีประโยชน์อะไร

รศ.ดร.เสรี : เราอยู่ในยุคสังคมความรู้ไม่ใช่สังคมเกษตร สังคมอุตสาหกรรมแล้ว ในสังคมความ

วันนี้ คนไม่มีความรู้จะอยู่ไม่ได้ อยู่ได้ก็ด้วยความยากลำบาก ถูกเขาโกง ถูกเขาหลอก ถูกเขาเอาเปรียบ ถูกเขาครอบงำ เป็นผู้นำที่ดีไม่ได้ มีที่ดิน มีเงิน มีอำนาจเท่านั้นไม่พอ ต้องมีความรู้ ต้องมีปัญหาจึงจะอยู่รอด จึงจะเป็นผู้นำที่ดีได้ ในโลกที่มีความซับซ้อนและไร้พรมแดนนี้

คนไม่มีความรู้จะใช้ความรู้สึก ความเห็น ความอยาก ความไม่รู้ ในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ซึ่งจะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะมักจะเลียนแบบคนอื่น เห็นเขาทำแล้วเราก็ทำตาม ชอบเลียนแบบไม่ชอบเรียนรู้ ชีวิตไม่มีแบบมีแผน ไม่มีข้อมูล คิดอะไรทำอะไรก็ง่ายไปหมด คิดว่าทำแล้วจะรวย แต่ไม่เคยรวยสักที เพราะ “รอด” ยังไม่รอดเลย ล้มเหลว เป็นหนี้เป็นสิน

คนไม่มีความรู้แม้มีทรัพย์สินมาก วันหนึ่งก็จะหมด มีเงินมากก็จะมีเหลือ เหลือแต่หนี้สิน คนมีความรู้อย่าตายายท่านบอกว่า “มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน” มีสินทรัพย์น้อยก็จะมีมาก มีเงินน้อยก็จะมีเงินมาก

ผู้นำไม่มีความรู้มักจะนั่งเทียนเขียนแผนเขียนโครงการหรือลอกแผนลอกโครงการคนอื่น ซึ่งเป็นอะไรที่ไม่ยั่งยืนและไม่มีประสิทธิภาพ เพราะไม่ได้มาจากข้อมูลชุมชนท้องถิ่นจริง ไม่ได้มาจากความจริง ไม่ได้เกิดจากแผนที่คิดเอง ทำเอง ผู้นำไม่มีความรู้ ขาดพลังทางปัญญา สร้างวิสัยทัศน์เองไม่ได้มองอะไรไม่ทะลุ ไม่สามารถสร้างยุทธศาสตร์ที่ดีได้ทำงานแบบ “ไม่รู้เขาไม่รู้เรา รบร้อยครั้งก็แพ้ร้อยครั้ง”

กองบรรณาธิการ : ทำไมจึงเรียกว่าโครงการ “มหาวิทยาลัยชีวิต”

รศ.ดร.เสรี : เรียกชื่อนี้เพราะหลักสูตรนี้เกิดจากการนำประสบการณ์ดีที่สุดของชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ แก้ปัญหาหนี้สิน มีอยู่มีกินอย่างพอเพียง มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน นำประสบการณ์ดังกล่าวมาจัดเป็นระบบ เป็นวิชาการ นำเข้าสู่ระบบการศึกษา เพื่อให้คนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง และร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

โครงการมหาวิทยาลัยชีวิตจัดการศึกษาให้สัมพันธ์กับชีวิตจริง ไม่แยกออกจากชีวิต เรียนรู้จากชีวิต จากการปฏิบัติ จากประสบการณ์ของตนเองและของคนอื่น เรียนในหมู่บ้าน ในชุมชน เรียนแล้วมีชีวิตดีขึ้น ได้ปัญญา พึ่งพาตนเองได้ มีงานทำ มีรายได้ ช่วยตัวเองได้ ช่วยคนอื่นได้ มีความเชื่อมั่นในตัวเอง เรียนแล้วมีศักดิ์ศรี มีวิชาทำมาหากิน ไม่กลัวใครดูถูกดูหมิ่น อยู่ในท้องถิ่นได้โดยไม่ต้องอาศัยใคร อยากออกไปสมัครงาน ไปหางานทำที่อื่น ก็ไปได้

กองบรรณาธิการ : ทำไมจึงเรียกว่า “สาขาวิชาสหวิทยาการ”

รศ.ดร.เสรี : เรียกเช่นนี้เพราะชีวิตจริงมีหลายด้าน หลายมุม หลายมิติ ผสานกันเป็นชีวิตที่แบ่งแยกมิได้ การเรียนจึงควรรู้หลายๆ ด้าน รอบด้านได้ยิ่งดี ที่เราเรียกกันว่าการเรียนแบบบูรณาการ

เรียนแบบบูรณาการจึงหมายถึงการเรียนรู้แบบรอบด้าน เรียนรู้อย่างสมบูรณ์แบบ ไม่ใช่เรียนเป็นเรื่องๆ เป็นด้านๆ แบบแยกส่วน รวมกันไม่ติด แบบรู้บ้างไม่รู้บ้าง เรียนแบบบูรณาการจึงเหมือนการทำอาหารที่เรานำปลา ผัก สมุนไพร เครื่องเทศ และอื่นๆ มาทำต้มยำ ทำอาหารต่างๆ

นอกจากวิชาพื้นฐานหรือวิชาทั่วไปแล้วก็เรียนวิชาเอกที่เกี่ยวกับชีวิตในชุมชน เช่น การจัดการความรู้ การวางแผนชีวิต การพัฒนายั่งยืน เกษตรยั่งยืน สุขภาพชุมชน กองทุนและสวัสดิการ วิสาหกิจชุมชน แผนแม่บทชุมชน เครือข่ายชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

กองบรรณาธิการ : หลักสูตรสุขภาพชุมชนมีอะไรแตกต่างจากหลักสูตรสาธารณสุขอื่นๆ

รศ.ดร.เสรี : หลักสูตรนี้ต้องการสร้าง “คนพันธุ์ใหม่” ที่เข้าใจเรื่องสุขภาพอย่างดีจนสามารถเป็นผู้นำชุมชนด้านสุขภาพได้ เป็นหลักในการส่งเสริมสุขภาพแบบ “สร้างน้ำซอม” ทำให้ชุมชนเรียนรู้ดูแลสุขภาพของตนเอง กินเป็น อยู่เป็น ดูแลตัวเองและดูแลคนอื่นเป็น

อย่างไรก็ดี คนที่เรียนหลักสูตรนี้ต้องรู้เรื่องโรคภัยไข้เจ็บและวิธีการช่วยเหลือดูแลอย่างน้อยขั้นพื้นฐาน ให้คำแนะนำปรึกษา ประสานงานเพื่อให้ความช่วยเหลือคนเจ็บคนป่วยได้

กองบรรณาธิการ : หลักสูตรวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อชุมชนจะมีคนสนใจเรียนหรือ

รศ.ดร.เสรี : ถ้าทำให้คนท้องถิ่นเข้าใจความสำคัญของวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวันได้ ก็จะมีคนเรียนอย่างแน่นอน เพราะวิทยาศาสตร์ไม่ใช่เรื่องไกลตัว เป็นเรื่องข้าวปลาอาหาร ปัจจัยสี่ วิถีชุมชนล้วนเกี่ยวข้องจะกินอยู่อย่างไรจึงปลอดภัย ใช้พลังงานทางเลือกอะไรจึงประหยัด ทำมาหากินประกอบอาชีพอย่างไรจึงจะใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า เหล่านี้ล้วนแต่เป็นเรื่องวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กองบรรณาธิการ : ใครเป็นเจ้าของ “มหาวิทยาลัยชีวิต”

รศ.ดร.เสรี : ชุมชนในท้องถิ่นเป็นเจ้าของมหาวิทยาลัยชีวิต ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตจึงไม่ใช่สาขาของใครที่ไปเปิดในหมู่บ้าน แต่เป็นชุมชนท้องถิ่นที่ร่วมกันเปิด ร่วมกันจัดการ โดยมีหน่วยงานจากภายนอกไปให้การสนับสนุนด้านวิชาการ

การจัดการเรียนรู้แบบนี้อาจเป็นเรื่องแปลก เพราะเราค้นเคยกับการไปเรียนในสถาบันการศึกษา ในมหาวิทยาลัย ซึ่งตั้งอยู่ในเมือง ความจริง หลายมหาวิทยาลัยก็จัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้มานานแล้ว ทั้งเรียนเองที่บ้าน ที่ อบต. เทศบาล และ อบจ.

พระราชบัญญัติปฏิรูปการศึกษา พ.ศ.2542 มาตรา 29 บอกว่า “ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน”

มาตรา 41 บอกว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น”

กองบรรณาธิการ : ใครรับผิดชอบโครงการนี้

รศ.ดร.เสรี : มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สสวช.) เป็นเจ้าของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อปวงชน เป็นผู้ค้นคิดและพัฒนาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต

สสวช. เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นโดย 4 ภาคี คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.), บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), และมูลนิธิหมู่บ้าน

กองบรรณาธิการ : เนื้อหาหลักสูตรมีอะไรบ้าง

รศ.ดร.เสรี : เนื้อหาหลักสูตรอาจแบ่งได้เป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นวิชาพื้นฐานหรือวิชาทั่วไป 30 หน่วยกิต (10 วิชา)

ส่วนที่สอง เป็นวิชาเฉพาะของหลักสูตร 84 หน่วยกิต (28 วิชา) เป็นวิชาการเรียนทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และการไปศึกษาดูงาน เรียนรู้จากอาจารย์ นักวิชาการ ผู้รู้ ชุมชนต่างๆ เช่น การพัฒนายั่งยืน การจัดการความรู้และการวางแผนชีวิต การเกษตรยั่งยืน สุขภาพชุมชน กองทุนและสวัสดิการชุมชน วิสาหกิจชุมชน การทำแผนแม่บทชุมชน การสร้างเครือข่ายชุมชน การเป็นวิทยากรกระบวนการ เป็นต้น

และมีวิชาเลือกเสรีอีก 6 หน่วยกิต (2 วิชา) รวมทั้งหมด 120 หน่วยกิต (40 วิชา)

กองบรรณาธิการ : ค่าเล่าเรียนเท่าไร กุ๊ยมเงินรัฐเรียนได้หรือไม่

รศ.ดร.เสรี : ค่าเล่าเรียน ป.ตรี เทอมละ 6,000 บาท 3 ปี 9 เทอม ตลอดหลักสูตร 54,000 บาท ทุกคน (ไม่ว่ามีรายได้เท่าไร) การกู้จากกองทุนของรัฐเป็นไปตามเงื่อนไขของแต่ละกองทุน (กรอ. และ กยศ.) นอกนั้นนักศึกษาสามารถกู้จาก ธ.ก.ส. ได้ โดยการรวบรวมรายชื่อของนักศึกษาที่ต้องการกู้ยืมยื่นเสนอผ่านสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อปวงชนไปยัง ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่

กองบรรณาธิการ : จะเปิด “มหาวิทยาลัยชีวิต” ในชุมชนได้อย่างไร

รศ.ดร.เสรี : มีเงื่อนไข 4 ประการ คือ

1) มี “เจ้าภาพ” เจ้าภาพในที่นี้คือคณะกรรมการร่วม ซึ่งมาจากสามฝ่าย คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครู-อาจารย์-ข้าราชการในท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ทั้งนี้โดยการสนับสนุนและการเป็นเจ้าภาพร่วมขององค์กร หน่วยงานในท้องถิ่น เช่น อบจ. อบต. เทศบาล

2) มี “ศูนย์เรียนรู้ของชุมชน” (อาจเป็นโรงเรียน วัด ห้องประชุม อบต. เทศบาล อบจ. หรือหน่วยงานในท้องถิ่น) เป็นที่เรียนพร้อมกับอุปกรณ์การเรียนการสอน (โต๊ะเก้าอี้แบบนั่งฟัง

บรรยาย เครื่องขยายเสียง ทวี เครื่องเล่นซีดี เครื่องอัดซีดี เครื่องฉายแอลซีดีโปรเจกเตอร์ จอรับภาพ คอมพิวเตอร์พร้อมอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์หรือจานรับ-ส่งสัญญาณจากดาวเทียม) โดยการสนับสนุนขององค์กรในท้องถิ่น

ศูนย์นี้ต้องมี “เจ้าของ” ทางนิตินัยอาจเป็นองค์กร หน่วยงาน หรือคณะกรรมการท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ทางพฤตินัยเป็นศูนย์ของชุมชนท้องถิ่น ไม่ใช่ศูนย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏท้องถิ่นจึงต้องดูแล รับผิดชอบ บริหารจัดการเอง มหาวิทยาลัยราชภัฏและมูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนช่วยจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านวิชาการ

3) มีนักศึกษาอย่างน้อย 50 คน ถ้าเกิน 100 คน ควรแยกเป็นสองห้อง สองกลุ่ม

4) มีการบริหารจัดการโดยมีผู้อำนวยการเรียนรู้ ทำหน้าที่คล้าย “อาจารย์ใหญ่” มีอาจารย์ผู้ช่วยสอนในท้องถิ่นประจำแต่ละวิชา ซึ่งเรียกกันว่า “อาจารย์มหาวิทยาลัยชีวิต” ซึ่งได้รับการรับรองและแต่งตั้งโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ และมีคนทำงานด้านธุรการ

กองบรรณาธิการ : งบประมาณการบริหารศูนย์ฯ มาจากไหน

รศ.ดร.เสรี : มีงบประมาณอยู่ 3 ส่วน คือ

1) อุปกรณ์การเรียนการสอน โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องขยายเสียง เครื่องเล่นซีดีและบันทึกซีดี ทวี (จอทีวีหลายเครื่องติดตั้งในศูนย์) เครื่องฉาย (โปรเจกเตอร์) และจอใหญ่ คอมพิวเตอร์ และจานดาวเทียมรับสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และห้องสมุดเล็กๆ ซึ่งมีหนังสืออ่านประกอบ หรือเกี่ยวข้องกับบทเรียน รวมทั้งซีดีและสื่อต่างๆ

2) งบประมาณเพื่อการไปศึกษาดูงานต่างจังหวัด ต่างภาค ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการเรียนในหลักสูตรนี้ และต้องใช้งบประมาณสูง

3) ค่าตอบแทนผู้อำนวยการเรียนรู้ และคนทำงานธุรการ ค่าใช้จ่ายในสำนักงาน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าติดต่อประสานงานต่างๆ อุปกรณ์สำนักงาน

ข้อ 1-2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. เทศบาล อบจ.) และหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด อำเภอ ตำบล ควรให้การสนับสนุน

ข้อ 3 เป็นงบประมาณซึ่งสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนเป็นผู้จัดสรรให้ตามสัดส่วนของจำนวนนักศึกษาในแต่ละศูนย์ โดยให้คณะกรรมการของศูนย์เป็นผู้รับผิดชอบไปดำเนินการและกำหนดเอง เช่น ค่าตอบแทนผู้อำนวยการเรียนรู้ เจ้าหน้าที่ธุรการ เป็นต้น ส่วนค่าตอบแทนการสอนของผู้บริหารการเรียนรู้และอาจารย์มหาวิทยาลัยชีวิตนั้น ทางสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนเป็นผู้รับผิดชอบ

โดยสามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน(สวช.) ชั้น 3 สำนักงานใหญ่ ถ.ก.ส.469 ถนนนครสวรรค์ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทร. 02-280-0180 ต่อ 3316-3319 โทรสาร 02-281-8810 อีเมล ce_i_thai@yahoo.com เว็บไซต์ www.lifeinstitute.info

ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์

รูปคนหันหน้าเข้าหากันหมายถึงความ
สมานฉันท์ ความเป็นชุมชน ประชาสังคม
ความร่วมมือ ตั้งแต่ครอบครัวไปถึงระดับชาติ
เพื่อให้เกิดชุมชนและสังคมเรียนรู้

รูปวงกลมรอบคนหมายถึง ความเป็น
หนึ่ง เอกภาพ การบูรณาการวิชาความรู้ให้เป็น
ปัญญาที่หลอมรวมผู้คนเข้าด้วยกันให้เชื่อมโยง
สัมพันธ์เป็นหนึ่งกับธรรมชาติ จักรวาล
และสรรพสิ่งอันเป็นฐานคิดแบบองค์รวมของ
ภูมิปัญญาตะวันออกและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ต้นไม้ประจำสถาบัน

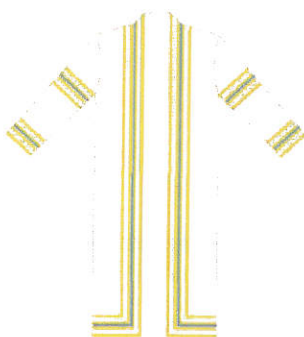
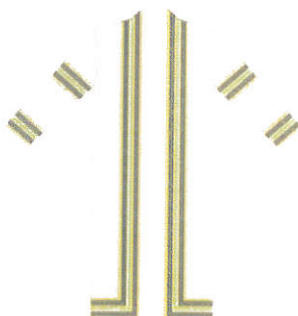
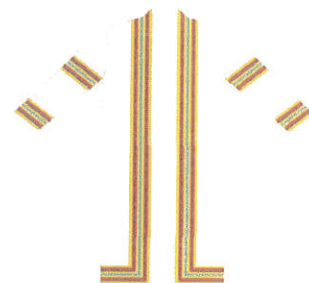
กล้วยเทพพนม โดยความหมายที่ว่า
กล้วยเป็นพืชที่สัมพันธ์กับชีวิตมนุษย์มาก ตั้ง
แต่เกิดจนถึงตาย มีส่วนในพิธีกรรมทุกส่วนตั้ง
แต่ราก ลำต้น ผล ปลีและใบ กล้วยเป็นอาหาร
ที่มีคุณค่า เป็นเครื่องมือเครื่องใช้หลากหลาย
รูปแบบ มีรูปทรงที่สะท้อนเอกภาพ ความอ่อน
น้อมถ่อมตน ความเรียบง่ายและคุณประโยชน์
สูงยิ่ง

สีประจำสถาบัน

สีประจำสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน
คือสีเขียวอมฟ้า เป็นสีที่แสดงถึงการผสมผสาน
กลมกลืนระหว่าง “สีเขียว” หมายถึง ชีวิตอัน
หมายถึงธรรมชาติ “อมฟ้า” โดยสีฟ้า หมายถึง
จักรวาล สรรพสิ่ง เขียวอมฟ้าจึงหมายถึงชีวิต
ที่สัมพันธ์เป็นหนึ่งธรรมชาติและจักรวาล

ครุฑวิทย์ฐานะ

1). **ครุฑบัณฑิต** พื้นสัรดทำด้วยลัศหลาดสีขาว
มีแถบลัศหลาดสีประจำสถาบันคือสีเขียวอมฟ้า

ตอนกลางสัรดมีแถบลัศหลาดสีประจำสาขา
วิชาคือสีฟ้า

2). **ครุฑมหาบัณฑิต** เช่นเดียวกับครุฑบัณฑิต
แต่พื้นสัรดทำด้วยลัศหลาดสีดำ

3). **ครุฑดุชฎีบัณฑิต** เช่นเดียวกับครุฑบัณฑิต
แต่พื้นสัรดทำด้วยลัศหลาดสีแดง

การเรียนรู้ไม่ได้ลงมือทำ
ไม่ทำให้ใครรู้จริง
และสิ่งที่ทำนั้นก็เกี่ยวเนื่อง
สัมพันธ์กับชีวิตจริง
ของผู้เรียน ในท้องถิ่นของ
แต่ละคน เรียนแล้ว
ทั้งชีวิตส่วนตัว ครอบครัว
และชุมชนต้องเปลี่ยนแปลง
ดีขึ้น

บรรยากาศการประชุมประจำปีแนวร่วมการศึกษาผู้ใหญ่ระดับอุดมศึกษา (Adult Higher Education Alliance-AHEA) ที่เมืองโมบิล มลรัฐอลาบามา ประเทศสหรัฐอเมริกา

มหาวิทยาลัยชีวิต เชื่อมโยงเวทีโลก

เมื่อวันที่ 1-4 ตุลาคม 2551 ที่ผ่านมา อาจารย์สุรเชษฐ์ เวชชพิทักษ์ ในฐานะตัวแทนโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตของมูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้เดินทางไปร่วมประชุมประจำปีแนวร่วมการศึกษาผู้ใหญ่ ระดับอุดมศึกษา (Adult Higher Education Alliance-AHEA) ที่เมืองโมบิล มลรัฐอลาบามา ประเทศสหรัฐอเมริกา

AHEA มีสมาชิกประเภทสถาบันการศึกษาและสมาชิกประเภทบุคคล สถาบันการศึกษาที่เป็นสมาชิกคือสถาบันที่มีหลักสูตรสำหรับผู้ใหญ่ที่ทำงานแล้วกลับสู่ระบบการศึกษา ทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา ส่วนสมาชิกบุคคลซึ่งส่วนใหญ่เป็นอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาผู้ใหญ่

ผู้แทน AHEA กล่าวต้อนรับผู้ประชุม

โดยสถาบันอุดมศึกษาที่รับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมในปีนี้เป็นมหาวิทยาลัยเซาท์อลาบามา มีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา 70 คน ที่มาจากต่างประเทศมีอังกฤษ 2 คน และไทย 1 คน การประชุมมีทั้งการบรรยายรวมและการนำเสนองานวิจัยและประสบการณ์จากการปฏิบัติงานจัดการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ในระดับอุดมศึกษาที่ผู้เข้าร่วมสัมมนาสามารถเลือกเข้าร่วม session ต่างๆ ได้ตามสนใจ ตั้งแต่หลักสูตร วิธีจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลและได้มีการเลือกกรรมการและประธาน AHEA คนใหม่ซึ่งผู้ที่ได้รับเลือกคือ ดร.เอเลียต เลาเดอร์เดล (Elliott Lauderdale) จากสาขาวิชาสหวิทยาการศึกษาศึกษา (Interdisciplinary Studies) มหาวิทยาลัยเซาท์อลาบามา

หลังรับฟังการบรรยายและได้เข้าร่วมบางหัวข้อแล้ว ทำให้เข้าใจว่า โครงการมหาวิทยาลัยชีวิตที่ สสวท. ทำร่วมกับมหาวิทยาลัย 8 แห่งในบ้านเราใช้แนวคิดเดียวกันกับที่อื่นเขาทำกันในบ้านเมืองอื่น นั่นคือ แนวคิดที่เชื่อว่าผู้เรียนผู้ใหญ่มีความรู้และประสบการณ์ทั้งชีวิตและงานที่ผู้สอนต้องให้ความเคารพต่อประสบการณ์นี้ของผู้เรียน หน้าที่ของผู้สอนคือทำอย่างไรให้เขาสามารถตั้งคำถามและค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งเป็นอิทธิพลความคิดของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดให้ผู้เรียน สร้างความรู้ใหม่ (constructivism) ด้วยตนเอง ไม่ใช่แนวคิดการถ่ายทอดความรู้ (transfer of knowledge) ของผู้สอน ที่ต่างกับของเราก็คงตรงที่ของ

เขาเป็นระบบที่ผู้เรียนต้องมาเรียนในมหาวิทยาลัย แต่ของเราเป็นระบบที่มีศูนย์เรียนรู้ในท้องถิ่น

โดยในการให้ห้องสัมมนาย่อยได้นำเสนอในหัวข้อ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต : กรณีศึกษาจากประเทศไทย ในวันที่สามของการสัมมนาด้วย เป็นเวลา 1 ชั่วโมง การนำเสนอนี้เป็นรายการที่ไม่ได้อยู่ในกำหนดการสัมมนาแต่เพิ่มขึ้นมาหลังจากที่ได้เล่าเรื่องโครงการมหาวิทยาลัยให้กรรมการคนหนึ่งฟัง คือ ดร.คอร์เนล ไรน์ฮาร์ท (Cornel Reinhart) จาก

อาจารย์สุรเชษฐ์ เวชพิทักษ์

ผู้ร่วมเสวนากำลังทำกิจกรรมสี่ทิศที่อาจารย์สุรเชษฐแนะนำ

โครงการ University Without Wall เขาเห็น ว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจ จึงจัดเวลาและห้องให้

ดร.โรนัลด์ทบอกว่า ประหลาดใจมาก ที่มีการพูดกันมากในวงการนี้เรื่องทฤษฎีการจัดการศึกษา ผู้ใหญ่ระดับอุดมศึกษาที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้งแต่ไม่ค่อยได้เห็นการปฏิบัติจริง ที่มีผู้เรียนมากถึง 7-8 พันคน อยู่ใน

ประเทศแถบเอเชีย ซึ่งทำให้เขาอยากฟังประสบการณ์นี้

ในการนำเสนอได้ขอให้ผู้ที่สนใจมาเข้าร่วมจัดห้องใหม่โดยเอาโต๊ะชิดผนังแล้วเอาเฉพาะเก้าอี้มานั่งล้อมเป็นวงกลม แล้วก็นำทำสมาธิแบบตามลมหายใจในท่าหนึ่งหลังตรงบนเก้าอี้ เพราะคิดว่าเขาคงไม่สะดวกที่จะนั่งขัดสมาธิ ใช้เวลาเพียง 3 นาที จากนั้นก็ชวนทำ reflection บางคนก็บอกว่าแม้ใช้เวลาสั้นๆ ก็รู้สึกผ่อนคลายมากบางคนบอกว่า เป็น 3 นาที ที่นานมาก บางคนบอกว่ารู้สึกได้อยู่กับปัจจุบันขณะมาก

(be present)

จากนั้นก็จัดกิจกรรมสี่ทิศ โดยได้แปลการจำแนกคนเป็นสี่แบบ คือ หมี่ หนู อินทรี กระติง (หรือธาตุ 4 คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ) จากเว็บไซต์เยาวชนจิตอาสา มาถ่ายเอกสารให้แต่ละคนอ่านเพื่อวิเคราะห์ตัวเอง ก่อนวิเคราะห์ตัวเองก็ให้ทำกิจกรรมกระต่ายกระแตก่อน ให้จับคู่หันหน้าเข้าหากันสมมติคนหนึ่งเป็นกระต่ายคนหนึ่งเป็นกระแต ทั้งสองคนยกฝ่ามือมาไว้ใกล้ๆ กัน หากร้องว่ากระต่าย คนที่เป็นกระต่ายเป็นฝ่ายใช้ฝ่ามือตีฝ่ามือของคนที่เป็นกระแต คนที่เป็นกระแตต้องยกฝ่ามือหลบให้ทัน หลังจากเล่นกันพอสมควรแล้วก็ให้แสดงความรู้สึกอีก ทุกคนบอกว่าสนุกพร้อมๆ กับการที่ต้องใช้สมาธิ บางคนก็บอกว่าได้สัมผัสกับความรู้สึกในวัยเด็ก

จากนั้นก็ให้ทุกคนอ่านเอกสารสี่ทิศ (หน้าเดียว) แล้วก็อยู่กับตัวเองสักครู่เพื่อวิเคราะห์ตัวเองแล้วผมก็ให้แสดงท่าทางที่สัมพันธ์กับทิศ(หรือธาตุ)ของแต่ละคนที่ประยุกต์จากทฤษฎีทางจิตวิทยาของนักครอบครัวบำบัดชื่อ เวอร์จิเนีย ซาเทียร์) โดยกระติงก็ให้เท้าสะเอวขึ้นว หนูก็ให้ทำท่าคุกเข่ายกมือขึ้นขอความกรุณา

การประชุมกลุ่มย่อย

หมึกก็ให้ยื่นเท้าขีดก้นหน้ามือกดหน้าอกแน่น
อินทรีก็ให้ทำทำบินไปบินมา แล้วก็ให้จับคู่กัน
ทำทำอื่นๆ ที่ไม่ใช่ของตัวเอง แล้วก็ลองคิดถึง
สมาชิกที่บ้านหรือที่ทำงานในความคิดของเรา
ว่ามีใครเป็นประเภทไหนในความคิดของเราบ้าง
แล้วก็ขออาสาสมัครมาแสดงบทบาทสมมติ(role
play)

จากนั้นก็ทำ reflection กันอีก ทุกคน
บอกว่าเขาได้เห็นภาพตัวเองชัดเจน พร้อมกับ
คิดว่าคนอื่นก็คงเห็นตัวเขาแบบนั้นโดยเขาไม่
ทันคิด ผมก็สรุปว่า เราล้วนเป็นทุกอย่าง แต่มี
บางอย่างที่เราแสดงออกอย่างอัตโนมัติบ่อย
ที่สุด แต่เราทุกคนสามารถเปลี่ยนแปลงตัวเอง
ได้โดยเริ่มจากการสังเกตตัวเอง (พยายามมีสติ
อยู่กับเนื้อกับตัวทุกขณะ) ค่อยๆ ทำ ค่อยๆ ไป

จากนั้นได้บอกว่าการกิจกรรมที่ทำกันนี้
เป็นตัวอย่างการจัดกระบวนการเรียนรู้ในกลุ่ม
วิชาการจัดการชีวิตในหลักสูตรมหาวิทยาลัย
ชีวิตที่ผมทำอยู่ ซึ่งเราเน้นการเรียนรู้จากการ
ปฏิบัติจริง การเรียนโดยไม่ได้ลงมือทำไม่
ทำให้ใครรู้จริง และสิ่งที่ทำนั้นก็เกี่ยวเนื่อง
สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน ในท้องถิ่นของ
แต่ละคน เรียนแล้วทั้งชีวิตส่วนตัว ครอบครัว
และชุมชนต้องเปลี่ยนแปลงดีขึ้นในขณะที่เรียนเลย
(ไม่ใช่เรียนจบแล้วค่อยนำความรู้ไปใช้) อัน
เป็นการนำเข้าสู่การบรรยายประกอบสไลด์
โดยส่วนใหญ่ก็ให้ดูภาพกิจกรรมการจัด
กระบวนการเรียนรู้ทั้งในกลุ่มวิชาการจัดการ
ชีวิตและกลุ่มวิชาการจัดการชุมชน แล้วก็จบ
ด้วยการ ถาม-ตอบ ระหว่างพักเที่ยง มีหลาย
คนเดินมาที่โต๊ะที่ผมนั่งรับประทานอาหารและ

บอกว่าเขาไม่ได้เข้าร่วม session ที่นำเสนอ
เพราะไปร่วม session อื่น แต่เพื่อนมาเล่า ว่า
น่าสนใจมาก บางคนก็มาบอกว่าอยากฝึกการ
ทำสมาธิแบบพุทธ บางคนก็บอกว่าอยากมาดู
งานบ้านเรา

ความคิดหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการไปร่วม
งานนี้คือ อยากให้มีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยน
เรียนรู้เรื่องการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ใน
ระดับอุดมศึกษาขึ้นในบ้านเรา เพราะขณะนี้ มี 8
สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นภาคีความร่วมมือใน
โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มีศูนย์เรียนรู้เกิดขึ้น
แล้ว กว่าร้อยศูนย์ และมีอาจารย์ผู้จัด
กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์จากการ
ลงมือปฏิบัติจริงอยู่กว่า 1,000 คน ประสบ
การณ์เหล่านี้มีคุณค่ายิ่ง น่าจะมีการจัดตั้ง
กรรมการของเครือข่ายจัดให้มีการประชุมวิชา
การประจำปีแบบที่ AHEA ทำ เพื่อเป็นเวทีให้
สมาชิกได้นำเสนอประสบการณ์และแลกเปลี่ยน
เรียนรู้จากกันและกัน โดยผมจะเป็น
ตัวกลางประสานให้เกิดเครือข่ายนี้ก่อนในระยะ
เริ่มต้น

ต่อจากนั้นเมื่อได้กรรมการที่มาจากผู้
สนใจเรื่องนี้แล้วกรรมการก็จะร่วมกันทำหน้าที่
ต่อไปก็คิดว่าจะเชิญตัวแทน 8 มหาวิทยาลัย
ศูนย์เรียนรู้ อาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่
สนใจมาประชุมรวากลางเดือน ธ.ค.51 นี้ หาก
เห็นร่วมกันก็ตั้งกรรมการเพื่อเดินหน้าต่อ แล้ว
ค่อยขยายวงไปสู่สถาบันอื่นที่ทำหรือสนใจ
เรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ระดับอุดมศึกษาต่อไป ☺

รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ กล่าวบรรยายสรุปผลการดำเนินการตามโครงการสรุปผลโครงการพัฒนาให้เกิดระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่พึ่งตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้ร่วมประชุมรับทราบ

สรุปผลโครงการพัฒนาอบต./เทศบาล

ให้เกิดระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่พึ่งตนเอง

ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จ

ากการที่มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สสวช.) ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น(สอ.)จัดทำโครงการพัฒนาอปท.ให้เกิดระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่พึ่งตนเอง ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ(สสส.)ช่วงระหว่างเดือนสิงหาคมถึงพฤศจิกายน 2551 ที่ผ่านมานั้นมีผลสรุปดังต่อไปนี้

บรรยายภาคการประชุมที่โรงแรมฮอติเคย์การ์เดน เชียงใหม่

(1) การฝึกอบรม “ผู้นิเทศ”

กำหนดจัดฝึกอบรม : 22-24 สิงหาคม

2551

สถานที่จัดฝึกอบรม : - โรงแรมแม็กซ์
กรุงเทพฯ

จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม : -
วิทยากรประจำพื้นที่เป้าหมาย 30 คน

รูปแบบและเนื้อหาการฝึกอบรม : -
การบรรยายหลักปรัชญาและแนวปฏิบัติด้าน
เศรษฐกิจพอเพียง และการแลกเปลี่ยนแนว
ทางดำเนินงานตามเป้าหมายของโครงการ

เป้าหมายการฝึกอบรม : - ให้ผู้นิเทศมี
ความเข้าใจในรูปแบบ เนื้อหา และ
กระบวนการพัฒนา อบต./เทศบาล ให้เกิด
ระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่พึ่งตนเอง ตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถปฏิบัติ
หน้าที่นิเทศติดตามผลการดำเนินการในพื้นที่
ของ อบต./เทศบาล ที่เข้าร่วมโครงการ โดย
กำหนดให้ผู้นิเทศมีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1.1) เข้าร่วมการอบรมหลักสูตร “ผู้นิเทศ” ของโครงการ

(1.2) เป็นวิทยากรกระบวนการในเวที
ของชุมชน

(1.3) เป็นผู้รับผิดชอบเชื่อมประสาน
ภายใน อบต./เทศบาล ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ
ประมาณ 5-6 แห่ง เพื่อให้เกิดนวัตกรรม
การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นพึ่งตนเอง

(1.4) ติดตาม ประเมินผล รวมทั้งให้การ
สนับสนุนด้านวิชาการแก่ อบต.ที่รับผิดชอบ

(2) การฝึกอบรม “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ครั้งที่ 1

จัดฝึกอบรมใน 5 ภาค ระหว่างวันที่ 6
ตุลาคม ถึง พฤศจิกายน 2551

(2.1) ภาคเหนือ จ.เชียงใหม่ (6-9
ตุลาคม 2551)

ประกอบด้วย อบต./เทศบาล ในพื้นที่
จ.เชียงใหม่ และ จ.พะเยา

(2.2) ภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช (13-
16 ตุลาคม 2551)

ประกอบด้วย อบต./เทศบาล ในพื้นที่
จ.นครศรีธรรมราช

(2.3) ภาคอีสานใต้ จ.สุรินทร์ (20-22
ตุลาคม 2551)

ประกอบด้วย อบต./เทศบาล ในพื้นที่
จ.สุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และมหาสารคาม

(2.4) ภาคกลาง จ.อยุธยา (27-30 ตุลาคม 2551)

ประกอบด้วย อบต./เทศบาล ในพื้นที่ จ.พระนครศรีอยุธยา อุทัยธานี และสมุทรสงคราม

(2.5) ภาคอีสานเหนือ จ.สกลนคร (3-6 พฤศจิกายน 2551)

ประกอบด้วย อบต./เทศบาล ในพื้นที่ จ.สกลนคร และ จ.นครพนม

(3) กิจกรรมการฝึกอบรม “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ครั้งที่ 1

(3.1) การละลายพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อความสัมพันธ์อันดี ความสามัคคี และความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน

(3.2) การปรับกระบวนทัศน์ เพื่อให้เข้าใจความสำคัญของการเรียนรู้ การรู้จักตนเอง รู้จักสังคม รู้จักโลก เข้าใจความเปลี่ยนแปลง

ในยุคโลกาภิวัตน์ การคิดอย่างเป็นระบบ การรู้จักวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ความรู้ และเพื่อให้มีความเชื่อมั่นในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นไปสู่การพึ่งตนเอง

(3.3) สร้างความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดและแนวปฏิบัติในการพัฒนาให้เกิดระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นที่พึ่งตนเอง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยทุนความรู้ ภูมิปัญญาและทรัพยากรในชุมชน

(3.4) การนำเสนอแนวคิด แนวทางและประสบการณ์ ในการจัดทำประชาพิสัย เพื่อจัดทำแผนแม่บทชุมชนและยุทธศาสตร์ชุมชน การใช้แผนแม่บทชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน และตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน

(3.5) การนำเสนอกรณีศึกษาที่สะท้อนความสำเร็จ จากการใช้แผนแม่บทชุมชนเป็นเครื่องมือในการพัฒนา บนฐานคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษาจากกรณีตัวอย่างในพื้นที่ที่จัดฝึกอบรม

(3.6) ผู้เข้ารับการอบรม ประเมินข้อเท็จจริง เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนท้องถิ่นของตนเอง ในระดับหนึ่งระดับใด คือ “รอด”, “พอเพียง หรือ ยั่งยืน” ตามแบบประเมินที่โครงการได้จัด

ทำให้

(3.7) การจัดกลุ่มย่อยเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิเคราะห์ปัญหาพื้นฐานในการพัฒนา ทั้งในด้านความคิด ความเชื่อ ความนิยม ฯลฯ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพและการอื่นๆ ของสังคมชุมชน และร่วมกันทดลองจัดทำแผนแม่บทชุมชนและยุทธศาสตร์ชุมชน

(3.8) การฝึกอบรมวิทยากรกระบวนการ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถปฏิบัติหน้าที่วิทยากรกระบวนการ ในเวทีจัดทำแผนแม่บทชุมชนและยุทธศาสตร์ชุมชน ซึ่งเป็นเวทีร่วมของ อบต./เทศบาล กับชุมชน โดยให้จัดกลุ่มย่อย แลกเปลี่ยนและนำเสนอความเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติ ทักษะ และการปฏิบัติหน้าที่ของวิทยากรกระบวนการ รวมทั้งการจัดการในกรณีศึกษาดูงาน

(4) การจัดตั้ง “คณะกรรมการเครือข่ายระดับภาค”

ที่ประชุมผู้เข้ารับการอบรมทุกกลุ่มจังหวัดในระดับภาค เห็นชอบให้จัดตั้ง “คณะกรรมการเครือข่ายระดับภาค” ในแต่ละกลุ่มจังหวัด ด้วยวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(4.1) เพื่อประสานความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนกิจกรรมในแต่ละตำบล

(4.2) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาในการดำเนินงาน

(4.3) เพื่อสานความสัมพันธ์อันดีระหว่าง อบต./เทศบาล

(5) ภารกิจต่อเนื่องของผู้เข้ารับการอบรม

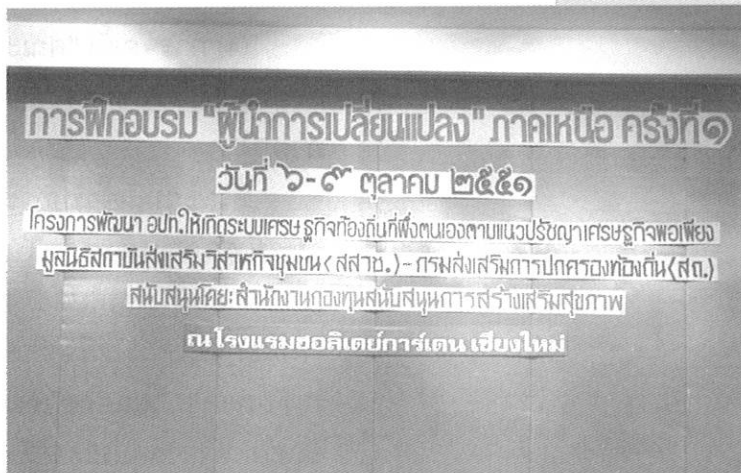
(5.1) จัดให้มี “คณะทำงานประชาสัมพันธ์” และกำหนดแผนดำเนินโครงการของ อบต./เทศบาล ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ในระยะ 3 เดือน นับแต่เสร็จสิ้นการฝึกอบรมครั้งที่ 1

(5.2) จัดทำปฏิทินงานตามแผนดำเนินโครงการ

(5.3) ประสานงานกับผู้นำเขตโครงการในพื้นที่เพื่อดำเนินงานร่วมกัน

(5.4) นำเสนอแผนยุทธศาสตร์และผลการดำเนินงาน ในการฝึกอบรมครั้งที่ 2

(5.5) ผนวกแผนแม่บทชุมชนกับแผน

งานของ อบต./เทศบาล ในปี 2552

(6) ผลระยะเริ่มต้นจากการฝึกอบรมครั้งที่ 1

(6.1) ผู้เข้ารับการอบรมบางพื้นที่ เช่น กลุ่ม อบต. 4 แห่ง ในพื้นที่ อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ ได้ปรับเปลี่ยนความคิดตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และริเริ่มปลูกพืชผักกินเอง รวมทั้งลด ละ เลิก อบายมุขบางอย่าง

(6.2) มีการสนับสนุนให้จัดเก็บข้อมูลด้านเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อทำประชาพิจัย ในหลายชุมชน/ตำบล เช่น อ.แม่วาง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่, อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช, อ.เมือง จ.สุรินทร์, อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ จ.ศรีสะเกษ, อ.พุทไธสง อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์, 15 อบต. จ.พระนครศรีอยุธยา, 4 อบต.จ.สมุทรสงคราม, อ.ลานสัก,อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี

(6.3) มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จด้วยงบประมาณของ อบต./เทศบาล เช่น อ.ลานสัก อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี, อ.เมือง อ.พุทไธสง อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

(7.) ปัญหาและอุปสรรค

(7.1) อบต./เทศบาล หลายแห่ง ยังให้ความสำคัญค่อนข้างน้อยกับงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชุมชน รวมทั้งยังไม่ชัดเจนในความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจพอเพียง กับการ

สร้างความมั่นคงให้แก่ระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น

(7.2) บุคลากรที่เข้ารับการอบรมบางส่วนเป็นเจ้าหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานแผนและนโยบาย

(7.3) บุคลากรที่เข้ารับการอบรมบางส่วน ไม่ตั้งใจเข้ารับการอบรมเต็มเวลา

(7.4) อบต./เทศบาล แต่ละแห่ง ต่างก็มีภาระต้องดำเนินงานตามแผนงานของตนเอง และมักจะมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์กรต่างๆ ในหลายโครงการ ทำให้ไม่สามารถจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมครบจำนวน 4 คนตามที่กำหนดไว้ได้

(7.5) การคัดเลือก อบต./เทศบาล เป็นกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อผลในการสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่าย ไม่สามารถทำได้ตามเป้าหมายในบางพื้นที่ เนื่องจาก อบต./เทศบาล บางแห่งไม่มีความพร้อมเข้าร่วมโครงการ ○

หนึ่งทศวรรษรางวัล

บรรยากาศการจัดงานหนึ่งทศวรรษลูกโลกสีเขียว

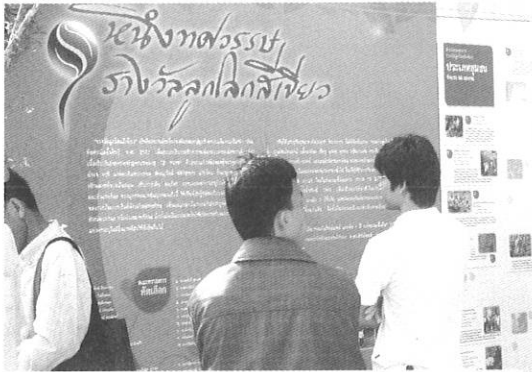
ลูกโลกสีเขียว

๒

เมื่อวันที่ 20-23 พฤศจิกายน 2551 คณะกรรมการรางวัลลูกโลกสีเขียวภายใต้การสนับสนุนของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้จัดงานแจกรางวัลลูกโลกสีเขียวครั้งที่ 10 ให้กับบุคคล ชุมชน กลุ่มเยาวชนงานเขียนและสื่อมวลชนที่มีผลงานด้านการสร้างสรรค์ อนุรักษ์ธรรมชาติทรัพยากรป่า และน้ำ ที่ผ่านการพิจารณาจากทางคณะกรรมการ

นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการตัดสิน

บอร์ดบอกเล่าเรื่องราวและประวัติผู้ได้รับรางวัล

โดยในปีนี้ใช้ชื่อว่า “หนึ่งทศวรรษรางวัลลูกโลกสีเขียว” นิทรรศการดิน น้ำ ป่าและตลาดนัดภูมิปัญญาท้องถิ่น ณ อาคารสำนักงานใหญ่ บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) และบริเวณสวนวชิรเบญจทัศ(สวนรถไฟ)

สำหรับการประกวดรางวัลลูกโลกสีเขียวในครั้งนี้ได้น้อมนำแนวพระราชดำริในเรื่องความพอเพียงมากำหนดเป็นหัวข้อการประกวด “วิถีพอเพียง แบ่งปัน ผูกพัน ดิน น้ำ ป่า” โดยมีผลงานส่งเข้าประกวดทั้ง 478 ผลงาน ได้รับรางวัลทั้งสิ้น 49 รางวัล แบ่งเป็นประเภทชุมชน 12 รางวัล, ประเภทบุคคล 9 รางวัล, ประเภทกลุ่มเยาวชน 5 รางวัล, ประเภทงานเขียน

โฉมหน้าผู้ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียวประเภทต่างๆ

6 รางวัล, ประเภทความเรียงเยาวชน 13 รางวัล, ประเภทสื่омวลชน 3 รางวัล และผลงาน “รางวัลศิลปนิพนธ์ เกตุทัต 5 ปี แห่งความยั่งยืน” เพื่อเป็นอนุสรณ์และเป็นการระลึกถึงการจากไปของ ศ.ดร.ศิลปนิพนธ์ เกตุทัต ผู้ให้กำเนิดรางวัลลูกโลกสีเขียว

รายชื่อผู้ได้รับรางวัลลูกโลกสีเขียวครั้งที่ 10 ประจำปี 2551

ประเภทชุมชน: 12 รางวัล

- * ชุมชนบ้านโป่ง จ.เชียงใหม่
- * ชุมชนบ้านสามขา จ.ลำปาง
- * ชุมชนบ้านปี่ จ.พะเยา
- * ชุมชนบ้านคลองยา จ.สุราษฎร์ธานี
- * ชุมชนตำบลวังตะกอก จ.ชุมพร
- * เครือข่ายชุมชนบ้านเขาราวเทียน

ทอง จ.ชัยนาท

- * ชุมชนบ้านป่อหิน จ.ระยอง
- * ชุมชนบ้านช่องแคบ จ.กาญจนบุรี
- * กลุ่มอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนบ้านพัฒนารักษ์ จ.เพชรบูรณ์

- * ชุมชนตำบลเขิน จ.ศรีสะเกษ

- * ชุมชนบ้านเขาโคก-บ้านเขาพัฒนา จ.ร้อยเอ็ด
- * ชุมชนป่าดงกระแสน จ.นครพนม

ประเภทบุคคล: 9 รางวัล

- * นางภาคี วรรณลัก จ.ลำพูน
- * หลวงพ่อผาด อติพโล จ.กระบี่
- * นางฉลวย กะเหว่า นาค จ.ปทุมธานี
- * นายสมยศ มณีโชติ จ.เพชรบูรณ์

* นางลัดดาวัลย์ เผ่าวิบูล

กรุงเทพฯ

* พระครูถาวรพัฒนกิจ จ.ขอนแก่น

* นางสาวทอง และนายหมอก

กุดวงศ์แก้ว จ.สกลนคร

* นางสี สานาผา จ.นครพนม

* พระประจักษ์ ธรรมปทีโป

จ.หนองคาย

ประเภทกลุ่มเยาวชน: 5 รางวัล

* เกอญ อโพพิทักษ์ สายน้ำ

จ.เชียงราย

* ช ม ร ม ด อ ก ห ญ ้า อ า ส า

พาณิชย์การเชียงราย จ.เชียงราย

* กลุ่มเยาวชนรักษำป่าบาลา โรงเรียนเทพประทาน (บ้านเจ๊ะเต็ง) จ.นราธิวาส

* กลุ่มเยาวชนรักษำบ้านเรา โรงเรียนวิรสตรีนุสรณ์ จ.ภูเก็ต

* กลุ่มเยาวชนโรงเรียนเทศบาลคุ้มหนองคู จ.ขอนแก่น

ประเภทงานเขียน: 6 รางวัล

รางวัลดีเด่น 3 รางวัล

* สารคดี “มองชีวิตในป่าทาม: ป่าชายเลนน้ำจืดของแผ่นดินอีสาน” โดย นายวีระศักดิ์ จันทรสังแสง กรุงเทพฯ

* สารคดี “โลกร้อนสุดขีด วิฤติอนาคตประเทศไทย” โดย รศ.ดร.ธนวัฒน์ จารูพงษ์สกุล กรุงเทพฯ

* วรรณกรรมเยาวชน “หางบ่วง: เจ้าหญิงแห่งบึงหญ้า” โดย นายมงคล แท้สูงเนิน จ.พิษณุโลก

รางวัลชมเชย 3 รางวัล

* วรรณกรรมเยาวชน “เด็กชายกับใบโพธิ์” โดย นายวิจิตร อภิชาติเกรียงไกร

กรุงเทพฯ

* วรรณกรรมเยาวชน “แปดขาหัวใจมนุษย์” โดย นายชัยกร หาญไฟฟ้า กรุงเทพฯ

* ความเรียง “เพราะคิดถึง” โดย น.ส.สร้อยแก้ว คำมาลา จ.เชียงใหม่

ประเภทความเรียงเยาวชน: 13 รางวัล

รางวัลดีเด่น 4 รางวัล

* “ความสุขที่แบ่งปัน” โดย ด.ญ. อันชรี สำนันต์ จ.ขอนแก่น

* “ชีวิต คือพอเพียง” โดย น.ส. คีอพอ สวงค์ จ.ราชบุรี

* “บ้านในฝัน” โดย ด.ญ.ณัททัย อึ้งเจริญสุข จ.ประจวบคีรีขันธ์

* “วัฏจักรแห่งชีวิต” โดย น.ส. ณัฐกานต์ นำศรีสกุลรัตน์ กรุงเทพฯ

รางวัลชมเชย 9 รางวัล

* “การจากไปของกุหลาบดอกหนึ่ง” โดย นายแสงรัฐภูมิ อุดการ จ.เชียงใหม่

* “การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสดแทรกเศรษฐกิจพอเพียง” โดย สามเณรคำ

จักรยานปั้มน้ำในนิทรรศการทดแทนพลังงาน

สะพาน พิลาวง จ.เชียงใหม่

* “แค่ขยับเท้ากับพิทักษ์โลก” โดย
น.ส.ปณตารีย์ มีมาก จ.อุบลราชธานี

* “ครอบครัวเข้มแข็งผูกพันธรรมชาติสู่ก้าวแรกแห่งเส้นทางรณรงค์รักษาดิน น้ำ ป่า” โดย น.ส.ศุภณัฐ วังษ์กุลาบ กรุงเทพฯ

* “ชุมชนปากาเกอญอรักป่าคือชีวิต”
โดย นายทวี คำหมื่น จ.เชียงใหม่

* “แม้สายลมจะเปลี่ยนทิศ แต่จิต
อนุรักษ์มิแปรเปลี่ยน” โดย นายแก้วแก้ว
ถนอมวงศ์ จ.ระยอง

* “วิถีพอเพียง แบ่งปัน ผูกพัน ดิน
น้ำ ป่า” โดย ด.ช.ธีรวัณ ยูโตะ จ.ยะลา

* “วิถีชีวิตที่พอเพียง กับวิถี

หนูน้อยปากากญ่อ

นายประเสริฐ บุญสัมพันธ์ ผู้จัดการใหญ่
บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กำลังทดลอง
การสีข้าวด้วยเครื่องสีแบบโบราณ

วัฒนธรรมชาวไทยภูเขาคลองลาน” โดย นาย
เศรษฐชัย ปานศรี จ.พิจิตร

* “หยาดน้ำตาของสายฝน” โดย
น.ส.จารุจันท์ บัวภา จ.นครราชสีมา

ประเภทสื่อมวลชน: 3 รางวัล

* คอลัมน์ “คติชน” ในหนังสือพิมพ์
มติชนรายวัน

* รายการ “ทุ่งแสงตะวัน” โดย
บริษัท ปาใหญ่ครีเอชั่น จำกัด กรุงเทพฯ

* วารสารเกษตรกรรมธรรมชาติ
กรุงเทพฯ

**ประเภทรางวัลศิลปนันทน์ เกตุทัต 5
ปี แห่งความยั่งยืน : 1 รางวัล**

* เครือข่ายป่าชุมชนจังหวัดน่าน

การจัดการกระบวนการเรียนรู้

ในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต

โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ที่มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ 8 แห่ง มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อชีวิต เรียนแล้วชีวิตต้องดีขึ้นขณะเรียนเลย ไม่ใช่จะดีขึ้นหลังเรียนจบ

มหาวิทยาลัยชีวิตมิติใหม่แห่งการเรียนรู้

การเรียนรู้ในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและเรียนในสิ่งที่เกิดมรรค เกิดผลทันทีนี้คือหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ เราจึงเรียกโครงการนี้ว่า “มหาวิทยาลัยชีวิต”

มีอาจารย์ประจำศูนย์เรียนรู้บางท่านปรารภ

กับผมว่า นักศึกษาในศูนย์ของท่านมาเรียนบ้างไม่มาบ้าง ทั้งๆ ที่การจัดระบบการเรียนการสอนให้เป็นแบบศูนย์เรียนรู้ในท้องถิ่น ไม่ต้องไปเรียนที่มหาวิทยาลัย ไม่ต้องเดินทางไกล ผมก็ตั้งคำถามว่า เราจะทำอะไรให้เขาอยากมาเรียน ให้วันที่จะพบกันเป็นวันแห่งการ รอคอยของผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ซึ่งท้าทายอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตมาก แต่เราก็มีศูนย์เรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จในเรื่องนี้อยู่หลายศูนย์

เมื่อเทอมที่แล้ว ผมไปสอนที่เชียงใหม่ ศูนย์เรียนรู้เชียงดาวกับศูนย์เรียนรู้พร้าวจัดการเรียนการสอนร่วมกันที่วิหารของวัดแห่งหนึ่ง นักศึกษารวมกัน

2 ศูนย์ทั้งหมด 98 คน ปรากฏว่ามาเรียน 97 คน คนที่ไม่ได้มาติด ภารกิจการไปต่างประเทศซึ่งก็ถือว่าเป็นเรื่องน่ายินดีของศูนย์ทั้งสอง สิ่งที่ผมสนใจก็คือเขาทำอย่างไรให้การมาพบกลุ่มเรียนเป็นเรื่องที่ผู้เรียนอยากมาร่วม เป็นวันที่เขารอคอย

ก่อนที่จะกล่าวต่อไปถึงกระบวนการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยชีวิต จะขอสรุปวิชาที่เรียนในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตก่อนเพื่อปูพื้นวิชาที่เรียนทั้งหมดแบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มแรก เราเรียกว่า กลุ่ม

67

เปิดกว้างสำหรับผู้คนทุกอาชีพ

วิชาศึกษาทั่วไป วิชาในกลุ่มนี้เกี่ยวกับภาษา และการสื่อสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิชาพื้นฐานทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เช่น ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การสืบค้นสารสนเทศ วิชาในกลุ่มนี้ แต่ละมหาวิทยาลัยกำหนดกันเองว่าผู้ที่จะจบเป็นบัณฑิตต้องมีความรู้ทั่วไปในเรื่องอะไรบ้าง วิชาในกลุ่มนี้มีทั้งหมดประมาณ 10 วิชา

กลุ่มที่สอง เราเรียกว่า **กลุ่มวิชาการจัดการชีวิต** มี 4 วิชา คือ การจัดการความรู้ การวางแผนเป้าหมายและแผนชีวิต สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและงาน 1 สปช.1 สปช.2 และ สปช.3 เรียนเรียงกันไปเลยตั้งแต่ปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 สรุปลงแล้วทั้ง 3 ปี เรียนทุกปีเลย ปีแรกเทอมแรก เรียนวิชาการจัดการความรู้ การวางแผนเป้าหมาย และแผนชีวิต เทอมที่ 2 เรียนวิชาสปช.1 เทอมแรกเริ่มที่จะวางแผนเป้าหมายเพื่อการเจริญเติบโตของชีวิตทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พอเทอมที่ 2 เริ่มทำโครงการต่างๆ ที่ลงรายละเอียดให้ลึกซึ้งขึ้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ผู้เรียนแต่ละคนเลือกเอง ประสบการณ์ที่นักศึกษาได้

ในวิชา สปช.1 มี 2 อัน คือ

หนึ่ง นักศึกษาได้รู้วิธีทำโครงการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ

สอง ได้ประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่คุณเรียนเลือกเป็นหัวข้อของโครงการของเขา โครงการนี้ต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตเขาเอง เราจึงกำหนดให้ชื่อโครงการต้องมีคำว่า **“ของข้าพเจ้า”** ต่อท้ายอยู่ด้วยเสมอ

พอขึ้นปี 2 เรียน สปช.2 ก็เริ่มให้บทพจนให้พิจารณาชีวิตด้านในของตัวเองเพื่อการรู้จักตัวเอง แล้วก็ทำโครงการพัฒนามุคโลกภาพของตัวเอง

ปีที่ 3 เรียน สปช.3 ก็นำเอาประสบการณ์ในวิชาการจัดการความรู้ การวางแผนเป้าหมายและแผนชีวิต วิชา สปช.1 และ สปช.2 มาพัฒนาการงานอาชีพที่ตนเองทำอยู่ ความจริงก็ให้ใช้ความรู้และประสบการณ์จากทุกวิชาที่เรียนมาทั้ง 3 ปี ด้วย เรียกว่า บูรณาการ ทุกวิชา

กลุ่มที่สาม เรียกว่า **กลุ่มวิชาจัดการชุมชน** ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด มี 20 กว่ารายวิชา สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นก็ต้องเรียนเกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่น วิชาในกลุ่มจัดการชุมชนนี้แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มวิชาย่อย ในแต่ละกลุ่มมี 3 หรือ 4 วิชาที่นักศึกษาต้องเรียน เช่น ในกลุ่มแผนแม่บทชุมชน ก็มีวิชาการเป็นวิทยากรกระบวนการ วิชาการทำแผนแม่บทชุมชน วิชาสัมมนาแผนแม่บทชุมชน 1 และ วิชาสัมมนาแผนแม่บทชุมชน 2 ส่วนวิชาในกลุ่มวิชาสหกิจชุมชนก็มี 3 วิชา กลุ่มเกษตรและสิ่งแวดล้อมก็มี 3 วิชา กลุ่มกองทุนและ

สวัสดิการชุมชน กลุ่มสุขภาพชุมชน และอื่นๆ
ก็เช่นเดียวกัน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในโครงการ
มหาวิทยาลัยชีวิตมีหลายเรื่องที่ต้องคำนึง ในที่
นี้จะกล่าวถึงเพียง 3 เรื่องที่สำคัญ ดังนี้

เรื่องแรก กระบวนการเรียนรู้ มีหลาย
ประเด็นที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ในที่นี้จะขอกกล่าว
เพียงประเด็นที่ผมคิดว่าสำคัญ นั่นคือ จะทำ
อย่างไรที่จะจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียน **เอา
ชีวิตเป็นตัวตั้ง** นั่นคือชีวิตผู้เรียนจะต้องดีขึ้นใน
ขณะเรียนเลย อาจารย์แต่ละคนจะจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดที่
สำคัญของมหาวิทยาลัยชีวิตข้อนี้ในแต่ละวิชา
ที่รับผิดชอบอย่างไร

เวลาผมออกข้อสอบในวิชาการวางแผน
หมายและแผนชีวิต ผมให้นักศึกษาทำเครื่อง
หมายถูกหรือผิดหน้าข้อความเพื่อตรวจสอบ
แนวคิดของเขาหลายข้อ มีข้อหนึ่ง มีข้อความว่า
**นักศึกษาในโครงการมหาลัยชีวิตจะนำความ
รู้ในขณะเรียนไปปรับปรุงชีวิตให้ดีขึ้นหลัง
จบการศึกษาแล้ว** ผมดีใจที่นักศึกษาส่วนมาก
ทำเครื่องหมายผิดหน้าข้อความนี้ เพราะเขา
ทราบข้อความนี้มันไม่จริงสำหรับมหาวิทยา
ลัยชีวิต เพราะชีวิตเขาจะต้องดีขึ้นในขณะที่เรียน
ทันทีเลย ไม่ใช่หลังจากจบการศึกษาแล้วค่อยดี
ขึ้น

ปรัชญาของเราที่ท่านอาจารย์เสรี พงศ์
พิศ ย้ำอยู่ตลอดเวลา ก็คือ **เรียนแล้วต้องได้ทั้ง
ปริญญาบัตรและปริญญาชีวิต** หากก่อนมา
เรียนเป็นโรคความดันโลหิต ไขมันในเลือดสูง
หรือมีปัญหาสุขภาพใดๆ มาเรียนแล้ว สุขภาพ

ต้องดีขึ้น เท่าที่ติดตามมา 2-3 ปี นักศึกษา
หลายร้อยคนความดันโลหิตลดลง ไขมันใน
เลือดลดลง ปวดเข่าปวดข้อน้อยลง บางคนก็
หายไปแล้ว หล่อขึ้นสวยขึ้น หุ่นดีขึ้น แล้วก็
ต้องกินยาอะไรอีกหรือหมอสั่งลดยาเขาลง
เพราะเขาแข็งแรงขึ้น เศรษฐกิจครัวเรือนก็เช่น
เดียวกัน ต้องดีขึ้น ต้องมีการออม ต้องมีความ
มั่นคงทางการเงินขึ้น ความสัมพันธ์ที่เขา
มีกับตัวเอง กับคนอื่นๆ ในครอบครัว ในชุมชน ต้อง
ดีขึ้น มีความมั่นใจในตัวเองขึ้น เพราะคำขวัญ
อันหนึ่งของเรา คือ **เรียนแล้วต้องสามารถอยู่
อย่างมีศักดิ์ศรีและมีกินในท้องถิ่นต่อไปได้**

ปลายปีนี้เราจะมีพิธีมอบรางวัล เรียกว่า
รางวัลปริญญาชีวิต ให้กับนักศึกษาจากทั้ง 118
ศูนย์โดยให้ ผอ.ศูนย์เรียนรู้แต่ละแห่งคัดเลือกมา
โดยกำหนดว่าต้องเป็นนักศึกษาชั้นปี 2 และ ปี
3 เท่านั้น จะมีทุนการศึกษา ให้จำนวนหนึ่งและมี
รางวัลชมเชยเป็นประกาศนียบัตร สรุปก็คือชีวิตต้อง
ดีขึ้นในขณะที่เรียนและเมื่อเรียนแล้วก็ต้องได้ทั้ง
ปริญญาชีวิตและปริญญาบัตร

ในกลุ่มวิชาการจัดการชุมชน นักศึกษา
เรียนแล้วก็สอบได้คะแนนแต่ตัวชีวิตความสำเร็จ
ของการเรียนที่สำคัญหาใช่การสอบอย่างเดียว
การเปลี่ยนแปลงของชุมชนก็สำคัญเพราะโครง
กรมมหาวิทยาลัยชีวิตดำเนินการอยู่บนฐานคิด
ที่ต้องการให้การศึกษาและการพัฒนาเป็น
กระบวนการเดียวกัน ผมจึงพูดกับผู้อำนวยการ
ศูนย์เรียนรู้ และอาจารย์ผู้จัดกระบวนการเรียน
รู้ในกลุ่มวิชาการจัดการชุมชนอยู่เสมอว่า เมื่อ
นักศึกษามาเรียนในโครงการนี้ ชุมชนที่เขา
อาศัยอยู่ต้องดีขึ้น งานที่มอบหมายในการเรียน

ทั้งงานเดี่ยวงานกลุ่มให้ใช้ปัญญาของชุมชน เป็นหัวข้อกิจกรรม รายงาน หรือโครงการ เพราะมันสัมพันธ์กับชีวิตเขา เวลาทำโครงการ ไม่ต้องไปทำชุมชนอื่น การไปทำชุมชนของคนอื่นมีประโยชน์ในแง่ได้ทำแบบฝึกหัด ที่ควรเป็น ก็คือใครอยู่ชุมชนไหนก็จับกลุ่มกันทำในชุมชน นั้นเลย เมื่อทำแล้วก็จะมีความหมายกับชีวิต ของผู้เรียนด้วย เพราะถ้าชุมชนแก้ปัญหามา อย่างได้ ชุมชนปลอดภัยาสะพัตติ ชุมชนปลอดภัย อภัยมุข ชุมชนมีสุขภาพะ มันก็สะท้อน กลับมาสู่ครอบครัวสู่ลูกหลานของผู้เรียนเอง ทำเช่นนั้นแล้ว ทุกคนจะอยากมาเรียน มี 50 คน ก็มา 50 คน เพราะมันเป็นเรื่องของเขาเอง

สำหรับผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ ถ้าเรา บรรยายความรู้เป็นหลักอย่างในการเรียนการสอนกระแสหลัก ที่อาจารย์มีฐานะเป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ ไปถึงศูนย์เรียนรู้ก็บรรยายทั้งวัน เสาร์วันอาทิตย์ ผู้เรียนฟังตลอดทุกเสาร์-อาทิตย์ก็เบื่อ ถ้าผมเป็นผู้เรียนผมก็เบื่อ ฝาก เพื่อนอดทนไว้ก็ได้ มหาวิทยาลัยชีวิตเรา พยายามให้มีการเรียนการเรียนรู้ด้วยตนเองมากๆ อย่างที่เราพูดกันอยู่เสมอว่า “สอนน้อย เรียน มาก” แต่การสอนแบบไม่บรรยายหรือบรรยาย น้อยก็ไม่ใช่เรื่องง่าย การจะเพียงแค่ว่า อาจารย์มาพบกลุ่มนักศึกษาแล้วอย่าบรรยายนะ ให้จัดกระบวนการให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ คนไม่เคยทำก็จะงง เราจึงต้องมีการสัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาค เพื่อมาออกแบบการ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ครอบครัว และชุมชนของเขาเอง

มหาวิทยาลัยชีวิตเน้นให้นักศึกษา เรียนผ่านการปฏิบัติในทุกวิชา ปฏิบัติในชีวิต ส่วนตัว ในครอบครัว และในชุมชนของเขาเอง ทุกวิชาให้ลงชุมชนเดิมของตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้ง 3 ปี เพราะตัวชีวิตที่สำคัญสำหรับ มหาวิทยาลัยชีวิตไม่ใช่คะแนน แต่ดูกันที่ผล ของการปฏิบัติจริง เรียนวิชาชีวิตแล้วชีวิตเขา ต้องดีขึ้น เรียนวิชาการจัดการชุมชนแล้ว ชุมชน เขาก็ต้องดีขึ้น ก็ดูกันว่าเกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างไบบ้างใน 3 ปีที่ได้ทำอะไรหลายอย่างใน วิชาต่างๆ

การเรียนที่ไม่ได้ผ่านการปฏิบัติไม่ได้ ลงมือทำหาใช่การเรียนรู้ที่แท้จริงไม่ ไม่มี ใครรู้จริงโดยไม่เคยลงมือทำ เช่น ท่องตำราชั้น ตอนการว่ายน้ำท่าผีเสื้อแล้วมาตอบมาเขียนให้ ครูดูได้ ได้คะแนนสอบ แต่ยังไม่เคยลงไปว่าย ก็ยังไม่ถือว่าว่ายน้ำเป็น

เรื่องที่สอง คุณสมบัติผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ ที่สำคัญข้อหนึ่งคืออาจารย์ต้อง สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนได้ มีคำ สองคำที่ใกล้เคียงกัน คำหนึ่งคือ **แรงบันดาลใจ** อีกคำหนึ่งคือ **แรงจูงใจ** ในภาษาฝรั่งเศสเขาใช้คำ แยกกันชัดเจน แรงบันดาลใจตรงกับคำ Inspiration ส่วนแรงจูงใจตรงกับ Motivation ซึ่งแรง จูงใจมักเกิดจากสิ่งเร้าภายนอก เช่น เงิน คะแนน ปริญาบัตร แต่แรงบันดาลใจมีคำว่า in นำ หน้า คือ มันต้องออกมาจากข้างใน อย่าง ที่ ในหลวงท่านบอกว่า **ระเบิดจากข้างใน**

แต่ว่าอาจารย์จะสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ เรียนอย่างไร จะมีวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ อย่างไรให้ผู้เรียนรู้สึกอยากจะมา นี่เป็นเรื่อง

สำคัญ แรงบันดาลใจจึงไม่ใช่แค่การใช้คะแนน
ล่อ อย่างไรก็ตาม ที่พวกเราปฏิบัติกันอยู่เรา
จำเป็นใช้ทั้งสองอย่าง คือทั้งแรงจูงใจและแรง
บันดาลใจ

ท่านปัญญาชนทฤษฎีเคยเทศน์ออก
อากาศวันหนึ่งท่านบอกว่า การทำตัวเป็น
ตัวอย่างนั้นแหละคือคำสอนที่ดีที่สุด ซึ่งก็ตรงกับ
ที่อัลเบิร์ต ไชวเนอร์ นายแพทย์ชาวฝรั่งเศส
ที่ได้รางวัลโนเบลไพรส์ในปี 1952 ท่านเป็น
แพทย์อุทิศตัวเพื่อรักษาคนในแอฟริกา ท่าน
เชื่อว่า มีแต่ตัวอย่างเท่านั้นที่สร้างแรงบันดาลใจ
ให้ผู้คนได้ ไม่มีอย่างอื่น ผมยกคำของท่าน
เหล่านี้มาเพื่อบอกว่า การดำเนินชีวิตของ
อาจารย์นั้นแหละเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน
ได้ดีที่สุด นอกจากนี้เรายังกระตุ้นให้มีการดูงาน
การไปพบปะกับผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต
ในวิชาต่างๆ อยู่เสมอ การดูงานเป็นส่วนหนึ่ง
ของกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญของโครง การ
มหาวิทยาลัยชีวิต

ด้วยเหตุนี้การเป็นอาจารย์ผู้จัด
กระบวนการเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต ทำ
อย่างไรให้การดำเนินชีวิตของเราเป็นแรง
บันดาลใจให้ผู้เรียน ข้อคิดที่ผมมีก็คือ การ
พยายามให้การกระทำต่างๆ ในชีวิตของเรา
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับสิ่งที่เราพูดเราสอน
อย่างที่ผมเรียกว่ามี integrity ลองคิดว่า หาก
เราพรางกายที่น้ำหนักตัวเกินขนาดมากๆ
หรือน้ำหนักตัวน้อยกว่าขนาดที่ไม่สมดุลกับ ส่วน
สูงประเภทลมหมพัดก็เซแล้วไปจัดกระบวนการ
การเรียนรู้ให้คนอื่นหันมาให้ความสนใจดูแล
สุขภาพตัวเอง ก็ยากที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้

ใครได้

อย่างไรก็ตาม เราทุกคนไม่มีใคร
สมบูรณ์พร้อม แต่เราก็สามารถทำให้เขาเห็นว่า
เราก็ออยู่ในกระแสแห่งการพัฒนาตัวเองอยู่เช่นกัน
เช่นมีอาจารย์ของเราคนหนึ่งชื่อ อาจารย์รุ่งนภา
การบุญ ตอนนี้เปลี่ยนนามสกุลไปแล้ว ท่าน
เป็นผู้จัดกระบวนการเรียนรู้วิชาการวางเป้า
หมายและแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตศูนย์เรียนรู้
เชียงดาว ท่านเป็นภูมิแพ้อากาศทั้งใน
ระบบทางเดินหายใจ จามแล้วจามอีกทุกเช้าที่
ลมพัดขึ้นขึ้นมา เมื่อท่านให้ผู้เรียนทำโครงการ
สุขภาพ ท่านก็ทำของตัวเองไปพร้อมๆ กันด้วย
ทั้งการกิน การอยู่ การออกกำลังกาย ทำอย่างตั้งใจ
ตอนนี้ท่านไม่มีอาการอะไรอีกแล้ว แข็งแรงขึ้น
เมื่อสุขภาพแข็งแรงมีความมั่นใจในตัวเอง หลัง
จากนั้นท่านก็แต่งงานและมีลูก ท่านได้ใช้การ
ดำเนินชีวิตของท่านนั้นแหละเป็นแรงบันดาลใจ
ให้ผู้เรียน ผมไม่คิดว่าการกล่าวเช่นนี้ไม่ได้
เป็นการเรียกร้องอาจารย์ในโครงการนี้มากเกินไป
เพราะอาจารย์จำนวนมากก็เป็นแบบอย่าง
ที่ดีอยู่แล้วก่อนที่จะเข้ามา และเมื่อเข้ามาแล้ว
ก็มีจำนวนมากที่ชีวิตเปลี่ยนไปพร้อมๆ กับนัก
ศึกษา ผมเชื่อว่า เราไม่อาจให้อะไรกับใครใน
สิ่งที่เราไม่มีได้

เรื่องสุดท้าย บุรณาการ เราพูดถึงเรื่อง
บุรณาการกันเยอะ ผมก็เลยตั้งคำถามกับตัว
เองว่าเราบุรณาการอะไรกันบ้าง และจะทำ
อย่างไรให้การเรียนการสอนมีบุรณาการกับ
ชีวิตและงานของผู้เรียนทั้งชีวิตส่วนตัวครอบครัว
และชุมชนของเขา โดยมีการบุรณาการกัน
ระหว่างวิชาต่างๆ ด้วย

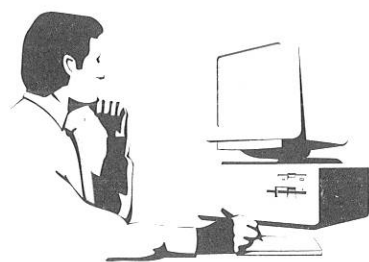
การบูรณาการการเรียนรู้กับชีวิตของผู้เรียน ในกลุ่มวิชาการจัดการชีวิตทั้ง 4 วิชา ต้องบูรณาการอยู่แล้ว เพราะเป็นเรื่องของชีวิตจริงๆ ในวิชาเหล่านี้ในวันสุดท้ายของการพบกลุ่มเรียน ผู้เรียนต้องมานำเสนอผลการปฏิบัติโครงการพัฒนาชีวิตตัวเองกัน เราก็ขอให้ผู้เรียนเชิญสามี เชิญภรรยา ลูก พ่อแม่ ญาติมิตร มาฟังรายงานการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชีวิตของเขา มาร่วมแสดงความยินดี วิชาในกลุ่มวิชาการจัดการชุมชนก็เหมือนกัน เช่นทำแผนแม่บทชุมชน มีสัมมนาแผนก็เชิญชาวบ้านมาร่วมฟังด้วย ว่าได้เรื่องได้ราวอย่างไรบ้าง ให้พวกเขาได้เข้ามาร่วมวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่ผู้เรียนได้ค้นพบด้วย

ที่เราต้องบูรณาการกันระหว่างวิชาต่างๆ นั้น เพราะชีวิตคนเกี่ยวข้องกับหลายเรื่อง คือเป็นองค์รวม ไม่ได้แยกส่วนหรือลดทอนลงเป็นวิชาๆ อย่างที่เราแยกศึกษากัน ชีวิตครอบครัว ชีวิตของชุมชนก็เช่นเดียวกัน มันมีหลายเรื่อง และทุกเรื่องก็สัมพันธ์กันไปหมด ดังนั้นเราจึงขอให้อาจารย์ทั้งหลายที่นอกจากจะรับผิดชอบวิชาที่ตนสอนแล้ว ก็ให้มีความสนใจว่าในเทอมนี้ เทอมที่ผ่านมา เทอมต่อไปเขาเรียน อะไรกันบ้าง เขามีกิจกรรม มีงาน มีโครงการอะไรที่ต้องทำ เวลาลงไปชุมชนก็ให้เขาเก็บข้อมูลที่ได้เจอได้ทุกวิชาเลยได้ไหม เวลาทำรายงานขึ้นเดี๋ยวส่งได้หลายวิชาได้ไหม เพียงแต่ให้มีส่วนที่ใช้แนวคิด ใช้มุมมองของแต่ละวิชาให้ตรงกับเรื่องนั้นๆ ด้วยการทำให้เช่นนี้จะช่วยลดเวลาของผู้เรียนลงด้วย เขาจะได้ไม่บ่นว่าเรียนมหาวิทยาลัยชีวิตแล้วต้องทำงานส่งอาจารย์เยอะเหลือเกิน การบูร

ณาการระหว่างรายวิชาจะเกิดขึ้นได้ในชีวิตในชุมชน เริ่มจากการที่อาจารย์ประจำศูนย์เรียนรู้แต่ละศูนย์ต้องหันหน้าเข้ามาคุย มาเล่าให้กัน ฟังว่าเนื้อหาสาระ มวลประสบการณ์ที่จะเกิดกับผู้เรียนในแต่ละวิชาคืออะไรบ้าง ประสบการณ์นั้นจะเกิดขึ้นจากงานเดี่ยว-งานกลุ่มก็ขึ้น จะทำร่วมกันไปได้อย่างไรบ้าง

ที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นประสบการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงานการจัดกระบวนการเรียนรู้ในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งความคิดเห็นที่นักศึกษาสะท้อนกลับมา ผมเพียงบันทึกความรู้จากการปฏิบัตินั้นขึ้นมาเพื่อให้พวกเราได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงกันต่อไป ☺

“จรัญ เทพพิทักษ์” จะหอบใบปริญญา กลับไปทำนา

ปริญญาของมหาวิทยาลัยชีวิตข้อหนึ่งคือ “ชีวิตต้องดี
ขั้นระหว่างเรียน” ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดว่า ชีวิตดีขึ้น
ระหว่างเรียนได้จริงคือชีวิตของ “จรัญ เทพพิทักษ์”
หนึ่งในนักศึกษาที่มีอยู่ทั่วทุกภาคของเมืองไทย

“จรัญ” เคยเป็นลูกจ้างทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ 20
ปี แต่เพราะได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ จึง
ทำให้เขาต้องตกงาน เมื่อไม่มีงานทำ ชีวิตก็ไม่มีอะไรดีขึ้น
ก่อนที่จะตัดสินใจเดินทางกลับไปทำมาหากินที่บ้านใน
อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ และคิดหาทางออกให้กับชีวิต

ของตัวเอง ด้วยการนำสร้อยคอทองคำของภรรยา
หนัก 1 บาท ซึ่งเป็น สมบัติมีค่าชิ้นสุดท้ายที่พอจะมี
เหลือในเวลานั้นไปขายได้เงินมา 8 พันบาท
ก่อนที่จะไปซื้อรถเข็น แก้อื้อ หม้อ ไห จาน ชาม
เพื่อมาขาย ส้มตำ ซึ่งการค้าขายก็ไม่ได้ราบรื่น
อย่างที่คิด ต้องพบกับอุปสรรคหลายอย่าง บ่อย
ครั้งที่โดนเจ้าของร้านที่เข็นรถไปจอดขายตะโกนไล่
หาว่าเกะกะ สกปรก กีดขวางทาง แต่ก็ต้องทนสู้
ขายส้มตำอยู่อย่างนี้หลายปี แต่ชีวิตก็ยังไม่ได้ดีขึ้น

แต่ชีวิตไม่สิ้นก็ต้องดิ้นกันไป ในที่สุด “จรัญ” ได้มาขายส้มตำใน
สถานที่ที่เทศบาลจัดไว้ให้ ก่อนที่จะพบกับชาวอีสานมาขายในตอนเช้า
เพื่อหวังที่จะมีรายได้เพิ่มขึ้น และจากการ ค้าขาย ทำให้เขาได้กำไร
ชีวิตเพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่งนั่นคือ รู้จักผู้คนมากมาย และจากการที่รู้จัก
ผู้คนมากมายนี้เอง ทำให้ได้รับการชักชวนให้มาลองเรียนที่
มหาวิทยาลัยชีวิต เพราะคิดว่า หากเขาได้เรียนเพิ่มเติม ชีวิตน่าจะดีขึ้น
กว่านี้

เมื่อได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยชีวิต และได้ฟังอาจารย์เสรี
พงศ์พิศ บรรยายที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่มีข้อความตอนหนึ่ง
กินลึกเข้าไปในหัวใจว่า “ชีวิตของคนเรา ถ้าปล่อยไป มันก็จะไปตามลม
คือ ใครลากไปไหนก็ไป” ทำให้เขาเก็บมาคิด และเมื่อได้เรียน “วิชาการ
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและงาน” ของ อาจารย์สุรเชษฐ เวช
พิทักษ์ จึงได้มีโอกาสทำโครงการ “ออมเงิน”

“จรัญ” เล่าให้ฟังว่า แรกๆ ก็ทำไปเพียงเพื่อหวังจะได้คะแนนเพื่อ
ให้สอบผ่านเท่านั้น แต่เมื่อทำไป ทำมา ก็ได้เรียนรู้หลักการออมเงิน ได้
มาทำแบบฝึกหัด ได้อ่านหนังสือเรียนที่มหาวิทยาลัยชีวิตแจกให้กับนัก
ศึกษา ได้ดูวีซีดีประกอบการเรียนการสอน จนเมื่อเวลาผ่านไป “จรัญ”
ได้ดูสมุดบัญชีที่เก็บออมตามโครงการที่ทำ ปรากฏว่ามีเงินค่อนข้างมาก
เรียกว่าเป็นเงินก้อนแรกที่เก็บได้จำนวนมาก จึงคิดได้ว่า จากการที่ต้อง
ออมเงินเพื่อทำโครงการส่งอาจารย์ให้สำเร็จ ทำให้เขาเลิกดื่มเหล้า
เลิกเที่ยว เพื่อจะได้มีเงินออมไปฝากธนาคาร จึงทำให้เขามีเงินเก็บได้

มากขนาดนี้ ทำให้เริ่มมีกำลังใจในชีวิตมากขึ้น อีกทั้งการเรียนวิชาเกษตรกรรมยั่งยืน ทำให้ได้ไปดูงานตามสถานที่ต่างๆ ได้ไปพบกับปราชญ์ชาวบ้านหลายท่าน เช่น พ่อคำเดื่อง ภาษี, ครูบาสุทธินันท์, พ่อผาย, พ่อสมศรี ทองหล่อ ซึ่งทุกท่านต่างก็ให้บรรทัดฐานเดียวกันคือ “เฮ็ดอยู่ เฮ็ดกิน” ซึ่งก็สอดคล้องกับที่เขากำลังเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยชีวิต

ครอบครัวของ “จรัญ” ทำนามาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ แต่หน้าที่ทำนั้น ต้องเช่าคนอื่น ดังนั้น ความฝันที่เขาฝันมาตลอดชีวิตคือ “การมีที่นาเป็นของตนเอง” และจากเงินที่ทำโครงการออมเงินวันละ 250 บาท เมื่อเลิกดื่มเหล้า เลิกเที่ยวเตร่ก็ยิ่งทำให้มีเงินเก็บออมมากขึ้นอีกเป็นวันละ 700 บาท ความฝันของเขาจึงดูเหมือนจะเป็นรูปเป็นร่าง เมื่อได้พบกับเจ้าของที่นา 13 ไร่ เสนอขายไร่ละ 35,000 บาท และจากความช่วยเหลือของญาติพี่น้องที่ช่วยเจรจาต่อรองกับเจ้าของที่ และจากความมุ่งมั่นของเขา เจ้าของที่จึงเห็นใจและยอมลดราคา ทำให้สามารถซื้อที่นาทั้งหมด 13 ไร่นี้ได้ด้วยเงิน 320,000 บาท และได้วางแผนแล้วว่าจะใช้ประโยชน์อะไรบ้างจากที่นาผืนนี้ จะจัดการกับชีวิตอย่างไรให้พอเพียงและมีความสุข

ในที่สุดจรัญก็สามารถทำตามความฝันของตนเองได้สำเร็จ มีเงินเก็บออม มีที่นาเป็นของตนเอง อีกไม่นาน จรัญก็จะสำเร็จการศึกษา ได้รับปริญญาบัตร แต่ ณ เวลานี้ จรัญได้เรียนสำเร็จแล้ว และได้รับปริญญาที่ไม่ใช่ทุกคนจะสามารถทำได้ นั่นคือ “ปริญญาชีวิต” นั่นเอง

การจัดการความรู้
การวางแผนชีวิต
ประกอบไปด้วย 3 รู้ คือ
รู้ตัวเอง รู้ปัญหา รู้ทรัพยากร
5 จัดการ คือ
ข้าว อาหาร สมุนไพร ของใช้ ปุ๋ย
และ 3 แพน คือ
แพนชีวิต แพนชุมชน แพนทรัพยากร

ชีวิตที่เคยติดลบของ ดาบตำรวจเชาวฤทธิ์ สุคนธา

“ด

าบตำรวจเชาวฤทธิ์ สุคนธา” ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน กองร้อย ตชด. 326 อ.เชียงคำ จ.พะเยา บอกเล่าเรื่องราวในสมัยเด็กๆ

ให้ฟังว่า เมื่อครั้งที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้บวชเณร แต่หลวงพ่อก็อึดกั้นไม่ให้เรียนทางโลก พยายามจะให้เรียนทางธรรม แต่ดาบเชาวฤทธิ์ไม่คิดเช่นนั้น ได้แอบหลวงพ่อกับไปเรียนการศึกษานอกโรงเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ดาบเชาวฤทธิ์เล่าให้ฟังต่อว่า จากนั้นได้ลาสิกขาบท

เพื่อไปเรียนต่อที่โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ จนกระทั่งเรียนจนถึงชั้น ม.5 อายุประมาณ 18 ปี ได้ข่าวการรับสมัครเป็นนักเรียนตำรวจจึงชวนเพื่อนที่เรียนด้วยกัน 12 คน ขึ้นรถตู้ไปสมัครสอบเข้าเป็นตำรวจ แต่เมื่อประกาศผลสอบออกมา ปรากฏว่า ดาบเซวฤทธิ์ สอบติดอยู่เพียงคนเดียว ซึ่งสร้างความภาคภูมิใจให้กับตัวเองเป็นอย่างมาก เพราะเป็นคนเดียวในกลุ่มเพื่อนๆ ที่ไม่ได้เรียนมาในสายสามัญแต่สามารถสอบติด

ดาบเซวฤทธิ์ ได้เริ่มรับราชการตำรวจ ตั้งแต่ปี 2532 ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน และเข้ามาเรียนมหาวิทยาลัยชีวิตเมื่อปี 2548 เมื่อได้เข้ามาเรียน ได้เรียนวิชา “การจัดการความรู้”, “การวางแผนชีวิต” ชีวิตก็เริ่มดีขึ้นเป็นลำดับ ที่จำได้แม่นคือ สูตร 353 ของผู้ใหญ่บุญลย์ เข้มเฉลิม ที่ประกอบไปด้วย 3 รู้ คือ รู้ตัวเอง รู้ปัญหา รู้ทรัพยากร 5 จัดการ คือ ข้าว

อาหาร สมุนไพร ของใช้ ป้าย และ 3 แผน คือ แผนชีวิต แผนชุมชน แผนทรัพยากร

ดาบเซวฤทธิ์ เล่าให้ฟังก่อนที่จะเข้ามาเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตว่า เมื่อก่อนชีวิตติดลบ เป็นหนี้เป็นสินรุงรัง ทั้งค่าผ่อนรถ ค่าเช่าบ้าน ค่าใช้จ่ายต่างๆ จิปาถะ รวมแล้วนับแสน จนเคยคิดจะส่งภรรยาไปทำงานที่กรุงเทพ แต่อีกใจหนึ่งก็ยังไม่กล้าเป็นห่วงไม่อยากให้ไป และหลังจากที่ได้เรียนวิชาการวางแผนชีวิต จึงทำให้คิดได้ว่า ชีวิตของตัวเองมีอะไรเป็นเป้าหมาย “เงิน” หรือว่า “ความสุข” ถ้าเป้าหมายชีวิตคือ “เงิน” ก็คงต้องวิ่งตามเงินตลอด และชีวิตจะมีความสุขเลย

ด้านการจัดการ “ข้าว” ดาบเซวฤทธิ์ ได้คิดว่า ทุกวัน ที่บ้านจะหุงข้าววันละ 1 ลิตร ราคาซื้อที่ตลาดลิตรละ 15 บาท ต่อเดือนก็ต้องใช้เงินซื้อข้าวเกือบ 4,500 บาท ดังนั้น จึงคิดลดรายจ่ายด้วยการปลูกข้าว กินเอง ปีละ 2 ไร่ เสียค่าใช้จ่ายทำนาแค่ ปีละ 2,000 บาท ซึ่งคำนวณแล้วว่าพอกินใน 1 ปี จึงดำเนินการปลูกข้าวด้วยตัวเอง และสามารถลดรายจ่ายค่าข้าวได้ปีละ 2,500 บาท

นอกจากลดรายจ่ายค่าข้าวแล้ว ดาบเซวฤทธิ์ ยังได้ลดค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ อีก เช่น ทำน้ายาล้างจานไว้ใช้เอง ต้นทุนเพียง 207 บาท ทำใส่แกลลอนไว้ใช้ได้ 1 ปี แทนที่จะซื้อที่ตลาดขวดละ 30 บาท

ส่วนเศษวัชพืช ก็เอามาหมักทำปุ๋ย ทำน้ำหมัก EM ไว้ใช้เอง ปลูกผักไว้รับประทานเองที่บริเวณหลังบ้าน โดยปรับปรุงสนามหญ้าเพื่อใช้ปลูกพืชผักสวนครัวและสมุนไพร

นอกจากนี้ ดาบเซาวฤทธิ์ ยังได้นำบิลค่าไฟฟ้า มาโชว์ให้ดู ซึ่งแต่เดิมค่าไฟฟ้าจะอยู่ที่ประมาณ 700 กว่าบาท และลดลงมาเรื่อยๆ ทุกเดือน จนปัจจุบัน ดาบเซาวฤทธิ์จ่ายค่าไฟฟ้าไม่เกิน 350 บาท ต่อเดือน ส่วนสาเหตุที่ทำให้ค่าไฟฟ้างดลงอย่างเห็นได้ชัด นั้น ดาบเซาวฤทธิ์เล่าให้ฟังว่า ก่อนหน้านั้น ไม่เคยถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าเลย ไม่ว่าจะเป็นทีวี วิทยุ พัดลม กาต้มน้ำไฟฟ้า หม้อหุงข้าว ไมโครเวฟ แต่ปัจจุบันเมื่อใช้เสร็จจะถอดปลั๊กออกหมด พยายามปิดไฟที่ไม่ใช้เวลานอนจะไม่เปิดพัดลม เพราะอากาศที่บ้านค่อนข้างเย็นสบาย ทำให้ค่าไฟฟ้างดลง และคิดว่าหากในชุมชนได้ทำแบบนี้ทุกครัวเรือนก็คงจะดี และปัจจุบันนี้ยังได้ลดรายจ่ายค่าน้ำมันที่ต้องเสียทุกเดือน uly ละประมาณ 1,500 บาท โดยการปั่นจักรยานไปทำงานทุกวัน วันละประมาณ 6 กิโลเมตร

ขณะที่สุขภาพร่างกายของดาบ เซาวฤทธิ์นั้น แต่ก่อน เคยมีโรคประจำตัวหลายโรค มีกรดยูริกสูง ไขมันในเส้นเลือดสูง คลอเรสเตอรอลสูง และน้ำหนักเกิน พยายามลดน้ำหนักด้วยวิธีต่างๆ ทั้งกินยาลดความอ้วนกระทั่งเกิดอาการแพ้จนผื่นขึ้น จนวันหนึ่งได้เข้าไปในเว็บไซด์ของ ดร.เสรี พงศ์พิศ ได้อ่านเจอเรื่องการลดความอ้วนที่ไม่ใช่เรื่องยาก จึงลองทำ

ท.ร. 1

สติตบัตร์

สำนักทะเบียนอำเภอเมืองฯ จังหวัดพะเยา

๑.๑ ชื่อตัว - ชื่อสกุล	ด.ญ. พอเพียง สุคนธา		
๑.๔ เกิดเมื่อวันที่ 19 เดือนมีนาคม	พ.ศ. 2550	เวลา 15:56 น.	ตรงกับวัน
๑.๕ สถานที่เกิด	โรงเรียนเทศบาลเมืองฯ 244 หมู่ที่ 4 ต.หมากวอ อ. เมืองฯ จ. พะเยา		
ที่เกิด	๑.๖ เป็นบุตรลำดับที่ 1	๑.๗ ผู้ทำคลอด แพทย์แผนปัจจุบัน	
	๑.๘ เพื่มนรณบัตร		

อย่างจริงจัง โดยลดแป้ง ลดไขมัน รับประทานผักและผลไม้เยอะขึ้น เพียงระยะเวลาไม่เกิน 2 เดือน ก็สามารถลดน้ำหนักได้ 8 กิโลกรัม

ดาบเซาวฤทธิ์ชมวดปมสุดท้ายของเรื่องราวให้ฟังว่า ทุกวันนี้ไม่มีความคิดที่จะส่งภรรยาไปทำงานที่กรุงเทพอีกแล้ว ไม่เคยปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์ ไม่หายใจทิ้ง พยายามปฏิบัติตามแนวปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เพราะได้เห็นแล้วว่า หากใช้ชีวิตแบบพอเพียงอย่างนี้ ก็สามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องร่อน หนี้สินลดลง รายจ่ายลดลง มีเงินเก็บออม มีสุขภาพที่ดีเพราะได้ออกกำลังกาย ได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ไม่มีสารเคมี จนปัจจุบันมีสมาชิกใหม่ในครอบครัวเพิ่มอีก 1 คน และได้ตั้งชื่อให้ว่า “ด.ญ.พอเพียง สุคนธา”

สุขภาพดี เริ่มต้นได้ด้วยตัวเอง

ใหญ่ปกรณ์ เสี่ยมสุนทร เป็นนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต จังหวัดสมุทรสงคราม เมื่อปีที่แล้ว เขามีน้ำหนักตัวถึง 95 กิโลกรัม ปัจจุบันลดลงเหลือเพียง 84 กิโลกรัม อะไรเป็นสาเหตุให้เขาหันมาจริงจังกับการลดน้ำหนักเพื่อสุขภาพ และเขาทำได้อย่างไร

เมื่อกลางปี 2550 ที่ผ่านมา ขณะที่ผู้ใหญ่นักเรียนกำลังนั่งเรียนอยู่ เขาเกิดอาการหน้ามืด เหงื่อท่วมตัว คล้ายคนกำลังจะเป็นลม จึงได้ขอให้เพื่อนที่เรียนด้วยกันช่วยพามาส่งที่รถ ในใจคิดว่าจะขับรถกลับบ้านทันที เพราะรู้สึกไม่ไหว แต่ในระหว่างที่เดินลงบันได เขาก็เกิดอาการวูบ จนกระทั่งเพื่อนๆ ช่วยกันพาไปส่งโรงพยาบาล

เมื่อถึงโรงพยาบาล คุณหมอได้ตรวจร่างกายอย่างละเอียด แล้วพบว่า

สาเหตุที่เขาเกิดอาการวูบ มาจากภาวะไขมันในเส้นเลือดสูง คลอเลสเทอรอลสูง ทำให้เริ่มมีภาวะความดันโลหิตสูง แต่ยังไม่ถึงขั้นอันตราย คุณหมอได้แนะนำวิธีรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ เพื่อลดไขมัน และคลอเลสเทอรอล ประกอบกับเวลานั้น ผู้ใหญ่ปรกรณ์กำลังเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และต้องทำโครงงาน จึงได้คิดที่จะทำโครงงาน “ลดน้ำหนัก” เพื่อสร้างสุขภาพที่ดีให้กับตนเอง โดยไม่อดอาหาร ใช้วิธีปรับเปลี่ยนวิธีการรับประทานอาหารและออกกำลังกายทดแทน

ผู้ใหญ่ปรกรณ์ เล่าให้ฟังว่า ตอนที่ได้เป็นผู้ใหญ่บ้านใหม่ๆ ถูกส่งไปเรียนที่วิทยาลัยการปกครอง โดยมีกฎระเบียบที่เคร่งครัดว่า จะต้องตื่นมาออกกำลังกายทุกวันตอนตี 5 โดยมี 10 ท่า ที่เรียกว่า “10 ท่าพญายม” ซึ่งจะเป็นท่าที่ใช้ยืดเส้นยืดสายทั่วร่างกาย จากนั้นจะวิ่งเหยาะๆ ผู้ใหญ่ปรกรณ์จึงเริ่มคิดได้ว่า น่าจะนำสิ่งที่ได้จากวิทยาลัยการปกครอง มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตัวเอง ควบคู่ไปกับการรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ ตามที่ได้รับคำแนะนำจากคุณหมอ เพราะจะทำให้การลดน้ำหนักมีประสิทธิภาพโดยไม่ต้อง อดอาหารและไม่ทำให้สุขภาพแย่ลง

จากการที่ได้ออกกำลังกายเกือบทุกวัน เมื่อมีโอกาส ทำให้อาการปวดขา ปวดเข่า ที่เคยเป็นเรื้อรังมานานหายไปในทันที จนทุกวันนี้ ผู้ใหญ่ปรกรณ์ไม่มีอาการแบบที่ผ่านมามากเลย น้ำหนักก็เริ่มลดลง พุงหายไป โดยเขาบอกว่าสามารถยืนตรงและก้มหน้ามองเห็นปลายเท้าตัวเองได้ แล้ววิธีออกกำลังกายที่เขาทำเป็น

ประจำ คือ ยืดเส้นยืดสาย ประมาณ 15-30 นาที และจากนั้นก็วิ่ง โดยรวมแล้วใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงต่อวัน

ในส่วนของการรับประทานอาหาร ผู้ใหญ่ปรกรณ์จะลดการรับประทานอาหารประเภทแป้ง เครื่องใน กุ้งใหญ่ ไข่แดง แกงกะทิ และอาหารประเภททอดและมัน ทุกชนิด หันมารับประทานปลาเป็นหลัก เวลารับประทานอาหารเย็นก็จะรับประทานไม่เกิน 18.00 น. หากมีอาการหิว หลังจากหกโมงเย็น ก็จะดื่มน้ำ และรับประทานผลไม้แทน

ผู้ใหญ่ปรกรณ์เล่าให้ฟังว่า ตอนที่ทำโครงงาน “ลดน้ำหนัก” ได้ตั้งเป้าไว้ว่า จะลดน้ำหนักให้ได้จาก 95 กิโลกรัม ให้เหลือ 85 กิโลกรัม แต่เมื่อถึงวันที่สรุปจบโครงงาน ซึ่งน้ำหนักแล้วเหลือ ประมาณ 84 กิโลกรัม เมื่อเห็นว่าทำโครงงานนี้แล้วได้ผล เห็นว่าตัวเองสุขภาพดีขึ้น หายเวียนหัว หายปวดเข่า จึงได้ออกกำลังกายเป็นประจำเรื่อยมาจนทุกวันนี้

บทสรุปส่งท้าย ผู้ใหญ่ปรกรณ์ ยังให้ข้อคิดดีๆ อีกว่า สาเหตุที่คนอ้วนหลายๆ คนไม่ยอมลดความอ้วนอาจคิดเหมือนเขาในสมัยก่อน คืออ้างว่าไม่มีเวลา แต่จริงๆ แล้ว แค่เราเดินขึ้นบันได แทนการขึ้นลิฟท์ หรือลุกขึ้นมาขยับแข้ง ขยับขา ยืดเส้นยืดสายทุกวันในที่ทำงาน ก็ถือเป็นการออกกำลังกายแล้ว แค่นี้สละเวลาวันละ 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง เท่านั้น ก็จะสามารถทำให้สุขภาพของทุกคนแข็งแรงดีขึ้นได้ ☑

→ เปิดบ้านวิสาหกิจชุมชน

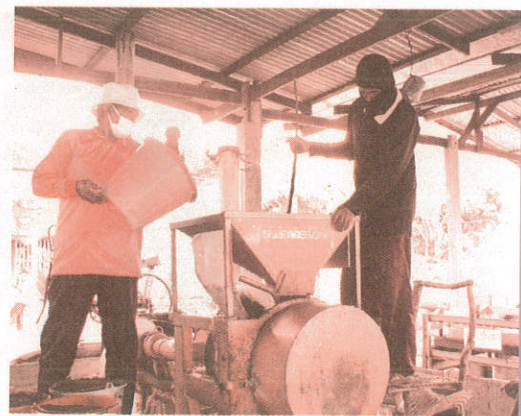
ชีวิตที่พอเพียงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน บ้านหนองบัวแปะ

ที่ทำการวิสาหกิจชุมชน บ้าน
หนองบัวแปะ อ.ยางสีสุราช
จ.มหาสารคาม

๖๖

มันจะอยู่ในช่วงปลายฝนต้นหนาว ถนนหนทางเฉอะแฉะ แต่ทุกสิ่งทุกอย่างก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางของทีมงานบันทึกเทปนักศึกษาโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตที่มีจุดหมายปลายทางอยู่ที่บ้านหนองบัวแปะ อ.ยางสีสุราช จ.มหาสารคาม

การเดินทางในครั้งนี้ ได้ข้อมูลมาจากอาจารย์สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์ว่า ที่นี่มีนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตกลุ่มหนึ่ง ร่วมกันทำวิสาหกิจชุมชนผลิตปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด โดยใช้หลักวิชาต่างๆ ที่ได้ร่ำเรียนมาเพื่อปรับใช้พัฒนาต่อยอดวิสาหกิจชุมชน

81

ที่ทำอยู่ให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมมากขึ้น และได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชน ดีเด่นระดับประเทศ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ.2551 จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฯ

ทันทีที่การเดินทางถึงจุดมุ่งหมาย ก็ได้พบกับผู้นำกลุ่ม **วิสาhekิจชุมชนผลิตปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด** ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิต จำนวน 3 คน คือ **คุณสายทอง พันธูร** แกนนำในการทำวิสาhekิจชุมชนปุ๋ยชีวภาพอัดเม็ด **คุณบุญฤทธิ์ ทำมิต** และ **คุณจันทร์เพ็ญ ดวงแก้ว** ซึ่งนอกจากจะเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตด้วยกันแล้ว ทั้ง 3 คน ยังมีความเกี่ยวดองเป็นญาติกันอีกด้วย

คุณสายทอง เล่าให้ฟังว่า เมื่อก่อนทำงานอยู่ที่บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เป็นหัวหน้างานฝ่ายบุคคล แต่เพราะมีใจรักท้องถื่นเป็นทุนเดิม และคิดว่าน่าจะใช้วิชาความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาพัฒนาท้องถื่นของตัวเองได้ พอเกิดวิกฤติฟองสบู่แตก เมื่อช่วงปี 2542 จึงได้ย้ายครอบครัวกลับมาอยู่บ้านอย่างถาวร มา

เป็นผู้ประสานงานของโครงการแพน ซึ่งเข้ามาสนับสนุนเรื่องสถาบันการเงินชุมชน (พัฒนามาเป็นสหกรณ์เครดิตยูเนียนในปัจจุบัน)

ส่วนเหตุผลที่คิดจัดตั้งกลุ่มวิสาhekิจชุมชนผลิตปุ๋ยชีวภาพนั้น **คุณสายทอง** เล่าต่อว่า เกิดจากการที่โครงการแพน ได้เคยมาอบรมการผลิตปุ๋ยชีวภาพให้เมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี 2543 โดยให้แต่ละชุมชนคัดเลือกตัวแทนชุมชนๆ ละ 4 ครอบครัวไปอบรม ครอบครัวของตนก็เป็นหนึ่งในครอบครัวที่ได้คัดเลือก ให้เข้าอบรม 5 วัน โดยเริ่มจากการทำน้ำหมักชีวภาพการทำปุ๋ยแห้ง และหลังจากที่อบรมแล้วจึงกลับมาชวนญาติพี่น้องลงมือทำ จำนวน 14 ครอบครัว แต่มีอุปสรรคตรงที่ไม่มีเงินทุนมากนัก จึงคิดว่า ใครมีข้าวก็เอามา เงินที่ลงขันก็เอาไปซื้อรำ ช่วยกันทำปุ๋ยกลางถนนในหมู่บ้าน โดยมีวิทยากรของโครงการแพนคอยให้คำแนะนำ หลังจากที่ทำเสร็จแล้วก็จะแบ่งกันไปใส่แปลงนา ซึ่งก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แรกๆ ชาวบ้านที่ไม่ได้รวมกลุ่มด้วยไม่ค่อยเชื่อว่าจะใช้ได้ดี และพูดว่า “มันเป็น

ไปไม่ได้หรอก ไม่งั้นปุ๋ยเคมีเค้าก็เจ๊งกันหมด” แต่เมื่อในกลุ่มใช้ไปเรื่อยๆ ชาวบ้านที่ไม่ได้รวมกลุ่มก็ค่อยๆ เห็นการเปลี่ยนแปลง โดยสังเกตได้จากแตงที่นิยมปลูกกัน จะมีผลโตและรสชาติดีกว่าเดิม จนวิทยาการของแพลนได้บอกให้ลองเขียนไปขอการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการแพลน ซึ่งก็ได้รับการสนับสนุนด้านการจัดซื้อเครื่องจักรต่าง ๆ ในการผลิตปุ๋ย ส่วนโรงเรียนผลิตปุ๋ยได้ขอบริจาคไม้จากวัดบ้าง จากชาวบ้านที่เป็นสมาชิกบ้าง ซื้อมาบ้าง จนสร้างเสร็จได้ภายใน 2 วัน

ถึงแม้ระหว่างการทำโครงการจะมีการทะเลาะเบาะแว้งกันบ้างในหมู่ชาวบ้านด้วยกัน แต่ในท้ายที่สุด เมื่อทุกอย่างเห็นออกมาเป็นรูปเป็นร่าง ทุกคนก็ให้ความเชื่อถือไว้วางใจและให้การยอมรับในที่สุด แต่การทำงานสังคมต้องอาศัยคนที่มีจิตสาธารณะจริงๆ หลายๆ ครอบครัวที่มาทำงานตรงนี้ มีปัญหาเมื่อสามีมาทำงาน ภรรยาไม่เข้าใจ จึงต้องเอาภรรยามาอบรมด้วย เมื่อมีการจัดอบรม สำหรับครอบครัว

ครัวของคุณสายทองเอง ไม่มีปัญหา เพราะได้ทำความเข้าใจกับสามีและลูก เรื่องภายในบ้าน ก็ไม่ให้ขาด คุณสายทองบอกว่า เป็นคนโชคดี ที่มีลูก 2 คน และลูกทั้งสองก็เป็นคนอ่านหนังสือง่าย ไม่นอกกลุ่มนอกทาง

คุณสายทองนั้น ยังมีอาชีพทำนาด้วย แต่เมื่อมาเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ก็ไม่คิดที่จะทำนาให้มากเกินไป ทำตามศักยภาพ คิดว่าทำได้ 4 ไร่ ก็ทำแค่นั้น เพราะต้องให้เวลากับชุมชน จึงต้องมีการวางแผนชีวิตว่าจะจัดการอย่างไรกับเวลาที่มีอยู่โดยไม่ให้ขาดตกบกพร่องทั้งเรื่องงานและเรื่องครอบครัว บางครั้งในการไปอบรมสัมมนาถ้าไปไม่ได้ ก็จะส่งตัวแทนไป

นอกจากนี้ในเรื่องผู้สูงอายุในชุมชน คุณสายทองบอกว่า แรกๆ ไม่ได้มองถึงศักยภาพของผู้สูงอายุในหมู่บ้านเลย จนได้เข้ามาเรียนรู้ในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต เรียนถึงความสัมพันธ์ของคนสามวัย เพราะเมื่อก่อนเคยประสบปัญหาว่า เมื่อไปอบรมด้านการ

บุญฤทธิ์ ทำมิด

กระบวนการผลิตปุ๋ยอัดเม็ดชีวภาพ

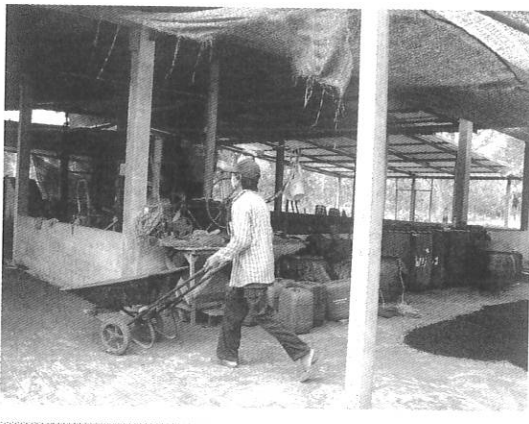
เกษตรมา หลายครอบครัว ภรรยา หรือว่าพ่อ แม่ จะไม่ให้ทำ หลังจากนั้น เมื่อมีการอบรมอะไร แต่ละครั้ง จะให้ผู้ที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจของแต่ละครอบครัวไปอบรม เช่นถ้าเป็นด้านการเกษตรก็ให้คนที่มีความสามารถตัดสินใจเรื่อง การเกษตรในครอบครัวนั้นไปอบรมแทน เริ่มเอาคนแก่เข้าไปรับการอบรม จนในที่สุดได้เกิดโครงการบ้านาญชาวนา โครงการเกษตรพอเพียง เพราะคนแก่มีภูมิปัญญาด้านการเกษตรหลาย ด้าน เช่น ด้านการเพาะพันธุ์ไม้ เป็นต้น

คุณสายทองยังบอกอีกว่า ก่อนนั้น ไม่เข้าใจว่า วิสาหกิจชุมชนคืออะไร จนเมื่อปี 2549 ได้เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยชีวิต ได้เรียนวิชาการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน วิชาหลัก วิสาหกิจชุมชน ถึงได้เข้าใจว่า วิสาหกิจชุมชน เป็นเรื่องของการจัดการชีวิต เป็นเรื่องของการ

จัดการทุนในชุมชน เป็นเรื่องของตัวเอง วิสาหกิจชุมชนเป็นการเชื่อมโยงคน เชื่อมโยง ความรู้ เชื่อมโยงทรัพยากรธรรมชาติเข้าด้วยกัน กิจกรรมทุกอย่างที่ทำ ต้องเกื้อกูลเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ถึงจะเรียกว่าเป็น “วิสาหกิจชุมชน”

หลังจากที่ทั้งคุณสายทอง คุณบุญฤทธิ์ และคุณจันทร์เพ็ญ ได้เรียนในโครงการมหา วิทยาลัยชีวิตมาสักกระยะหนึ่ง ผู้คนรอบข้างเริ่ม เห็นการเปลี่ยนแปลงของทั้ง 3 คน เริ่มรู้จักการ จัดการความคิด การพัฒนาตนเอง ซึ่ง ในตอน ทำของการสนทนา คุณบุญฤทธิ์ บอกว่า “ได้ ทำโครงการในวิชาสปข.2 ทำให้รู้จักวิเคราะห์ ตัวเอง และปรับปรุงแก้ไขจุดด้อย ของตัวเอง รู้จักฝึกฝนตนเอง คิดว่าสิ่งที่ได้เรียนมาใน โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต ทำให้รู้จักคุณค่า ของการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำให้รู้ว่า

สองนักศึกษามหาวิทยาลัย
ชีวิตทำหน้าที่บรรยายให้
ความรู้กับบุคคลที่สนใจ

สังคมยังต้องการกำลังเสริมในการช่วยขับเคลื่อน คิดว่ามหาวิทยาลัยชีวิตเป็นที่พึ่งสุดท้ายในการทำงานเพื่อสังคม ในการที่จะเอาความคิดของครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่ได้แนวคิดของการพัฒนาแบบยั่งยืน ไม่ใช่คิดแบบแก้ปัญหาไปวันๆ เป็นการวางรูปแบบ การวางรากฐานชีวิตของตนเอง ไม่เป็นไปตามกระแสโลกทุนนิยม ทุนนิยมไม่ใช่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการโฆษณาชวนเชื่อมากกว่า การที่ได้มาเรียนทำให้รู้จักตัวเอง รู้จักวิเคราะห์ว่าสิ่งไหนถูกสิ่งไหนผิด จากการวิเคราะห์แล้วมาลอง

ปฏิบัติดูทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกิดคุณค่า เพราะการจะทำอะไรก็ตามหากทำด้วยความตั้งใจมุ่งมั่น ทำให้คนอื่นได้เรียนรู้กับเรา เราก็ต้องเตรียมตัวเอง เตรียมข้อมูลแล้วพยายามเอาแนวคิดพูดคุยกับเพื่อนๆ พี่ๆ พ่อๆ มันก็จะเกิดคุณค่าในการสนทนา พูดคุยในทางสร้างสรรค์ ทุกวันนี้คิดว่า ถึงแม้ว่าไม่ได้ร่ำรวย แต่ก็สามารถอยู่รอดในสังคมได้ ไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนไปอย่างไรก็ตาม ทั้งหมดได้แนวคิดมาจากวิชาการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะว่ามีตัวชี้วัดอยู่อย่างหนึ่งคือหนี้สินไม่เพิ่ม และสามารถอยู่กับหนี้สินได้อย่างมีความสุข ทำให้รู้มาก่อนจะทำอะไรต้องรู้จักคิดวิเคราะห์ก่อน ต้องมีเหตุผลเสมอไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม” ☺

ชุมชนไม้เรียง...ต้นแบบวิถีชีวิตชุมชน

ประยงค์ รณรงค์

ใครๆก็คุ้นชื่อ ประยงค์ รณรงค์ หรือ “ลุงยงค์” เพราะผู้ใหญ่นี้เคยได้รับรางวัลแมกไซไซ เมื่อปี 2547 สาขาผู้นำชุมชนเป็นรางวัลของคนทำงานด้วยชีวิตและจิตวิญญาณ ลุงยงค์นำชุมชนไม้เรียงจากชนบทที่แทบจะล่มสลายกลายมาเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง แต่กว่าที่ชุมชนไม้เรียงจะเดินทางมาถึงวันนี้ได้ ลุงยงค์ บอกว่าต้องผ่านการลองผิดลองถูกภายใต้จำกัดความที่ว่า “เรียนในสิ่งที่ต้องทำและทำในสิ่งที่ต้อง

เรียน” และพัฒนาปรับเปลี่ยนเป็น “เรียนในสิ่งที่ต้องรู้และเรียนในสิ่งที่ควรรู้” จนกลายมาเป็นปรัชญาที่ชุมชนยึดถือและนำมากำหนดเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้กับชุมชนของไม้เรียงได้ในทุกวันนี้

“ผมเชื่อมั่นว่าเราสามารถที่จะเรียนรู้ได้ตลอดทั้งชีวิต รู้ได้ทุกเรื่องที่ยากรู้ เพราะมีที่ให้เราได้เรียนรู้ได้เยอะแยะไม่จำเพาะเจาะจงลงไปแค่ในสถาบันการศึกษา พุดง่าย ๆ ก็คือการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยชีวิต นั่นเองและผมคิดว่าชาวบ้านทั่วประเทศถ้ารู้เพียงแคบ ๆ หรือลึกลงไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงอย่างเดียวบางทีก็ไม่สามารถเอาตัวรอดได้”

ที่ผ่านมาได้เรียนรู้ระบบผ่านการทดสอบมาแล้วในหลายเรื่อง พบว่าในบางเรื่อง แม้ไม่เข้าไปศึกษาในสถาบันก็สามารถเรียนรู้ได้

ดีพอสมควรหากมีการวิเคราะห์จัดบันทึกและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและขยายผลอยู่เสมอไม่ว่าจะล้มเหลวหรือประสบความสำเร็จบทสรุปของมันก็คือ “ความรู้”

ยกตัวอย่างเช่นเรื่อง “แผนแม่บทการพัฒนาอย่างพารา” ที่ตนและพรรคพวกช่วยกันทำตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 จนกลายเป็นนโยบายรัฐบาลได้นั้นก็ผ่านการเรียนรู้ การทดลอง ผ่าน ความล้มเหลวมาแล้ว กว่าที่จะประสบความสำเร็จในวันนี้ นอกจากนั้นลุงยังยังได้นำประสบการณ์ที่ตัวเองเคยผ่านมาจัดตั้งเป็น “ศูนย์เรียนรู้ของชุมชนไม้เรียง” เพื่อให้ชาวบ้านทุกคนได้รู้ในสิ่งที่เขาต้องการจะรู้และต้องการให้รู้ในสิ่งที่ควรที่จะรู้ ที่นี้ไม่ใช่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา แต่เป็นสถานที่ให้ทุกคนมาเรียนรู้ในเรื่องที่ยากรู้ ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นความรู้แบบไหน ทั้งในส่วนของวิชาการ ความรู้พื้นบ้าน ความรู้จากสถาบันการศึกษาต่างๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอื่นๆ อีกมากมายสารพัดอันเป็นที่มาของคำว่า “แผนแม่บทชุมชน”

ยางพาราลมผลิตที่สำคัญของชาวไม้เรียง

การรณรงค์และเผยแพร่แนวความคิดวิสาหกิจชุมชนของลุงยงค์ที่พร้อมให้ความรู้กับทุกคน ทุกเพศทุกวัย

ลุงยงค์ขยายความ แผนแม่บทชุมชนให้ฟังว่าแผนแม่บทชุมชนไม่ได้เป็นอะไรที่เป็นรูปแบบเฉพาะตายตัวว่าต้องทำอย่างนั้น อย่างนี้ก่อนตามลำดับ แท้ที่จริงมันเป็นเพียงแค่เครื่องมืออย่างหนึ่งหรือแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่รวบรวมและดึงดูดให้คนในชุมชนมาร่วมกันคิด ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาในทุกเรื่องที่เกิดขึ้นในชุมชนของตัวเองด้วยกัน เพราะอยู่ๆ จะไปบอกว่าให้ทุกคนมาเรียนอันนั้น มาเรียนอันนี้ด้วยกัน เชื่อได้เลยว่าไม่มีใครมาหรอกเพราะทุกคนต่างคิดว่าตัวเองรู้ ตัวเองเก่งอยู่แล้ว

ยกตัวอย่างเช่นตอนนี้ราคายางตกต่ำ จะทำอย่างไรให้อยู่รอด บางคนก็เสนอทางออกให้ บางคนก็นั่งฟัง เมื่อการพูดคุยแลกเปลี่ยน ดำเนินการไปจนถึงระดับหนึ่งข้อสรุปก็จะออกมาเองว่า เมื่อราคายางตกต่ำเราจะทนฝากราคาไว้กับยางพาราอย่างไรมันต้องทำอย่างอื่น ประกอบกันไปด้วยไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ปลูกพืชผลอื่นๆ ที่สามารถนำมากินมาใช้หรือถ้าเหลือหน่อยก็เอาไปขาย นำเงินมาทดแทนต้นทุนที่มันหายไปจากราคายางที่ตกต่ำ

“หัวใจของการทำแผนแม่บทชุมชน ก็คือการร่วมกันคิดร่วมกันทำ ร่วมกัน

วิเคราะห์ปัญหาในทุกๆ เรื่องโดยตัวของชาวบ้านในแต่ละชุมชนเอง ซึ่งตรงนี้จะเห็นได้ว่าแผนแม่บทชุมชนแต่ละแห่งจะออกมาไม่เหมือนกันเพราะแต่ละชุมชนจะมีปัญหาที่ไม่เหมือนกัน”

สำหรับวิธีการทำแผนแม่บทดังกล่าวทางชุมชนไม่เรียงของเราได้ใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มาอย่างยาวนานนับตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา ในตอนแรกชาวบ้าน ยังไม่เห็นประโยชน์ของการพูดคุย แต่เมื่อผ่านการคุยกันหลายครั้งได้ข้อสรุปหลายอย่างแนะนำให้ไปสู่การปฏิบัติจริงซึ่งมีทั้งที่ได้ผลและไม่ได้ผล อันไหนที่ยังไม่ได้ผลก็มาเริ่มทำใหม่ซ้ำๆ เปลี่ยนรูปแบบไปเรื่อยๆ ในที่สุดปัญหาต่างๆ ก็จะหมดไปเอง

“ผมและชาวบ้านที่นี่เชื่อว่าทุกปัญหามันมีทางแก้ไข เพียงแต่ว่าเราจะสู้กับมันมากน้อยแค่ไหน จะมีวิธีการอย่างไรในการที่จะเรียนรู้และเอาชนะมันให้ได้และเชื่อว่าแผนแม่บทชุมชนจะเป็นทางออกใน

หนังสือเผยแพร่แนวความคิดการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนไม้เรียงที่เป็นต้นแบบให้กับชุมชนอีกหลายแห่งทั่วประเทศ

การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนต่าง ๆ
ของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี”

ลุงยงค์บอกว่าถือเป็นเรื่องที่ดีที่สุดในที่สุด
ทางสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้
ให้การยอมรับและเชื่อมั่นเหมือนกับชาวบ้านไม่
เรียงทุกคนว่าการทำแผนแม่บทชุมชนคือการ
สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างแท้จริง
จนถึงขั้นมีการกำหนดให้มีการระดมเครื่องมือ
เครื่องมือมารวบรวมสนับสนุนให้ชาวบ้าน ในแต่ละ
ชุมชนจัดทำแผนแม่บทชุมชนของตัวเองออกมา
ให้เสร็จภายใน 3 ปี เรื่องตั้งแต่ปี 2546-2548
ภายหลังจากที่แต่ละชุมชนมีแผนแม่บทกันแล้ว
ตรงนี้เป็นเสมือนเข็มทิศชี้หน้า

แค่นั้นยังไม่พอสิ่งที่จะเข้ามาช่วยเสริม
ให้แผนแม่บทชุมชนดังกล่าวเกิดความเข้มแข็ง
และนำไปสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริงได้ แผนดัง
กล่าวจะต้องสอดคล้องกับการจัดทำแผน “วิสาห
กิจชุมชน” ฟังดูอาจจะงงแต่ความจริงแล้วเป็น
เรื่องที่ชาวบ้านทุกคนต่างคุ้นเคยเป็นอย่างดี
เพราะเนื้อแท้ของคำว่าวิสาหกิจชุมชนคือการ
เรียนรู้ การพึ่งตนเอง และการจัดการทรัพยากร
ที่ตัวเองมีอยู่ ให้เป็นระบบ มีเป้าหมายไม่ใช้กิน
ไปใช้ไปโดยไม่คิดอะไรแบบที่ผ่านมา

เราต้องศึกษาลงไปในรายละเอียดว่า
ทรัพยากรที่มีอยู่ประกอบไปด้วยอะไร มีพืชอยู่
กี่ชนิด อะไรที่กินได้ อะไรที่กินไม่ได้ จะใช้
ประโยชน์จากตรงไหนได้ ในแต่ละเดือนเอาเงิน
ไปซื้ออะไรมาบ้างแล้วมันจำเป็นแค่ไหน จากนั้น
ก็มาดูว่าไอ้พวกที่ซื้อๆมานี้เราสามารถทำกิน
ตัวเองได้ไหม จำพวกยาสูบ ยากระท่อม น้ำยา
ล้างจาน หรืออะไรอื่นๆ อีกมากมายสารพัด

ลุงยงค์บอกต่ออีกว่าจากนั้นก็มาดูว่า
ด้วยทรัพยากรที่มีอยู่เราสามารถนำมาแปรรูป
เป็นสินค้าเพื่อให้อยู่ใช้กินได้มากน้อยแค่ไหน
และก็มาซึ่งขบวนการผลิตที่อาจจะมาจากการ
ทดลองทำ ทดลองประดิษฐ์ เลียนแบบหรือไม่ก็
คิดค้นสูตรใหม่ๆ ออกมา เมื่อได้มาแล้วก็นำมา
ใช้กัน หากเหลือกินเหลือใช้ก็นำไปขาย

“ตรงนี้สำคัญมากเพราะหากเราคิด
ตั้งแต่ต้นว่าจะผลิตเพื่อขายมันก็จะเป็นแค่
ธุรกิจชุมชนไม่ใช่วิสาหกิจชุมชน หัวใจของ
คำว่าวิสาหกิจชุมชนมันอยู่ตรงนี้แหละไม่ใช่
เป็นการทำธุรกิจเพื่อกำไรสูงสุดแล้วนำมา
แบ่งปันกัน แต่เป็นการเชื่อมโยงทุกส่วนใน
ชุมชนมาจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพึ่ง
พาอาศัยและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ป้อง
กันปัญหาในอนาคตและร่วมกันพัฒนาใน
สิ่งดี ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ร่วม
กัน”

นั่นคือแนวคิดของ ลุงยงค์ กับการนำ
ชุมชนไม่เรียงสู่วิสาหกิจชุมชน วันนี้ที่นั่นพี่น้อง
ประชาชนเขาลิ้มตาอ้าปากได้ สังคมเขาเข้มแข็ง
ถือเป็นวิสาหกิจชุมชนที่ขึ้นขั้นต้นแบบของ
ประเทศได้สบายๆ ☺

ข้อมูลศูนย์เรียนรู้

เป็นภาพศูนย์เรียนรู้ปากพวง อ.ปากพวง จ.นครศรีธรรมราช (ใช้อาคารเรียนเก่า)

Sายชื่อและสถานที่ติดต่อผู้ประสานงานจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2549
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

1). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตวารินชำราบ เลขที่ 208 ถ.อุปราชา ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบล
ราชธานี 34000 เบอร์โทรศัพท์ 045-283-883 ผู้อำนวยการศูนย์ นายประวี ะลึงค์ 089-948-5084
ผู้ประสานงานจังหวัด นายสุริยา ธิสาเวช 089-849-8089 จำนวนนักศึกษา 45 คน

2). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตแหลมงอบ สถานีตำรวจภูธรบ้านท่าเลื้อน ต.ชำราก อ.เมือง
จ.ตราด 23000 ผู้อำนวยการศูนย์ พ.ต.ท.สมยา ด้วงเล็ก 086-511-8966 ผู้ประสานงานจังหวัด
พ.ต.ท.สมยา ด้วงเล็ก จำนวนนักศึกษา 63 คน

3). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเมืองสมุทรสงคราม ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
สมุทรสงคราม ม.1 ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม เบอร์โทรศัพท์ 034-715-485 ผู้อำนวยการ
ศูนย์ นายนิธิพงศ์ ดวงมุกลิก 081-921-0176 ผู้ประสานงานจังหวัด คุณอุษา เทียนทอง 081-
806-8846 จำนวนนักศึกษา 74 คน

4). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเมืองสุราษฎร์ธานี ตึกอบจ.สุราษฎร์ธานี ถ.ดอนนก ต.ตลาด
อ.เมือง จ.สุราษฎร์ธานี 84000 เบอร์โทรศัพท์ 077-204-174 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสมพร คงทอง
กองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม 081-607-0696 ผู้ประสานงานจังหวัด คุณธีรวัฒน์ รัตนกุล
089-729-3498 จำนวนนักศึกษา 63 คน

5).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตสันติสุข วัดโป่งคำ อ.ดู่พงษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน 55210 ผู้อำนวยการศูนย์พระครูสุจินนันทิก(สมคิด จรณธมโม) 081-750-1484 ผู้ประสานงานจังหวัด คุณมนตรี สามไชย 081-386-8091 จำนวนนักศึกษา 56 คน

6).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตโรงเรียนบ้านทุ่งสามแท่นลานสัก เลขที่ 53 ม.9 ต.ประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี 61160 ผู้อำนวยการศูนย์ นายจินณาวัฒน์ ไคมบัว 081-886-8964 ผู้ประสานงานจังหวัด นายจินณาวัฒน์ ไคมบัว จำนวนนักศึกษา 48 คน

7).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตพญาเม็งราย องค์การบริหารส่วนตำบลเม็งราย 247 ม.1 ต.เม็งราย อ.พญาเม็งราย จ.เชียงราย 57290 เบอร์โทรศัพท์ 053-799-004 ผู้อำนวยการศูนย์ นางสุนีย์ โชติธรรมธารา 081-950-4581 ผู้ประสานงานจังหวัด คุณณัฐวุฒิ สักทอง 081-885-1994 จำนวนนักศึกษา 46 คน

8).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตอำเภอเมือง โรงเรียนสิทธิชนคอมพิวเตอร์ เลขที่27/25 ถ.มีโชคชัย ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด 45000เบอร์โทรศัพท์043-511-199 ผู้อำนวยการศูนย์ นายถวิล คงศรี รอด 081-661-9761 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณสมคิด วงศ์พิพันธุ์ 081-873-5908 จำนวนนักศึกษา 15 คน

9).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเสลภูมิ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเสลภูมิ ม.11 ต.ขวัญเมือง อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด 45120 เบอร์โทรศัพท์ 043-533-176 ผู้อำนวยการศูนย์ นายนิคม บุระพันธ์ 084-428-9561 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณสมคิด วงศ์พิพันธุ์ 081-873-5908 จำนวนนักศึกษา 36 คน

10).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตปทุมรัตน์ ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอปทุมรัตน์ ม.9 ต.บัวแดง อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด 45190 เบอร์โทรศัพท์ 043-587-124 ผู้อำนวยการศูนย์นาย ภูมิสิทธิ์ โพธิ์แสง 085-750-7891 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณสมคิด วงศ์พิพันธุ์ 081-873-5908 จำนวนนักศึกษา 67 คน

11).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตจังหาร เลขที่ 56 ม.5 ต.จังหาร อ.จังหาร จ.ร้อยเอ็ด 45270 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสุพรรณ พรรณเกตุ 083-385-0533 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณสมคิด วงศ์พิพันธุ์ 081-873-5908 จำนวนนักศึกษา 41 คน

12).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตจตุพัตรฯ-เกษตรพิสัย ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอจตุพัตรพิมาน อ.จตุพัตรพิมาน จ.ร้อยเอ็ด 45180 ผู้อำนวยการศูนย์ อ.สุรัตน์ วิภักดิ์ 081-954-4848 ผู้ประสานงานจังหวัด คุณสมคิด วงศ์พิพันธุ์ 081-873-5908 จำนวนนักศึกษา 63 คน

13).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตอรัญบุรี ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอรอรัญบุรี อ.อรัญบุรี จ.ร้อยเอ็ด 45170 เบอร์โทรศัพท์ 043-569-100 ผู้อำนวยการศูนย์ นางสมพิศ ตลับนาค ผู้ประสานงานจังหวัด คุณสมคิด วงศ์พิพันธุ์ 081-873-5908 จำนวนนักศึกษา 62 คน

14).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตดอยสะเก็ด โรงเรียนบ้านร่องขุนเดิม ม.10 ต.สันปูเลย อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ 50130 เบอร์โทรศัพท์ 053-868-157 ผู้อำนวยการศูนย์ นายณรงค์ สมณะ 089-850-6091 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณศรีเพ็ญ ชัยฉกรรจ์ 081-960-1743 จำนวนนักศึกษา 89 คน

15).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตแม่ฮอน เลขที่ 123 ม.9 ต.ฮอนกลาง กิ่งอ.แม่ฮอน จ.เชียงใหม่ 50130 เบอร์โทรศัพท์ 053-859-9494 ผู้อำนวยการศูนย์ นายทนนท์ ภวังค์งาม 089-835-0813 ผู้ประสานงานจังหวัด คุณศรีเพ็ญ ชัยฉกรรจ์ 081-960-1743 จำนวนนักศึกษา 47 คน

16).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเชียงดาว องค์การบริหารส่วนตำบลปิงโค้ง ม.5 ต.ปิงโค้ง อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ 50170 เบอร์โทรศัพท์ 053-455-763 ผู้อำนวยการศูนย์ นายบุญเลิศ พงศ์ปวง 081-386-9963 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณศรีเพ็ญ ชัยฉกรรจ์ 081-960-1743 จำนวนนักศึกษา 54 คน

17).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตพร้าว องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แว่น ต.แม่แว่น อ.พร้าว จ.เชียงใหม่ 50190 เบอร์โทรศัพท์ 053-474-295 ผู้อำนวยการศูนย์นายมานพ จันจรมานิตย์ 081-951-5304 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณศรีเพ็ญ ชัยฉกรรจ์ 081-960-1743 จำนวนนักศึกษา 47 คน

18).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตแม่วาง เลขที่ 57 ม.5 ต.แม่กวาด อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ 50360 ผู้อำนวยการศูนย์ นายประหยัด จตุพรพิทักษ์กุล 081-882-6864 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณศรีเพ็ญ ชัยฉกรรจ์ 081-960-1743 จำนวนนักศึกษา 25 คน

19).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเชียงคำ-ภูซาง เลขที่ 215 ถ.พิศาล .ต.เชียงแหว กิ่งอ.ภูซาง จ.พะเยา 56110 เบอร์โทรศัพท์ 054-401-216 ผู้อำนวยการศูนย์ นายวีรพงศ์ รวมสุข 081-984-2719 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณมุกดา อินต๊ะสาร 081-883-1844 จำนวนนักศึกษา 43 คน

20).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตดอกคำใต้-ศรีวิราช โรงเรียนศรีวิราชพัฒนการเทคโนโลยี เลขที่ 175 ม.3 ถ.พะเยา-เชียงคำ ต.ดอกคำใต้ อ.เชียงคำ จ.พะเยา 56120 เบอร์โทรศัพท์ 054-491-081 ผู้อำนวยการศูนย์ นายอุทิศ วิไลแก้ว 081-881-3054 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณมุกดา อินต๊ะสาร 081-883-1844 จำนวนนักศึกษา 39 คน

21).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตดอกคำใต้-รวมน้ำใจ เลขที่ 182 ม.5 ต.บ้านป็น อ.ดอกคำใต้ จ.พะเยา 56120 เบอร์โทรศัพท์ 054-457-095 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสังวร อินต๊ะสาร 081-881-5599

ผู้ประสานงานจังหวัดคุณมุกดา อินตะสาร 081-883-1844 จำนวนนักศึกษา 40 คน

22). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตปง เทศบาลตำบลปง อ.ปง จ.พะเยา 56140 เบอร์โทรศัพท์ 054-448-319 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสมบุญ วิชัย 054-448-319 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณมุกดา อินตะสาร 081-883-1844 จำนวนนักศึกษา 46 คน

23). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตปากพั่น ที่อยู่ 175/1 บ้านบางทวด ต.ปากพั่นฝั่งตะวันตก อ.ปากพั่น จ.นครศรีธรรมราช 80140 เบอร์โทรศัพท์ 075-370-816 ผู้อำนวยการศูนย์ นายดำรง โยธารัตน์ ผู้ประสานงานจังหวัดคุณเบญจรัตน์ ศรีเทพ 081-790-5145 จำนวนนักศึกษา 82 คน

24). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเมือง โรงเรียนขามทะเลสอ อ.ขามทะเลสอ จ.นครราชสีมา 30280 ผู้อำนวยการศูนย์ นายประเสริฐ ศิลปะ 081-790-5145 ผู้ประสานงานจังหวัด นายประเสริฐ ศิลปะ 081-790-5145 จำนวนนักศึกษา 82 คน

25). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตขามทะเลสอ โรงเรียนขามทะเลสอ อ.ทะเลสอ จ.นครราชสีมา 30280 เบอร์โทรศัพท์ 044-333-489 , 044-397-229 ผู้อำนวยการศูนย์ นางสุดสวาท สนมภะ 081-879-8848 ผู้ประสานงานจังหวัด นายประเสริฐ ศิลปะ 081-790-5145 จำนวนนักศึกษา 82 คน

26). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตประทาย โรงเรียนประทาย เลขที่ 230 ม.13 ต.ประทาย อ.ประทาย จ.นครราชสีมา 30180 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์ประศาสตร์ เสาโธสง 081-876-2810 ผู้ประสานงานจังหวัด นายประเสริฐ ศิลปะ 081-790-5145 จำนวนนักศึกษา 128 คน

27). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยโชคชัย เลขที่ 262 ม.3 ถ.โชคชัย-เดชอุดม ต.โชคชัย อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา 30190 ผู้อำนวยการศูนย์ นายศักดิ์ คิมกระโทก 081-074-5972 ผู้ประสานงานจังหวัด นายประเสริฐ ศิลปะ 081-790-5145 จำนวนนักศึกษา 198 คน

ภาพศูนย์เรียนรู้วัดโป่งคำ อ.สันติสุข จ.น่าน (เรียนที่ศาลาวัด)

28). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเมืองลำปาง เลขที่ 145 ม.2 บ้านฟอน ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100 ผู้อำนวยการศูนย์ นายกกล้าหาญ ไชยบัวแก้ว 089-999-4041 ผู้ประสานงานจังหวัด นายสุพรรณ อินผูก 081-724-3895 จำนวนนักศึกษา 75 คน

29). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตโคกศรีสุพรรณ โรงเรียนบ้านเหล่าโพนคือเหล่า ราษฎรวิทยา อ.โคกศรีสุพรรณ จ.สกลนคร 47280

ผู้อำนวยการศูนย์ นายวินิจ พรหมสาขา ณ สกลนคร 081-262-9313 ผู้ประสานงานจังหวัด นายสุพัฒน์ ไพไหล 086-223-6077 จำนวนนักศึกษา 98 คน

30).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเมืองสกลนคร โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล อ.เมือง จ.สกลนคร 47000 เบอร์โทรศัพท์ 042-711-788 ผู้อำนวยการศูนย์ นายวิระชาติ ภิญญทรัพย์ 087-955-7672 ผู้ประสานงานจังหวัด นายสุพัฒน์ ไพไหล 086-223-6077 จำนวนนักศึกษา 50 คน

31).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตโพนนาแก้ว โรงเรียนบ้านแป้นสามัคคีราษฎร์บำรุง ต.บ้านแป้น อ.โพนนาแก้ว จ.สกลนคร 47230 เบอร์โทรศัพท์ 042-756-336 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสำรอง เกาโพธิ์ 086-244-2280 ผู้ประสานงานจังหวัด นายสุพัฒน์ ไพไหล 086-223-6077 จำนวนนักศึกษา 51 คน

32).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตสว่างดินแดน โรงเรียนอนุบาลสว่างแดนดิน เลขที่ 1010 ม.11 ต.ภูมิกักดี ต.สว่างแดนดิน อ.สว่างแดนดิน จ.สกลนคร 47110 ผู้อำนวยการศูนย์นายบรรจง ไชยเชษฐ์ เบอร์โทรศัพท์ 042-721-080 ผู้ประสานงานจังหวัด นายสุพัฒน์ ไพไหล 086-223-6077 จำนวนนักศึกษา 60 คน

33).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตภูพาน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอภูพาน เลขที่ 279 ม.15 อ.ภูพาน จ.สกลนคร 47180 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสมบูรณ์ มีระหงษ์ 081-053-3990 ผู้ประสานงานจังหวัด นายสุพัฒน์ ไพไหล 086-223-6077 จำนวนนักศึกษา 50 คน

34).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตอากาศอำนวย ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภออากาศอำนวย อ.อากาศอำนวย จ.สกลนคร 47170 ผู้อำนวยการศูนย์นายสุรศักดิ์ นาอุดม 081-380-2594 ผู้ประสานงานจังหวัดนายสุพัฒน์ ไพไหล 086-223-6077 จำนวนนักศึกษา 53 คน

35).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตหนองเรือ โรงเรียนสาวะถีพิทยาสรรพ์ ต.สาวะถี อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000 ผู้อำนวยการศูนย์นายราเชิด วงษ์ชมพู่ 087-220-1031 ผู้ประสานงานจังหวัด นายสงคราม เมืองมนตรี 081-873-1731 จำนวนนักศึกษา 44 คน

36).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตกระนวน โรงเรียนชุมชนกระนวน ต.กระนวน-ยางตลาด อ.กระนวน จ.ขอนแก่น 40170 ผู้อำนวยการศูนย์นายสมคิด โพธิ์ศรี 086-861-2714 ผู้ประสานงานจังหวัด นายสงคราม เมืองมนตรี 081-873-1731 จำนวนนักศึกษา 84 คน

37).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตภูเวียง โรงเรียนบ้านมครุ่น ต.กุดขอนแก่น อ.ภูเวียง จ.ขอนแก่น 10150 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสำรอง คำมี 089-622-4116 ผู้ประสานงานจังหวัด นายสงคราม เมืองมนตรี 081-873-1731 จำนวนนักศึกษา 54 คน

38).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตแวงน้อย เลขที่ 166 ม.1 ต.ก้านเหลือง อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น 40230 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์ประพจน์ ตรีเนตร 081-954-7002 ผู้ประสานงานจังหวัด นาย สงคราม เมืองมนตรี 081-873-1731 จำนวนนักศึกษา 46 คน

39).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตทรายมูล โรงเรียนทรายมูลวิทยา อ.ทรายมูล จ.ยโสธร 35170 เบอร์โทรศัพท์ 045-787-014 ผู้อำนวยการศูนย์ นายชัชวาล แก้วแสน 081-064-5426 ผู้ประสานงานจังหวัดนายมงคล แสงพล 086-878-6962 จำนวนนักศึกษา 38 คน

40).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตคำเขื่อนแก้ว โรงเรียนอนุบาลลุมพุก (วันครู 2503) อ.คำเขื่อนแก้ว จ.ยโสธร 35110 เบอร์โทรศัพท์ 045-790-074 ผู้อำนวยการศูนย์นายสมเพศ คามใส 081-878-2063 ผู้ประสานงานจังหวัดนายมงคล แสงพล 086-878-6962 จำนวนนักศึกษา 33 คน

41).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตมหาชนะชัย โรงเรียนมหาชนะชัยวิทยาคม อ.มหา-พนมไพร ต.ฟ้าหยาด อ.มหาชนะชัย จ.ยโสธร 35130 เบอร์โทรศัพท์ 045-799-097 ผู้อำนวยการศูนย์นาย พงษ์ศักดิ์ ศรีอักษร 086-812-8099 ผู้ประสานงานจังหวัดนายมงคล แสงพล 086-878-6962 จำนวนนักศึกษา 51 คน

42).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตค้อวัง โรงเรียนกุดน้ำใส บ้านยกน้อย อ.ค้อวัง จ.ยโสธร 35150 เบอร์โทรศัพท์ 045-738-356 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสมบุรณ์ หล้าแหล่ง 086-264-4031 ผู้ประสานงานจังหวัดนายมงคล แสงพล 086-878-6962 จำนวนนักศึกษา 32 คน

43).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตป่าดัว โรงเรียนบ้านโพธิ์ไทรโพธิ์ศรี ต.โพธิ์ไทร อ.ป่าดัว จ.ยโสธร 35150 เบอร์โทรศัพท์ 045-795-064 ผู้อำนวยการศูนย์ นายวรชัย บุตรสิงห์ 081-725-9797, 081-790-7116 ผู้ประสานงานจังหวัดนายมงคล แสงพล 086-878-6962 จำนวนนักศึกษา 36 คน

44).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตภูเรือ โรงเรียนบ้านร่องจิก ต.ร่องจิก อ.ภูเรือ จ.เลย 42160 ผู้อำนวยการศูนย์นายประเสริฐ เชื้อบุญมี 089-279-3493 ผู้ประสานงานจังหวัดนายมนูญ ชัยพันธ์ 081-872-0438 จำนวนนักศึกษา 39 คน

45).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตนาแห้ว โรงเรียนบ้านหนองหวาย ต.นาพึง อ.นาแห้ว จ.เลย 42170 เบอร์โทรศัพท์ 045-870-258 ผู้อำนวยการศูนย์นายเชษฐา แสงรัตน์ 089-621-0907 ผู้ประสานงานจังหวัดนายมนูญ ชัยพันธ์ 081-872-0438 จำนวนนักศึกษา 35 คน

46).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตพยัคฆภูมิพิสัย โรงเรียนบ้านเม็กดำ อ.พยัคฆภูมิพิสัย จ.มหาสารคาม 44110 เบอร์โทรศัพท์ 043-791-562 ผู้อำนวยการศูนย์นายพยงค์ การิเทพ 087-775-9202 ผู้ประสานงานจังหวัดนายศักดิ์พงศ์ หอมหวาน จำนวนนักเรียน 147 คน

47).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตห้วยเม็ก เลขที่ 92 ม.2 ต.พินุล อ.ห้วยเม็ก จ.กาฬสินธุ์ 46170
ผู้อำนวยการศูนย์นายคำเต็ม นระศรี 086-237-7540 ผู้ประสานงานจังหวัดนายรัชชัย ไตรทิพย์
087-983-6267 จำนวนนักศึกษา 43 คน

48).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตภูจินารายณ์ เลขที่ 125/1 ม.5 ต.กุดคำว อ.ภูจินารายณ์
จ.กาฬสินธุ์ 46100 เบอร์โทรศัพท์ 043-851-054 ผู้อำนวยการศูนย์นายนำใจ อุทวัช 081-392-3808
ผู้ประสานงานจังหวัดนายรัชชัย ไตรทิพย์ 087-983-6267 จำนวนนักศึกษา 43 คน

49).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเขาวง โรงพยาบาล อ.เขาวง จ.กาฬสินธุ์ 46160 ผู้อำนวยการ
ศูนย์ อาจารย์ปรียารวรรณ การวิทย์ 084-260-7848 ,086-863-4692 ผู้ประสานงานจังหวัดนายรัชชัย
ไตรทิพย์ 087-983-6267 จำนวนนักศึกษา 44 คน

50).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตยางตลาด โรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ ต.นาเชือก อ.ยางตลาด
จ.กาฬสินธุ์ 46120 ผู้อำนวยการศูนย์ นายคะเนิงพร ภูศักดิ์ 081-768-7826 ผู้ประสานงานจังหวัด
นายรัชชัย ไตรทิพย์ 087-983-6267 จำนวนนักศึกษา 33 คน

51).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตสมเด็จฯ อาคารกองการศึกษา บริเวณที่ว่าการอำเภอสมเด็จ
(เทศบาลเก่า) อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์ 46150 เบอร์โทรศัพท์ 043-823-113 ผู้อำนวยการศูนย์นาย
ประเสริฐ เคนโพธิ์ 087-950-8847 ผู้ประสานงานจังหวัดนายรัชชัย ไตรทิพย์ 087-983-6267 จำนวน
นักศึกษา 57 คน

52).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตฆ้องชัย ต.เหล่ากลาง อ.ฆ้องชัย จ.กาฬสินธุ์ 46130 ผู้อำนวยการ
การศูนย์อาจารย์ปัญญา รัตนวัน 081-574-4419,085-011-4209 ผู้ประสานงานจังหวัดนายรัชชัย
ไตรทิพย์ 087-983-6267 จำนวนนักศึกษา 40 คน

รายชื่อและสถานที่ติดต่อประสานงานจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2549 มหา
วิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

1).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตปราสาท (เขื่อนสาม) การศึกษานอกโรงเรียนปราสาท อ.ปรา
สาท จ.สุรินทร์ 32140 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสุทิศย์ ชิมทอง 087-126-2464 ผู้ประสานงานจังหวัด
อาจารย์จรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 203 คน

2).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตปราสาท (เขื่อนเพ็ญ) การศึกษานอกโรงเรียนปราสาท อ.ปราสาท
จ.สุรินทร์ 32140 ผู้อำนวยการศูนย์ นายวิบูลย์ เปรมผล 089-583-8495 ผู้ประสานงานจังหวัด
อาจารย์จรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097

3).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตปราสาท (ตาเบา) การศึกษานอกโรงเรียนปราสาท อ.ปราสาท จ.สุรินทร์ 32140 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสรรพสิทธิ์ สามพิมพ์า ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์ จุรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097

4).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเทศบาล1 เลขที่ 543 ถ.ธนสาร ต.ในเมือง อ.เมือง จ.สุรินทร์ 32000 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์ประภาส สกุลดี 085-858-6363 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์ จุรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 41 คน

5).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเทศบาล 2 เลขที่ 9 ถ.สุริยกาตน์ ต.ในเมือง จ.สุรินทร์ 32000 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์สุรนาท นิยมทอง 085-437-4877 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์ จุรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 38 คน

6).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเทศบาล 3 เลขที่ 9 ถ.สุริยกานต์ ต.ในเมือง จ.สุรินทร์ 32000 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์วัชรวิภา แก้วบุตรดี 085-437-4878 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์ จุรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 34 คน

7).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตสำโรงทาบ โรงเรียนสำโรงทาบ อ.สำโรงทาบ จ.สุรินทร์ 32170 ผู้อำนวยการศูนย์ ผอ.สมบุญ สวรรณผ่าย 081-632-7880 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์จุรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 54 คน

8).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเมืองสุรินทร์ สาขาสหวิทยาการมหาลัยราชภัฏสุรินทร์ ต.นอกเมือง จ.สุรินทร์ 32000 ผู้อำนวยการศูนย์ นายศรายุทธ บุรณ์เจริญ 085-768-3741 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์จุรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 32 คน

9).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตการศึกษานอกโรงเรียนบุรีรัมย์ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนบุรีรัมย์ อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ 31000 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์สุนันท์ สิทธิสารท 081-383-0787 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์จุรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 54 คน

10).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนศรีขรภูมิ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนศรีขรภูมิ ต.ระแงง อ.ศรีขรภูมิ จ.สุรินทร์ 32160 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์วิเชียร เทียรขาว 081-879-6096 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์จุรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 92 คน

11).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตสตึก ม.10 ต.สตึก อ.สตึก จ.บุรีรัมย์ 31150 ผู้อำนวยการศูนย์ นายฉัตร ทิระฉวนิช 086-720-3766 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์จุรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 32 คน

12).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตพุทธโธสง เลขที่ 519/1 ถ.พระเลิศ ต.พุทธโธสง อ.พุทธโธสง จ.บุรีรัมย์ 31120 ผู้อำนวยการศูนย์ นางทองเจียว วงศ์สวัสดิ์ 081-264-6010 ผู้ประสานงาน จังหวัด อาจารย์จรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 151 คน

13).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนชุมชน อ.ชุมชน จ.ศรีสะเกษ 33140 ผู้อำนวยการศูนย์ นายเบญจพล พาลี 089-946-4456 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์จรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 43 คน

14).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตหนองสูง โรงเรียนหนองสูง อ.หนองสูง จ.มุกดาหาร 49160 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์ปิติ แสนโคตร 083-417-2518 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์จรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 27 คน

15).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตตระการพืชผล โรงเรียนบ้านดอนจัว อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี 34130 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์สมบัติ เอื้อทาน 081-760-8278 ผู้ประสานงาน จังหวัด อาจารย์จรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 25 คน

16).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตหนองผือ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองผือ อ.ตระการพืชผล จ.อุบลราชธานี 34130 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์ทองศักดิ์ ต้นวงศ์ 086-875-3940 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์จรินทร์ สานเล็ก 089-629-0097 จำนวนนักศึกษา 37 คน

รายชื่อและสถานที่ติดต่อผู้ประสานงานจังหวัดและผู้ำนวยการศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต
หลักศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2549
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

1).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเมืองชัยภูมิ องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ทอง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ 36000 ผู้อำนวยการศูนย์ นายปัญญา ทะนารี 086-125-1207 ผู้ประสานงานจังหวัด คุณ ชาญชัย 044-815-111 ต่อ 147 จำนวนนักศึกษา 116 คน

2).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตบ้านแท่น องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น อ.บ้านแท่น จ.ชัยภูมิ 36190 ผู้อำนวยการศูนย์ นายวิชัย อินทนะ 081-760-3167 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณ ชาญชัย 044-815-111 ต่อ 147 จำนวนนักศึกษา 93 คน

3).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเทพสถิต โรงเรียนบ้านนาประชาสัมพันธ์ ต.ยางหลัก อ.เทพสถิต จ.ชัยภูมิ ผู้อำนวยการศูนย์วิชัย อินทนะ 081-760-3167 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณ ชาญชัย 044-815-111 ต่อ 147 จำนวนนักศึกษา 92 คน

4). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตหนองบัวระเหว สำนักงานเทศบาลตำบลหนองบัวระเหว อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ 36250 ผู้อำนวยการศูนย์นายสมเกียรติ คงกรพิ 083-129-8596 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณชาญชัย 044-815-111 ต่อ 147 จำนวนนักศึกษา 92 คน

5). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตแก้งคร้อ โรงเรียนแก้งคร้อวิทยา ต.ช่องสามหมอ อ.แก้งคร้อ จ.ชัยภูมิ 36150 ผู้อำนวยการศูนย์นายจาวุฒิมน ศรีโคม ผู้ประสานงานจังหวัดคุณชาญชัย 044-815-111 ต่อ 147 จำนวนนักศึกษา 116 คน

6). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตคอนสวรรค์ โรงเรียนคอนสวรรค์ อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ 36140 ผู้อำนวยการศูนย์นายสมศักดิ์ อาจประจันต์ 089-845-0054 ผู้ประสานงานจังหวัดคุณชาญชัย 044-815-111 ต่อ 147 จำนวนนักศึกษา 62 คน

7). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตหนองบัวแดง โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา อ.หนองบัวแดง จ.ชัยภูมิ 36210 ผู้อำนวยการศูนย์นายพิสิฐ สืบบุกราววัฒนา 081-878-1170 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 56 คน

8). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตบ้านเขว้า ศูนย์ส่งเสริมผ้าไหมชัยภูมิ ต.บ้านเขว้า อ.บ้านเขว้า จ.ชัยภูมิ 36170 ผู้อำนวยการศูนย์นางสุนทรี ละแมนชัย 081-547-4581 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 47 คน

ภาพศูนย์เรียนรู้หนองบัวระเหว อ.หนองบัวระเหว จ.ชัยภูมิ (ใช้เพื่อการเทศบาลเก่า)

9).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตพญาแล โรงเรียนพญาแลวิทยา ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ชัยภูมิ 36000
ผู้อำนวยการศูนย์ น.ส.ชุดิการญจน์ เลหาณะคังค์ ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-
872-827 จำนวนนักศึกษา 58 คน

10).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตจัตุรัส โรงเรียนจัตุรัสวิทยา ต.อ.จัตุรัส จ.ชัยภูมิ 36130 ผู้
ำนวยการศูนย์ นายสมพงษ์ เสนชัย 086-256-7447 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-
872-827 จำนวนนักศึกษา 63 คน

11).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตพระฤทธิฤทัย สำนักงานมูลนิธิพระฤทธิฤทัย จ.ชัยภูมิ ผู้
ำนวยการศูนย์ ดร.สิริกร 085-768-3194 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827
จำนวนนักศึกษา 56 คน

12).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเนินสง่า โรงเรียนบ้านหนองฉิม (สิงห์จันบำรุง) ต.หนองฉิม อ.เนิน
สง่า จ.ชัยภูมิ 36130 ผู้อำนวยการศูนย์นายวิชัย โชคชัย 081-067-1904 ผู้ประสานงานจังหวัด
อาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 45 คน

13).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตภูเขียว โรงเรียนภูมิวิทยา อ.เกษตรสมบูรณ์ จ.ชัยภูมิ 36110 ผู้
ำนวยการศูนย์นายพินิจ เชื้อสามารถ 085-739-5500 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-
872-827 จำนวนนักศึกษา 50 คน

14).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเกษตรสมบูรณ์ โรงเรียนโนนกกวิทยา อ.เกษตรสมบูรณ์
จ.ชัยภูมิ 36120 ผู้อำนวยการศูนย์นายสุรัตน์ ธรรมประกอบ 081-725-2485 ผู้ประสานงานจังหวัด
อาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 47 คน

15).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตชุมแพ วิทยาลัยการอาชีพชุมแพ อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น 40130
ผู้อำนวยการศูนย์ นายลือชัย ใจซื่อ 089-577-3822 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-
872-827 จำนวนนักศึกษา 45 คน

16).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตบ้านไผ่ วิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่ 113 ม.2 ต.หนองน้ำใส
อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น 40110 ผู้อำนวยการศูนย์ น.ส.ปราณี ราชแสนเมือง 081-661-5087 ผู้ประสาน
งานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 64 คน

17).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตสีชมพู โรงเรียนชุมชนวังเพิ่ม อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น 40220 ผู้
ำนวยการศูนย์ นายอนเนก คำยัง 081-975-0579 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-
827 จำนวนนักศึกษา 50 คน

18).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตชุมแพวิทยายน โรงเรียนชุมแพวิทยายน อ.ชุมแพ จ.ขอนแก่น

40130 ผู้อำนวยการศูนย์ นายกิตติภูมิ ดีนาง 086-860-2155 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 38 คน

19).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตแวงน้อย โรงเรียนแวงน้อยศึกษา ต.แวงน้อย อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น 43230 ผู้อำนวยการศูนย์ นายภูวดล หมั่นสีพรม ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 44 คน

20).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตหนองบุญมาก โรงเรียนหัวแรด ต.แหลมทอง อ.หนองบุญมาก จ.นครราชสีมา 30140 ผู้อำนวยการศูนย์ นางจันทร์วาดี พหลเวช 081-790-0025 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 30 คน

21).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเสิงสาง โรงเรียนไพบูลย์วิริยะวิทยา ต.สุขไพบูลย์ อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา 30270 ผู้อำนวยการศูนย์ นายบำรุง อยู่เจริญ 081-967-1582 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 43 คน

22).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตโนนสูง ศูนย์วิจัยข้าวโนนสูง อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา 36160 ผู้อำนวยการศูนย์ นายชะลอ แยกโคกสูง 089-846-8567 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 32 คน

23).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตคง สหกรณ์การเกษตรคงสามัคคี อ.คง จ.นครราชสีมา 30260 ผู้อำนวยการศูนย์ นายโสฬส บณัฏฐวรรช 084-429-7944 ผู้ประสานงานจังหวัดอาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 46 คน

24).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตชนแดน โรงเรียนชนแดนวิทยาคม ต.ชนแดน อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์ ผู้อำนวยการศูนย์ นางนันทน์ภัส สีสม 086-204-9886 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 40 คน

25).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตภูกระดึง องค์การบริหารส่วนตำบลผานกเค้า อ.ภูกระดึง จ.เลย 42180 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสมชาย ดีนาง ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์พรทิพย์ 044-872-827 จำนวนนักศึกษา 53 คน

รายชื่อและสถานที่ติดต่อประสานงานจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2549 มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

1).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเทศบาลเมือง โรงเรียนเทศบาลเมือง อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000 ผู้อำนวยการศูนย์ นายชนะชัย ผลาพงษ์ 081-876-2477 เบอร์โทรศัพท์ 045-643-600-6 ต่อ 137 ผู้

ประสานงานจังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 44 คน

2).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตโนนคูณ หอประชุมการศึกษานอกโรงเรียน อ.โนนคูณ จ.ศรีสะเกษ 33250 ผู้อำนวยการศูนย์ นายชัยวัฒน์ ศรีสุธรรม 086-257-9869 ผู้ประสานงาน จังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 58 คน

3).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตศรีรัตนะ หอประชุมการศึกษานอกโรงเรียน อ.ศรีรัตนะ จ.ศรีสะเกษ 33240 ผู้อำนวยการศูนย์ นางนงคราญ แก้วจันทร์ 081-966-2790 ผู้ประสานงาน จังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 49 คน

4).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตกันทรลักษณ์ หอประชุมการศึกษานอกโรงเรียน อ.กันทรลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ 33110 ผู้อำนวยการศูนย์ นายบวร พุทรวีจนะ 086-879-2335 ผู้ประสานงาน จังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 47 คน

5).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตสวนกล้วย องค์การบริหารส่วนตำบลสวนกล้วย จ.ศรีสะเกษ 33110 ผู้อำนวยการศูนย์ นายยศวัฒน์ จริยาวัฒน์ชัยกุล 081-760-6776 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 35 คน

6).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตบักดอง อาคารสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขุนหาญ ต.บักดอง อ.ขุนหาญ จ.ศรีสะเกษ 33150 ผู้อำนวยการศูนย์ นายดำรง สารราช 089-628-5436 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 41 คน

7).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตขุขันธ์ หอประชุมการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอกันทรลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ 33110 ผู้อำนวยการศูนย์ นายเบญจพล พาลี 081-879-7879 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 72 คน

8).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตโสน องค์การบริหารส่วนตำบลโสน อ.ขุขันธ์ จ.ศรีสะเกษ 33140 ผู้อำนวยการศูนย์ นางปรีชา กุมริจิตร์ 089-355-1036 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 39 คน

9).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตปรางค์กู่ โรงเรียนบ้านพอก ม.9 ต.กู่ อ.ปรางค์กู่ จ.ศรีสะเกษ 33170 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์วิชัย เพ็ญพร 089-720-8242 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 88 คน

10).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตโคกหล่าม หอประชุมการศึกษานอกโรงเรียน อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000 ผู้อำนวยการศูนย์ นายบุญ โนนุช 081-877-0199 ผู้ประสานงานจังหวัด อาจารย์เอมอร แสนภูวา 086-253-9234 จำนวนนักศึกษา 58 คน

รายชื่อและสถานที่ติดต่อประสานงานจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2549
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

1). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตนครปฐม โรงพยาบาลสนามจันทร์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000
ผู้อำนวยการศูนย์ นพ.ทรงชัย ศรีโรจนกุล 081-914-0782 ผู้ประสานงานจังหวัด นพ.ทรงชัย ศรี
โรจนกุล 081-914-0782 จำนวนนักศึกษา 43 คน

รายชื่อและสถานที่ติดต่อประสานงานจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2549
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

1). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตพนมทวน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย อ.พนมทวน
จ.กาญจนบุรี 71140 ผู้อำนวยการศูนย์ คุณศิริโรจน์ จิตนิยม 081-763-7341 ผู้ประสานงานจังหวัด
นพ.ทรงชัยศรีโรจนกุล จำนวนนักศึกษา 10 คน

รายชื่อและสถานที่ติดต่อประสานงานจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2549 มหา
วิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

1). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตลานสัก เลขที่ 53 ม.9 ต.ประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี 61160
ผู้อำนวยการศูนย์ นายจิณณาวัฒน์ โคมบัว 081-886-8964 ผู้ประสานงานจังหวัด
นายจิณณาวัฒน์ โคมบัว 081-886-8964 จำนวนนักศึกษา 20 คน

2). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตคลองขลุง โรงเรียนคลองขลุงราษฎร์รังสรรค์ อ.คลองขลุง
จ.กำแพงเพชร 62120 ผู้อำนวยการศูนย์ คุณประหยัด สิริภรณ์ 055-781-587 ผู้ประสานงาน
จังหวัด คุณประหยัด สิริภรณ์ 055-781-587 จำนวนนักศึกษา 30 คน

รายชื่อและสถานที่ติดต่อประสานงานจังหวัดและผู้อำนวยการศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต
หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาสหวิทยาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ปีการศึกษา 2549 มหา
วิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

1). ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตปากช่อง เลขที่ 49/1 ม.13 ต.จันทึก อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
30130 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์วุฒิชัย สุคนธ์ 087-246-4242 จำนวนนักศึกษา 85 คน

2).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตปทุมธานี โรงเรียนสมเด็จพระธีรญาณมุนี ต.ตะคุ อ.ปทุมธานี จ.นครราชสีมา 30150 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์ลัดดา ขุนครบุรี 084-427-0904 จำนวนนักศึกษา 76 คน

3).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตด้านขุนทด โรงเรียนบ้านหาญ 128 ม.8 ต.ด้านขุนทด อ.ด้านขุนทด 30120 ผู้อำนวยการศูนย์ นายวันสัณฑ์ คชสาร จำนวนนักศึกษา 28 คน

4).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตเมืองนครราชสีมา โรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์ยงยศ เล็กกลาง 087-956-8302 จำนวนนักศึกษา 31 คน

5).ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตชุมพวง ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนชุมพวง อ.ชุมพวง จ.นครราชสีมา 30270 ผู้อำนวยการศูนย์ ผอ.บุญส่ง เพชรแท้ จำนวนนักศึกษา 43 คน

6).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตวังน้ำเขียว โรงเรียนวังน้ำเขียว อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา 30370 ผู้อำนวยการศูนย์ นายสาร มรกฏ 085-775-3755 จำนวนนักศึกษา 46 คน

7).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตโคกสวาย สำนักงานเทศบาลโคกสวาย อ.โนนไทย จ.นครราชสีมา 30220 ผู้อำนวยการศูนย์ นายกฤษฎา จุฑาจินดาเขต จำนวนนักศึกษา 46 คน

8).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตประทาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประทาย 13 ต.ประทาย อ.ประทาย จ.นครราชสีมา 30180 ผู้อำนวยการศูนย์ นายเขียว สมพานนอก จำนวนนักศึกษา 47 คน

9).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตแก่งคอย โรงเรียนเทศบาลบ้านม่วง ต.แก่งคอย อ.แก่งคอย จ.สระบุรี 18110 ผู้อำนวยการศูนย์ ผอ.สุภาภรณ์ เผ่าพงษ์ 081-373-9020 จำนวนนักศึกษา 52 คน

10).ศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตหนองกี่ โรงเรียนหนองกี่ประชาสามัคคี ต.เทศบาลเจ้าพ่อขุนศรี อ.หนองกี่ จ.บุรีรัมย์ 31210 ผู้อำนวยการศูนย์ อาจารย์สุรพล สนทนาสัมพันธ์ จำนวนนักศึกษา 47 คน

กิจกรรมมหาวิทยาลัยชีวิต

1).บัณฑิตรุ่นแรกของ โครงการมหาวิทยาลัยชีวิต สาขา สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

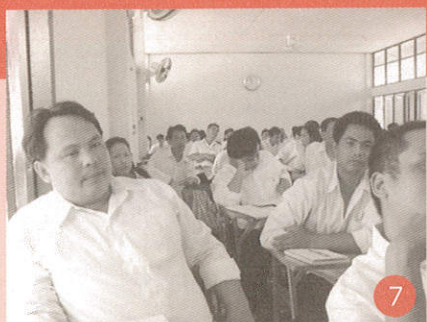
2).กิจกรรมการแข่งขันกีฬา สหวิทยาการล้านนาเกมส์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (เขตภาคเหนือตอนบน)

3).นักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตจากจังหวัดกาฬสินธุ์เยี่ยมชมและ พบปะพูดคุยกับเพื่อนนักศึกษาที่ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัย ชีวิตจังหวัดกาฬสินธุ์

4).บรรยากาศการสัมมนาที่จังหวัดสระบุรีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยชีวิตจังหวัดสุราษฎร์ธานี

5).เห็นภาพนี้แล้ว...ภูมิใจกับพี่น้องศูนย์ชัยภูมิจริงๆ..อีก ไม่นานเกินรอคงจะได้ชมภาพที่น่าดีใจภูมิใจนี้อีกจากศูนย์อื่นๆ อีกนะคะ.

6).การทำบุญทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษาของนักศึกษาศูนย์ เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต อ.กระนวน จ.ขอนแก่น

7

8

9

7-9). บรรยาการการเรียนการสอนของนักศึกษาในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ศูนย์ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่

10). นักศึกษาของมหาวิทยาลัยชีวิต ที่ศูนย์เรียนรู้จังหวัดสกลนคร เตรียมพร้อมออกกำลังกายในเวลาเช้าตรู่ก่อนเข้าห้องเรียน

11). บรรยาการฟักอบรมที่ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตจังหวัดสกลนคร

12). รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ นำนักศึกษาในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เยี่ยมชมการเรียนการสอนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยชีวิตศูนย์ดอยสะเก็ด

13). เพื่อนนักศึกษาศูนย์ดอยสะเก็ดของแสดงความเสียใจต่อการจากไปของคุณสำรวย ติชบงค์ (สวมเสื้อเขียว) ที่จากไปด้วยโรคมะเร็ง

10

11

13

12

14

15

16

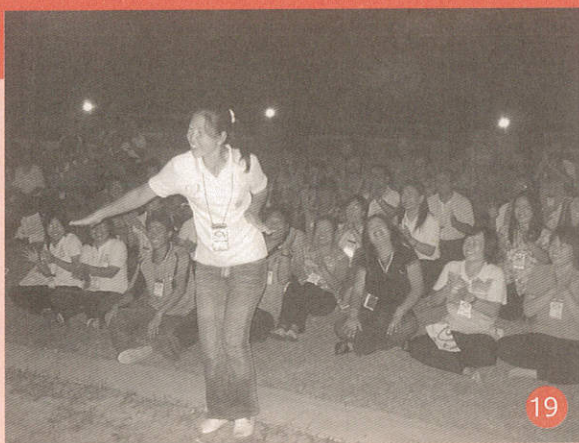

17

18

14-16). “กลุ่มชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์”
อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยกลุ่มทอง
และคณะอาจารย์ประจำศูนย์สุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่
12 สิงหาคม 2551
17). เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2551 ที่ผ่านมาทาง
ศูนย์การเรียนรู้ได้จัดกิจกรรมของรายวิชาของคกร
และเครือข่ายชุมชนบรรยากาศเป็นไปด้วยดีและขอ
ขอบพระคุณท่านอาจารย์ณพร เชื้อง่า เป็นอย่างยิ่ง
18). พิธีไหว้ครูของนักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตศูนย์
เรียนรู้โคกชัย จังหวัดนครราชสีมา

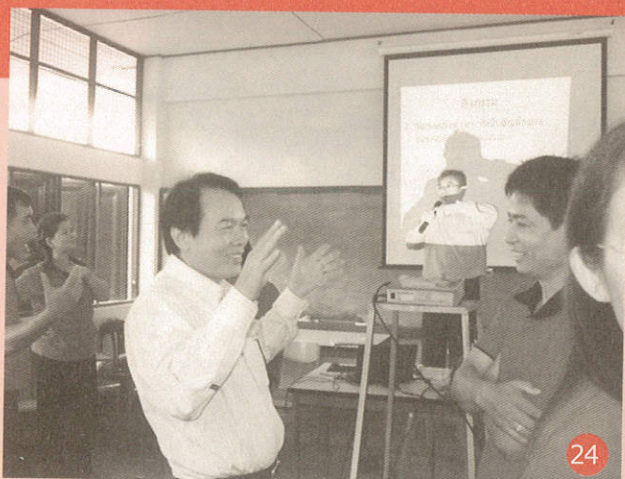

19).บรรยากาการเข้าค่ายทำกิจกรรมของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตที่ศูนย์พญาเบง
ราย จังหวัดเชียงราย

20-21).พิธีการไหว้ครูของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยชีวิตศูนย์ดอยสะเก็ด จังหวัด
เชียงใหม่

22-25).บรรยากาการเรียนการสอนวิชา
สปง.2 โดยอ.สุรเชษฐ์ที่ศูนย์การเรียนรู้มหา
วิทยาลัยชีวิตดอยสะเก็ด

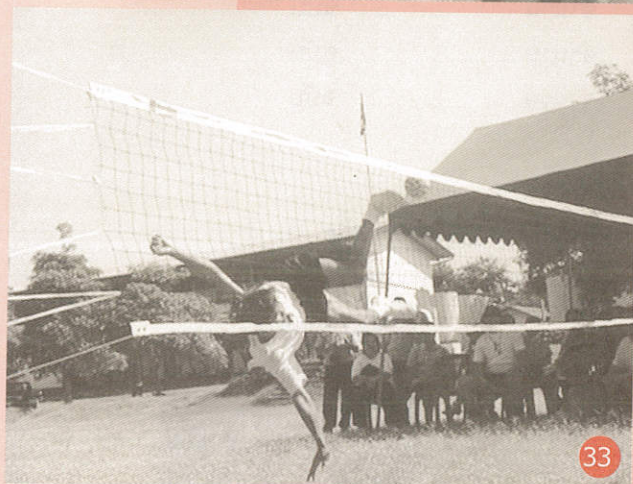
26-30).กิจกรรมโครงการการค่ายพลังพัฒนาของ นักศึกษาในโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่มาจากศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิตจังหวัดสุราษฎร์ธานี,สมุทรสงคราม, แวงน้อย (ขอนแก่น), และโคกขี้ (นครราชสีมา) ที่มาร่วมกันทำกิจกรรมที่ค่ายมอพล อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี

31-34). บรรยายภาพการแข่งขันกีฬาภายในศูนย์เรียนรู้อำเภอวังสะพุง จังหวัดสกลนคร มีนักศึกษาเข้าร่วมทั้งหมด 5 ศูนย์ คือศูนย์เรียนรู้อำเภอวังสะพุง ศูนย์เรียนรู้อำเภอวังสะพุง ศูนย์เรียนรู้อำเภอวังสะพุง และศูนย์เรียนรู้อำเภอวังสะพุง (35).รศ.ดร.เสรี พงศ์พิศ เยี่ยมชมสวนเศรษฐกิจพอเพียงของคุณมนูญ เทศน์ นักศึกษามหาวิทยาลัยชีวิต ศูนย์ดอยสะเก็ด

36).บรรยายภาพการเรียนการสอนศูนย์เรียนรู้อำเภอวังสะพุง

มหาวิทยาลัยชีวิต

ใบสมัครสมาชิกวารสาร “มหาวิทยาลัยชีวิต”

ชื่อ.....นามสกุล.....
ที่อยู่ เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน.....
แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ..... จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์..... โทรสาร..... E-MAIL.....

☐ สมัครใหม่

☐ ต่ออายุ

สมัครเป็นสมาชิก วารสาร “มหาวิทยาลัยชีวิต”

(ฉบับละ 100 บาท / ค่าจัดส่งไปรษณีย์ทั่วประเทศ ฟรี)

* 1 ปี (4 ฉบับ) เป็นเงิน 400 บาท

จำนวน..... ฉบับ

* 2 ปี (8 ฉบับ) เป็นเงิน 800 บาท

จำนวน..... ฉบับ

* 3 ปี (12 ฉบับ) เป็นเงิน 1,200 บาท

จำนวน..... ฉบับ

โอนเงินชำระค่าสมาชิก จำนวน..... บาท

เข้าบัญชี ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขานางเลิ้ง

เลขที่บัญชี ออมทรัพย์ : 000-2-38040-0 ชื่อบัญชี สสวช. (วารสาร มหาวิทยาลัยชีวิต)

ส่งสำเนาสิทธิการโอนเงิน พร้อมใบสมัครมาที่ :

มูลนิธิสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เลขที่ 469 ถนนศรีสวรรค์

แขวงจตุรลดา เขตดุสิต กทม. 10300 โทรศัพท์ 0-2280-0180

ต่อ 3315-9 โทรสาร 0-2281-8810

เว็บไซต์ <http://www.lifethailand.net> E-mail : cei_thai@yahoo.com

สำหรับผู้ที่ได้รับส่วนลด 20% กรุณาจัดส่ง สำเนาบัตรประจำตัว

นักศึกษา/สำเนาบัตรประจำตัวอาจารย์/สำเนาบัตรข้าราชการ

สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นๆแล้วแต่กรณี

วารสารมหาวิทยาลัยชีวิต จะพิจารณาให้ส่วนลด อัตราร้อยละ 20 แก่ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต เช่นนักศึกษา, อาจารย์, คณะกรรมการ, ผู้บริหาร และพนักงานประจำศูนย์การเรียนรู้ โดยกรณาก่อรายการละเอียดดังต่อไปนี้

สถาน/ศูนย์เรียนรู้.....จังหวัด.....
สาขาวิชาที่ศึกษา.....ชั้นปีที่.....รหัสประจำตัวนักศึกษา.....